

Nord-Aurdal kommune

BUDSJETT 2010 STRATEGI- OG ØKONOMIPLAN 2010- 2013

Innhold:

Ny:

Innledning:

- Rådmannens innledning
- Organisasjonskart

DEL 1: NØKKELTALL M.V.

1.1 Utvikling hovedposter

DEL 2: VISJON OG VERDIER

2.1 Visjon

2.2 Verdigrunnlag

Del 3: OVERORDNEDE MÅL

3.1 Kommunale satsningsområder 2002 – 2011

3.2 Overordnede mål - styringskort

DEL 4: STYRINGSSYSTEM

4.1 Balansert målstyring

4.2 Planer

4.3 Årshjul

Del 5: VIRKSOMHETSOMRÅDENE/BUDSJETTOMRÅDER

5.1 Virksomhetskart

5.2 Reserverte tilleggsbevilgninger

5.3 Politisk ledelse

5.4 Regionalt samarbeid

5.5 Administrativ ledelse og fellefunksjoner

5.6 Undervisning

5.7 Barnehager

5.8 Pleie- og omsorgstjeneste

5.9 Familiens hus

5.10 Kvalifisering

5.11 Helse

5.12 Kultur/service

5.13 Kirker/religiøse formål

5.14 Teknisk drift/eiendom/areal & næring

5.14.1 Teknisk drift

5.14.2 Brann- og feiervesen

5.14.3 Eiendom

5.14.4 Areal & næring

5.15 Kraftutgifter

DEL 6: FELLESOMRÅDET

- 6.1 Utvikling inntekter/utgifter fellesområdet
- 6.2 Forutsetninger
- 6.3 Nye tiltak/andre endringer
- 6.4 Risikofaktorer

DEL 7: UTVIKLINGSTREKK

- 7.1 Folketallsutvikling – historisk
- 7.2 Folketallsutvikling – prognose
- 7.3 Befolkningssammensetning og utgiftsutjevning
- 7.4 Utvikling i drifts- og finansinntekter
- 7.5 Utvikling i drifts- og finansutgifter

DEL 8: RAMMEBETINGELSER OG UTFORDRINGER

- 8.1 Regjeringens politikk overfor kommunene
- 8.2 Kommuneøkonomi - inntektssystemet
- 8.3 Kommuneøkonomi – dagens situasjon
- 8.4 Finanskrise og konjunkturedgang
- 8.5 Nye oppgaver m.v. i 2010
- 8.6 Omstilling og fornyelse

DEL 9: BUDSJETT 2010

- 9.1 Generelt om kommuneøkonomi og krav til netto driftsresultat
- 9.2 Den økonomiske situasjonen i Nord-Aurdal kommune
- 9.3 Budsjettets innhold
- 9.4 Driftsbudsjettet
 - 9.4.1 Rammebetingelser og forutsetninger
 - 9.4.2 Risikofaktorer
 - 9.4.3 Nye tiltak
 - 9.4.4 Hovedtabell 1 – økonomisk oversikt drift
 - 9.4.5 Fordeling inntekter/utgifter
 - 9.4.6 Bevilgninger til rammeområdene
 - 9.4.7 Oppbygging av disposisjonsfond
- 9.5 Investeringsbudsjettet
 - 9.5.1 Investering og finansiering
 - 9.5.2 Nye låneopptak i 2010

DEL 10: ØKONOMIPLAN 2010 – 2012

- 10.1 Innledning
- 10.2 Økonomiplanens driftsdel 2010 – 2013
 - 10.2.1 Forutsetninger som er lagt til grunn
 - 10.2.2 Tiltak som bringer økonomiplanen i balanse
 - 10.2.3 Økonomisk oversikt drift
 - 10.2.4 Driftsutgifter – utvikling

- 10.2.5 Finansutgifter – utvikling
- 10.2.6 Forholdet driftsutgifter/finansutgifter
- 10.2.7 Lån – utvikling
- 10.2.8 Netto driftsresultat
- 10.3 Økonomiplanens investeringsdel 2010 – 2013
 - 10.3.1 Investeringer
 - 10.3.2 Finansiering
 - 10.3.3 Investeringsprosjekter - beskrivelse

DEL 11: AVGIFTER OG BETALINGSSATSER

Skole/barnehage, kultur:

- 11.1 Barnehager
- 11.2 Skolefritidsordningen
- 11.3 Kulturskolen
- 11.4 Kvitvella kino

Utleie kommunale bygg:

- 11.5 Valdreshallen
- 11.6 Kulturhuset
- 11.7 Grendehus – utleie

Pleie/omsorg:

- 11.8 Hjemmetjenester og institusjonsbaserte tjenester
- 11.9 Støttekontakt, omsorgslønn m.v.

Annet:

- 11.10 Alarmer tilknyttet vaktcentralen
- 11.11 Virksomhet kvalifisering - undervisning
- 11.12 Ambulerende skjenkeløyve
- 11.13 Avgift vann og kloakk
- 11.14 Gebyr byggesaker
- 11.15 Gebyr oppmålingssaker
- 11.16 Feieavgift
- 11.17 Fellingsavgifter for elg og hjort
- 11.18 Festeavgift graver

Skatt:

- 11.19 Eiendomsskatt
- 11.20 Formuesskatt
- 11.21 Inntektsskatt

Innfordring:

- 11.22 Gebyrer innfordring
- 11.23 Renter ved forsinket betaling

Vedlegg:

1. Budsjettskjema 1a – Drift
2. Økonomisk oversikt – investering
3. Budsjettskjema 2a – Investering
4. Anskaffelse og anvendelse av midler
5. Oversikt over rammeområder og ansvar
6. Oversikt over kontogrupper
7. Utgifter/inntekter etter rammeområde og kontogruppe
8. Forskrifter, avgifter og gebyr 2010
9. Nærmere beskrivelse av alle tiltak som har vært fremmet under budsjettprosessen
10. Oversikt over alle omstillingstiltak m.v. iht. formannskapetets innstilling, inkl. tiltak vedtatt i kommunestyret 22.10.09
11. Oversikt over antall stillinger 2004 – 2010. Utarbeides etter at budsjettet er vedtatt av kommunestyret
12. Investeringsoversikt 1999 – 2010. Utarbeides etter at budsjettet er vedtatt av kommunestyret

RÅDMANNENS INNLEDNING

Nord-Aurdal kommune kan se tilbake på et svært aktivt år, og vi ser at store og nye utfordringer står foran oss når vi nå legger grunnlaget for 2010.

Forventningene til kommunen er høye, og vi pålegges stadig flere oppgaver fra sentrale myndigheter uten at det medfølger tilstrekkelige midler. Dette betyr at flere oppgaver må løses innenfor de samme budsjetttrammene som tidligere. Skal vi lykkes med dette, er det en forutsetning at alle ansatte, ledere og politikere står sammen om felles mål og tenker nytt mht. oppgaveløsning og organisering.

Fra nyttår 2009 ble ny organisering med 17 virksomhetsområder iverksatt, og dette omstillingsarbeidet har vært svært omfattende og krevende for mange. Styrking av ledelsen ved opprettelse av en kommunalsjefstilling til har vært en forutsetning for den framdrift man har hatt i dette arbeidet i 2009. Uten deres oppfølging av virksomhetene innen skole, barnehage og helse, og dyktige virksomhetsledere, ville vi ha hatt langt større utfordringer enn det vi har hatt. Framover prioriteres det å fortsette arbeidet med kulturendring, mindre driftstilpasninger og bedre flyt i arbeidsprosesser. Fra 2010 blir det 15 virksomhetsområder.

Omstilling vil være et kontinuerlig arbeid framover. Kommunen har for mange årsverk slik at det stadig må være høyt fokus på hva som er kommunens kjerneoppgaver, struktur på tjenestene og nye måter å utføre arbeidet på.

Nye reformer vil stille store krav til endringskompetanse. Samhandlingsreformen, som er en stor kommunehelsetjenestereform, skal tre i kraft fra 2012. Dette er vi godt i gang med å forberede oss til, både for egen del og sammen med de andre kommunene i Valdres. Skal vi ha mulighet til å møte det nye ansvaret og oppgavene vi vil få, er vi avhengige av å samarbeide på tvers av kommunegrenser. Også på flere fagområder diskuteres det interkommunalt samarbeid. Det er nå i gang en arbeidsgruppe som utreder interkommunalt barnevern og det er også reist spørsmål om felles brannsjef og samarbeid på flere områder innen økonomifeltet. En forutsetning for interkommunalt samarbeid må være at alle har økonomisk gevinst av dette.

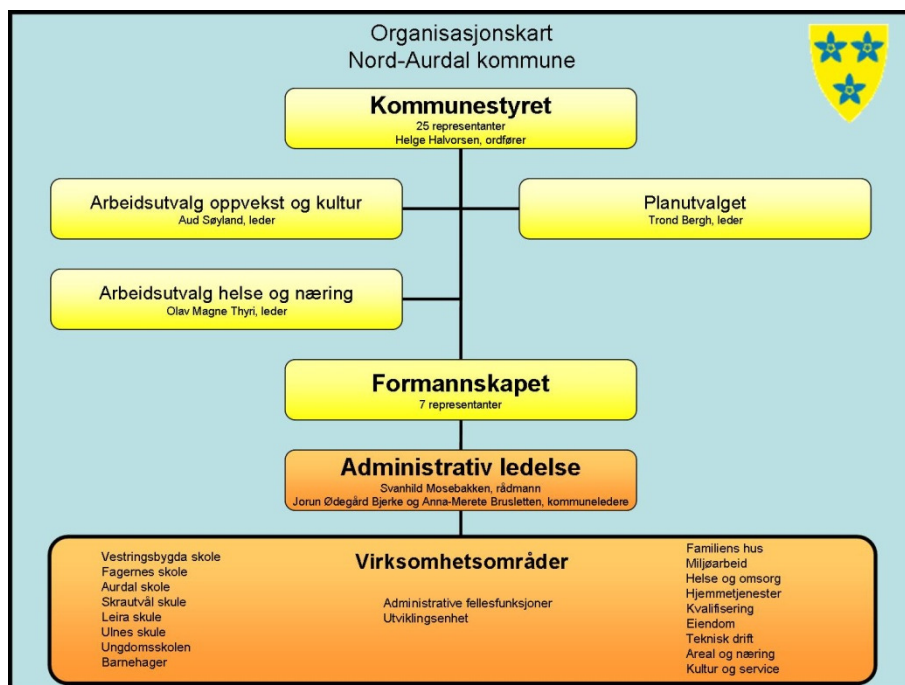
Kommunestyrevedtaket om én barneskole vil kreve investeringer framover, det samme vil det nye helsetunet. Dette alene innebærer at det er helt nødvendig å omstille slik at kommunen kan ha økonomisk bæreevne til å iverksette disse investeringene. Kommunestyret bevilget i 2009 20 millioner til strukturendringer i virksomhet miljøarbeid. I 2009 blir 2-3 millioner av disse benyttet og det er under planlegging bygging av 12 nye omsorgsboliger i 2010. Dette vil være et viktig bidrag for å holde utgiftene på et riktig nivå framover.

Nord-Aurdal kommune har dyktige og motiverte medarbeidere som gjør sitt ytterste for at kommunen skal yte gode tjenester. Rådmannen har derfor stor tro på at en felles innsats vil gi en stabil og god økonomi, vi vil kunne opprettholde et godt tjenestetilbud til kommunenes innbyggere og på sikt kunne foreta de nødvendige investeringer.

Organisasjonskart:

Organisasjonskartet nedenfor viser organiseringen fra og med 01.01.09. Omstillingsplanen for 2010 innebærer endret struktur fra høsten 2010.

DEL 1 - NØKKELTALL M.V.

1.1 Utvikling i hovedposter

Alle tall i hele 1 000

	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Budsjett revidert 2009	Budsjett 2010	Økonomi plan 2011	Økonomi plan 2012	Økonomi Plan 2013
DRIFTSINNEKTER							
Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter	68 541	73 992	75 463	71 115	71 115	71 115	71 115
Skatter, rammetilsk. m.v.	217 659	232 305	241 842	253 671	253 671	253 671	253 671
Overføringer	91 005	105 784	77 727	80 218	80 218	80 218	80 218
Sum driftsinntekter	377 205	411 781	395 212	405 004	405 004	405 004	405 004
DRIFTSUTGIFTER							
Personalutgifter	254 221	282 591	292 979	300 494	293 334	289 184	286 984
Andre utgifter	116 888	117 623	93 703	104 256	102 409	102 409	102 409
Sum driftsutgifter	371 109	400 214	386 682	404 750	395 743	391 593	389 393
Brutto driftsresultat	6 096	11 567	8 530	254	9 261	13 411	15 611
Finansposter	-15 678	-19 771	-20 960	-20 063	-24 200	-28 250	-30 250
Netto driftsresultat	3 236	5 854	-12 430	-4 809	61	161	361

DEL 2 - VISJON OG VERDIER

Visjon:

sammen strekker vi oss - for deg

Verdigrunnlag:

Raushet

Omtanke

Medansvar

Samhandling

Læring

Engasjement

Grundighet

I 2007 gjennomførte Nord-Aurdal kommune et prosjekt med tanke på å komme frem til en visjon og et verdigrunnlag.

2.1 Visjon

Med visjonen "Sammen strekker vi oss – for deg", ønsker kommunen å formidle at våre innbyggere settes i fokus, og at alle ansatte i kommunen gjør sitt for at kommunen skal yte gode tjenester.

2.2 Verdigrunnlag

Verdigrunnlaget bygger på et positivt menneskesyn og respekt for fellesskapets ressurser for å sikre gode tjenestetilbud.

Verdi	Dette innebærer at:
Raushet	Alle gleder seg over andres suksess og søker det gode i sine kollegaer
Omtanke	Alle viser forståelse overfor kolleger og brukere av kommunens tjenester
Medansvar	Alle tar aktivt del i egne og felles oppgaver og bidrar til framtidig utvikling
Samhandling	Alle bidrar til å skape trygge arbeidsforhold ved å skape rom for inkludering og konstruktive tilbakemeldinger
Læring	Alle sørger for å holde seg faglig oppdatert og dele sin kompetanse med andre
Engasjement	Alle viser aktiv vilje til å finne og skape arbeidsglede for seg selv og andre
Grundighet	Alle tilstreber faglig god kvalitet innenfor eksisterende rammer og muligheter.

Fokus på visjon og verdigrunnlag er viktig med tanke på å videreutvikle kommunen som organisasjon og det kommunale tjenestetilbudet.

DEL 3 - OVERORDNEDE MÅL

3.1 Kommunale satsningsområder 2002 – 2011

Hentet fra kommuneplanens generelle del.

Noen viktige satsningsområder for kommunen er:

- Å legge til rette for gode, trygge og stimulerende oppvekstmiljø
- Holde ved like nivået på skole- og helsetjenestene, og arbeide for å gjøre dem bedre
- Føre en målrettet rusmiddelpolitikk med grunnlag i den rusmiddelpolitiske handlingsplanen for kommunen
- Drive arealplanlegging med tanke på attraktive nærings- og boligområder i tettstedene Aurdal og Fagernes/Leira
- Utvikle en kommune det er interessant å bo i

Arbeidet med å revidere kommuneplanen er igangsatt.

3.2 Overordnede mål - styringskort

I forbindelse med innføring av nytt styringssystem er det utarbeidet et overordnet styringskort som angir overordnede mål og hovedmål for nærmeste 4-års periode.

Overordnet styringskort for perioden 2009 - 2012

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Målemetode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
Samfunn	▪ Godt omdømme	▪ Gode primærtjenester ▪ Stabilt og aktivt næringsliv ▪ Vekstkommune med et sterkt regionsenter						
Brukere	▪ Tilgjengelig kommune med åpen dialog	▪ Brukertilpasset og forventingsavklart tjenestekvalitet ▪ Fleksibel og livsløpsorientert kommune						
Medarbeidere	▪ Attraktiv arbeidsgiver	▪ Tydelig ledelse ▪ Medarbeidransvar						
Økonomi	▪ God økonomi- og budsjettstyring	▪ Kostnadseffektiv tjenesteproduksjon ▪ Økonomisk handlingsrom						

DEL 4 - PLAN- OG STYRINGSSYSTEM

Nord-Aurdal kommune startet en fullstendig gjennomgang av plan- og styringssystemene i 2008. Nedenfor er først gitt en redegjørelse for styringssystemet "balansert målstyring" som innføres delvis fra 2009 og gradvis implementeres i hele organisasjonen. Videre følger en oversikt over plansystemene så langt man er kommet pr. dato. Årshjulet vises i pkt. 4.3. Dette gjennomføres delvis fra 2009 og fullstendig fra 2010.

4.1 Balansert målstyring

I Nord-Aurdal kommune vil det gradvis bli innført balansert målstyring. Balansert målstyring skal være med på å implementere og ytelsesmåle vedtatte strategier – på alle nivåer i organisasjonen. Kommunal- og regionaldepartementet sier:

"Med balansert målstyring som verktøy – vil brukere møte en kommune som kjenner deres behov og deres ønsker, og som tilrettelegger sine tjenester til innbyggernes beste".

Innføring av BMS hjelper til å:

- få mer presise mål og målbare mål på enkelttjenester i styringsdokumentene (budsjett og strategi- og økonomiplan) og i ledelse av tjenestene
- integrere mål med ressurstildelingen på politisk nivå
- rapportere på måloppnåelse i årsmelding og kvartalsvis
- få bedre kvalitet og mer effektive tjenester

Det viktigste elementet i balansert målstyring er styringskortet. Styringskortene i Nord-Aurdal kommune har følgende fokusområder:

- Samfunn
- Brukere
- Medarbeidere
- Økonomi

Balansert målstyring i Nord-Aurdal kommune skal være et styringssystem både politisk og administrativt og derfor har utvidet formannskap utarbeidet et overordnet styringskort for perioden 2009-2012. Det overordnede styringskortet ble enstemmig vedtatt av kommunestyret i KS sak 110/08:

Kommunestyret vedtar framlagt "Overordnet styringskort for perioden 2009-2012" som utvidet formannskap har utarbeidet i møter 8. og 15. september 2008 med tillegg av fokusområdet "Økonomi" som er tilføyd i etterkant.

De overordnede målene skal være så klare og konsise at alle medarbeidere skal kunne gjengi målene. Overordnet styringskort gjelder for en 4 års periode, men evalueres årlig.

Med utgangspunkt i det politiske styringskortets "Overordnede mål" og "Hovedmål", er det utarbeidet tjenestespesifikke styringskort som bygger opp under disse.

Fra 2009 er det innført balansert målstyring på:

- Skolene (felles styrekort)
- Barnehagene (felles styrekort)
- Aurdalsheimen
- Teknisk drift
- Areal og næring

De tjenestespesifikke styringskortene evalueres og eventuelt korrigeres hvert år med utgangspunkt i hva som framkommer på dialogseminaret i mai og godkjennes politisk i forbindelse med godkjenning av neste periodes "Strategi- og økonomiplan".

Fokusområdet "Samfunn" er gjennomgående for alle tjenesteområder og mål settes årlig av formannskapet.

På fokusområdet "Medarbeidere" er "Kritiske suksessfaktorer" og "Styringsindikatorer" felles for alle tjenesteområder, men resultat og mål settes og måles for hvert tjenesteområde. "Tilstedeværelse" vil vise om trenden er økende eller minkende.

For å måle og/eller registrere data må det benyttes forskjellige "Målemetoder" fra manuelle noteringer, til nasjonale prøver fra Utdanningsdirektoratet, til et antall og til brukerundersøkelser basert på bedrekommune.no sine landsdekkende undersøkelser. Grunnet forskjellige målemetoder vil derfor tallene på styringskortene for "Status 2009" og "Mål 2010" og derav også "Resultat 2010", noen ganger være i prosent, noen ganger med toppkarakter 4, noen ganger med toppkarakter 6 og i andre tilfeller ha andre benevnelser eller andre toppkarakterer.

Brukermedvirkning og dialogprosess:

Kommunen har som mål å utvikle tjenestene våre i samspill med brukerne, og forvise oss om at brukernes og innbyggernes behov står i fokus. Brukermedvirkning er sentralt i forbindelse med balansert målstyring, da målet er å flytte fokuset fra kun økonomiske resultater til også å fokusere på kvaliteten i tjenesteproduksjonen. Videre er vårt syn at brukermedvirkning er en videreføring av demokratiske prinsipper:

- Sikre brukernes medvirkning
- Styrke brukernes medbestemmelse
- Bidra til utvikling av god og riktig tjenestekvalitet

Som et ledd i å øke brukerstyringen, vil det på flere virksomhetsområder bli opprettet brukerråd som et rådgivende organ. Rådet har ikke formell myndighet til å fatte beslutninger som "overstyrer" lederen av virksomheten. Representantene for brukerne skal gi råd i alle spørsmål som vedrører den generelle kvaliteten i tjenesten, unntatt saker som gjelder enkeltpersoner.

Formålet med brukerrådet er å styrke innflytelse og medvirkning for de som er brukere av tjenesten, eller for deres pårørende. I barnehagen og skolen vil det være barna/elevne, foreldre og foresatte, i omsorgen for eldre vil det gjerne være brukerne av tjenestene eller pårørende.

Utvikling av kvalitet i tjenestene er et viktig formål med brukerrådet. Et annet er å styrke tillit og dialog mellom tjenesten, brukere/pårørende og folkevalgte.

BUB - Brukerundersøkelse bedrekommune.no
BUU - Brukerundersøkelse Utdanningsdirektoratet
BUE - Brukerundersøkelse egenutviklet
MUB - Medarbeiderundersøkelse bedrekommune.no

LaSn - Landsgjennomsnittet
Kg11 - Sammenlignet med kommunegruppe 11
StaQ - Status Quo
ldata - Ikke data

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle-metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
Samfunn	▪ Godt omdømme	▪ Gode primærtjenester ▪ Stabilt og aktivt næringsliv ▪ Vekstkommune med et sterkt regionsenter	▪ Høy brukertilfredshet ▪ Befolkningsvekst ▪ Oppdaterte kommuneplaner og reguleringsplaner	▪ Brukertilfredshet ▪ Folketallsutvikling ▪ Sysselsetting ▪ Bedriftsutvikling og nyetablering	Avventer SSB SSB Brreg	Idata Idata Idata	StaQ 5 % >LaSn StaQ	
			Gjennomgående for alle virksomhetsområder					
Brukere	▪ Tilgjengelig kommune med åpen dialog	▪ Brukertilpasset og forventningsavklart tjenestekvalitet ▪ Fleksibel og livsløpsorientert kommune	Barne- og ungdomsskole: ▪ Læring og kunnskap for framtida ▪ Gode ferdigheter ▪ Godt læringsmiljø ▪ Tilpasset opplæring ▪ Samarbeid hjem/skole	Nasjonale prøver: ▪ Lesing 5. trinn (M-nivå 2+3) ▪ Regning 5. trinn (M-nivå 2+3) ▪ Engelsk 5. trinn (M-nivå 2+3) ▪ Lesing 8. trinn (M-nivå 3+4+5) ▪ Regning 8. trinn (M-nivå 3+4+5) ▪ Engelsk 8. trinn (M-nivå 3+4+5) Ungdomstrinn: ▪ Grunnskolepoeng ▪ Eksamensresultat (engelsk, norsk, matte) Læringsmiljø, elever 7. trinn: ▪ Hvor mange gode venner har du på skolen? ▪ Er du interessert i å lære på skolen? ▪ Gjør du leksene dine? ▪ Har du lærere som gir deg lyst til å jobbe med fagene? Læringsmiljø, elever 9. trinn: ▪ Hvor mange gode venner har du på skolen? ▪ Prioriterer du å bruke tid på skolearbeidet (både arbeid i timene og lekser)? ▪ Gjør du leksene dine? ▪ Har du lærere som gir deg lyst til å jobbe med fagene?	NP Kostr UDI-PAS BUU årlig innen 10. des BUU årlig innen 10. des	76,0 % 62,0 % 64,2 % 84,9 % 84,8 % 68,5 % 37,4 3,53 Idata Idata Idata Idata Idata Idata	LaSn LaSn LaSn StaQ StaQ StaQ LaSn 3,70 StaQ StaQ StaQ StaQ StaQ StaQ	

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle-metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
				Foreldrenes tilfredshet: - Jeg/vi er godt fornøyd med dialogen mellom hjem og skole - Jeg/vi, kontaktlæreren og barnet mitt/vårt kommer i hver samtale til enighet om hva barnet mitt/vårt selv skal følge opp i forhold til egen læring og utvikling - Lærerne stiller tydelige krav og forventninger til mitt/vårt barns arbeidsinnsats	BUU årlig innen 10. des	ldata ldata ldata	StaQ StaQ StaQ	
			Skolefritidsordning (SFO): - Barnas trygghet - Foreldrenes fornøydhet - Tilbudets fleksibilitet	Andel fornøyde foreldre med: - tryggheten til barnet - tilbudet om variert fysisk aktivitet og friluftsliv ute - fleksibilitet/mulighetene for variert oppholdstid (dager pr. uke)?	BUB årlig i nov, skjema deles ut til foreldre	ldata ldata ldata	StaQ StaQ StaQ	
Med-arbeidere	Attraktiv arbeidsgiver	- Tydelig ledelse - Medarbeideransvar	- Tilfredse medarbeidere med klar rollebeskrivelse - Godt tilrettelagt arbeidsmiljø - Utnyttelse av kompetanse og kompetanseheving - Konkurransedyktige rammevilkår	- Tilfredshet med nærmeste leder - Samarbeid med kollegaene - Stolthet over egen arbeidsplass - Tilstedeværelse (økende/minkende)	MUB MUB MUB RegNivå	4,5 4,9 4,6 NA	StaQ StaQ StaQ	
Økonomi	God økonomi- og budsjett-styring	- Kostnadseffektiv tjenesteproduksjon - Økonomisk handlingsrom						

Barnehagene

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle-metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
Samfunn	Godt omdømme	- Gode primærtjenester - Stabilt og aktivt næringsliv - Vekstkommune med et sterkt regionsenter	- Høy brukertilfredshet - Befolkningsvekst - Oppdaterte kommuneplaner og reguleringsplaner	- Brukertilfredshet - Folketallsutvikling - Sysselsetting - Bedriftsutvikling og nyetablering	Avventer SSB SSB Brreg	ldata ldata ldata ldata	StaQ 5 % >LaSn StaQ	
Gjennomgående for alle virksomhetsområder								
Brukere	Tilgjengelig kommune med åpen dialog	- Brukertilpasset og forventingsavklart tjenestekvalitet - Fleksibel og livsløpsorientert kommune	- Tilfredse foreldre - Trygge barn - Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem - Fysisk miljø	Foreldreundersøkelse - Fornøydhet med hvordan barnehagen tilrettelegger for det enkelte barns læring - Fornøydhet med de ansattes kompetanse til å gjøre en god jobb med ditt barn - Opplevelsen av at det er godt vennskap med andre barn - Fornøydhet med barnets muligheter for å være med på å bestemme innholdet i barnehagen - Fornøydhet med barnehagens samarbeid med hjemmet - Fornøydhet med informasjon om hvordan ditt barn har det	BUB gjennomføres på våren	ldata ldata ldata ldata ldata ldata	LaSn LaSn LaSn LaSn LaSn LaSn	
Medarbeidere	Attraktiv arbeidsgiver	- Tydelig ledelse - Medarbeideransvar	- Tilfredse medarbeidere med klar rollebeskrivelse - Godt tilrettelagt arbeidsmiljø - Utnyttelse av kompetanse og kompetanseheving - Konkurransedyktige rammevilkår	- Tilfredshet med nærmeste leder - Samarbeid med kollegaene - Stolthet over egen arbeidsplass - Tilstedeværelse (økende/minkende)	MUB MUB MUB RegNivå	4,7 5,1 4,9 NA	4,8 StaQ StaQ	
Økonomi	God økonomi- og budsjett-styring	- Kostnadseffektiv tjenesteproduksjon - Økonomisk handlingsrom	God ressursbruk	Årsverk pr barn til basisvirksomhet i kommunale barnehager	Kostra	0,102	0,185	

Aurdalsheimen

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle-metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
Samfunn	Godt omdømme	- Gode primærtjenester - Stabilt og aktivt næringsliv - Vekstkommune med et sterkt regionsenter	- Høy brukertilfredshet - Befolkningsvekst - Oppdaterte kommuneplaner og reguleringsplaner	- Brukertilfredshet - Folketallsutvikling - Sysselsetting - Bedriftsutvikling og nyetablering	Avventer SSB SSB Brreg	ldata ldata ldata ldata	StaQ 5 % >LaSn StaQ	
Giennomgående for alle virksomhetsområder								
Brukere	Tilgjengelig kommune med åpen dialog	- Brukertilpasset og forventingsavklart tjenestekvalitet - Fleksibel og livsløpsorientert kommune	- Tilfredse pårørende - Tilfredse brukere	Aurdalsheimen langtidsopphold - Muligheten til selv å gjøre dagligdagse gjøremål? - Fornøydhet med den medisinske behandlingen han/hun får? - Mulighet for å komme ut, få andre opplevelser og aktivitet. - Andel pårørende med årlig samtale Aurdalsheimen korttidsopphold - Muligheten til selv å gjøre dagligdagse gjøremål? - Fornøydhet med den medisinske behandlingen han/hun får? - Hvordan brukeren får bestemme hvilken hjelp han/hun skal ha? - Fornøydhet på muligheten til å snakke med lege - Fornøydhet på muligheten til å snakke med pleiepersonalet - Fornøydhet på informasjon om din helse - Fornøydhet på hvor klart og tydelig personalet snakker Generelt - Fravær av avvik på medisiner - Fravær av omgjøringer fylkesmannen - Fravær av voldsepisoder overfor medarbeider/pasienter	BUB blant pårørende BUB blant beboere over et halvt års tid Notering	ldata ldata ldata ldata ldata ldata ldata ldata ldata ldata 22 0 5	3 3 3 3,5 3 3 3 3,5 3 3 0 0 0	
Medarbeidere	Attraktiv arbeidsgiver	- Tydelig ledelse - Medarbeideransvar	- Tilfredse medarbeidere med klar rollebeskrivelse - Godt tilrettelagt arbeidsmiljø - Utnyttelse av kompetanse og kompetanseheving	- Tilfredshet med nærmeste leder - Samarbeid med kollegaene - Stolthet over egen arbeidsplass - Tilstedeværelse (økende/minkende)	MUB MUB MUB RegNivå	4,0 4,9 4,4 NA	4,5 5,0 4,6	

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle-metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
			Konkurransedyktige rammevilkår					
Økonomi	God økonomi- og budsjett-styring	- Kostnadseffektiv tjenesteproduksjon - Økonomisk handlingsrom	God ressursbruk Aurdalsheimen	- Beleggsprosent langtid - Beleggsprosent korttid	Profil Profil	106 % 114 %	100 % 100 %	

Fokusområde brukere:

- Mulighet til selv å gjøre dagligdagse gjøremål. Krav i kvalitetsforskriften. Dette går på om pasientene blir gitt tid og anledning til selv å gjøre det de klarer. Skal være beskrevet i tiltaksplanen som den enkelte har, og om bruker og pårørende er kjent med dette.
- Fornøydhet med medisinsk behandling. Sykehjemslege 50 % stilling – observasjoner og dokumentasjoner gjort av pleiepersonalet. Er dette kjent og godt ivaretatt?
- Mulighet for å komme ut, få andre opplevelser og aktivitet. Krav i kvalitetsforskriften. Alle har behov for og rett til mulighet for frisk luft og aktivitet i hverdagen. Tiltak skal være beskrevet i tiltaksplanen.
- Andel pårørende med årlig samtale. Det er rutine på at alle pårørende skal få mulighet til en formalisert årlig samtale med primærkontakt og ansvarlig sykepleier.
- Fravær avvik medikamenter. Medikamentrutinene skal følges og gjøres kjent. Det finnes bl.a. rutine på avviksregistrering ved feilmedisinering. Avvikene telles ved halvårlig medikamentkurs for hjelpepleiere, og undervisningen legges opp i forhold til det. Målet må være ikke å ha avvik på dette.
- Fravær av omgjøring fylkesmannen. Klage på vedtak om plass på Aurdalsheimen. Har ikke hatt klager siste året, målet er å unngå det.
- Fravær av voldsepisoder overfor medarbeider/medpasienter. Gjelder aldersdemente med utagerende atferd. Kan være en utfordring å takle for ansatte i tillegg til alle andre oppgaver. Kan forebygges med en miljøterapeutisk tilnærming som krever opplæring og faglig kompetanse. Det blir ført avviksskjema, disse blir talt i perioder med avvik og fulgt opp med tilpassa og mulige tiltak. Målet er også her å unngå avvik.

Fokusområde økonomi:

- Beleggsprosent langtid og korttid sier noe om utnyttelse av ledige plasser. Måles gjennom dokumentasjonsprogrammet Profil. Viser overbelegg i 2007 (før korttidsavdelingen åpnet). Målet er å unngå overbelegg, men ha god styring på inn og utskrivning, og at vedtak på langtidsopphold fattes etter 60 døgn korttidsopphold.
- Brukerundersøkelse gjennom "bedrekommune" for pårørende til pasienter med langtidsopphold. De fleste av disse kan ikke svare selvstendig på en slik undersøkelse, så derfor er de pårørende viktige støttespillere.
- På korttidsavdelingen vil en derimot ha en undersøkelse rettet mot pasientene (brukerne). For å få et større materiale vil en la undersøkelsen gå fra januar til og med juni og spørre 30 brukere.
- Spørsmålene kan gi noen svar på om vi oppfyller kravene i.f.t. "Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og etter lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v."

Teknisk drift

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle- metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
Samfunn	Godt omdømme	- Gode primærtjenester - Stabilt og aktivt næringsliv - Vekstkommune med et sterkt regionsenter	- Høy brukertilfredshet - Befolkningsvekst - Oppdaterte kommuneplaner og reguleringsplaner	- Brukertilfredshet - Folketallsutvikling - Syssetsetting - Bedriftsutvikling og nyetablering	Avventer SSB SSB Brreg	ldata ldata ldata ldata	StaQ 5 % >LaSn StaQ	
Gjennomgående for alle virksomhetsområder								
Brukere	Tilgjengelig kommune med åpen dialog	- Brukertilpasset og forventingsavklart tjenestekvalitet - Fleksibel og livsløpsorientert kommune	- Godt, rent, sikkert og nok vann - Innfri krav i drikkevannforskriften - Forsvarlig behandling av avløp - Innfri krav til utslippstillatelse - Rene vassdrag - Tilfredsstillende responstid på klager vedrørende vei og gatelys - Tilfredsstillende utrykningstid ved brann - Redusert skadeomfang ved brann og ulykker - Reduserte pipebranner	Vann - Antall off. vannkilder godkjent av Mattilsyn - Fravær av avvik på vannkvalitet, godkjent laboratoriet - Lekkasje Avløp - Fravær av avvik ihht utslippskrav - Avvik overløp (antall ganger overløp er i bruk) Innlekking til avløpsnett Veg - Responstid klager (fra klage til beslutning om tiltak) - Etterslep på "Vedlikehold av veger" - Andel grusveger saltet, 1 gang/år - Andel vegskråninger klippet, 1 gang/år - Snøbrøyting (gjennomkjøring) av viktige hovedtraseer innen kl. 7.30 ved snøfall på min 5 cm Gatelys - Antall mørke gatelyspunkter (på forskjellige steder) før det skiftes Park - Klipping av plen ved min 10 cm - Daglig rydding av søppel, unntatt helg Brann og feiing - Utrykningstid, andel utrykninger innenfor avklart tid - Andel piper feid/ettersett hvert 2. år Brannforebyggende (hele Valdres) - Andel § 13 bygg (skole, barnehager, institusjoner, hoteller ol)	Brev fra Mattilsyn Prøvetak. Mengde Prøvetak. Manuell sjekk Mengde Notering Budsjett Notering Notering Måling Notering Notering Notering Notering Notering	2 0 ~100 % 4 10 100 % 4 t 450 % 100 % 70 % 80 % 10 100 % 2 d/uke 100 % 80 % 100 %	4 0 80 % 2 >10 95 % 2 t 430 % 100 % 100 % 100 % 10 100 % 5 d/uke 100 % 100 %	

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle- metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
Med- arbeidere	Attraktiv arbeidsgiver	- Tydelig ledelse - Medarbeideransvar	- Tilfredse medarbeidere med klar rollebeskrivelse - Godt tilrettelagt arbeidsmiljø - Utnyttelse av kompetanse og kompetanseheving - Konkurransedyktige rammevilkår	- Tilfredshet med nærmeste leder - Samarbeid med kollegaene - Stolthet over egen arbeidsplass - Tilstedeværelse (økende/minkende)	MUB MUB MUB RegNivå	4,3 5,1 4,4 NA	4,4 StaQ 4,5	
Økonomi	God økonomi- og budsjett-styring	- Kostnadseffektiv tjenesteproduksjon - Økonomisk handlingsrom	God resursbruk vann og avløp	Inndekningsprosent		ldata	100 %	

- Lekkasje er avhengig av utskiftingshastigheten på ledningsnettet, dvs at det er avhengig av bevilgninger (100 % lekkasje betyr at det lekker ut like mye som forbruket)
- Fravær av avvik ihht utslippskrav er avhengig av bevilgninger
- Avvik overløp (antall ganger overløp er i bruk) er avhengig av bevilgninger, det er krav fra fylkesmannen om at dette skal måles
- Innlekking til avløpsnettet er avhengig av bevilgninger
- Etterslep på vegvedlikehold; i rapport utarbeidet 2001 var det behov for 9 mill NOK, korrigert for prisstigning er i dag beløpet 11 mill NOK og budsjett for 2008 er 2 mill NOK

Areal & næring

Fokus-område	Overordnede mål	Hovedmål Hva må vi oppnå?	Kritisk suksessfaktor Hva må vi lykkes med?	Styringsindikator Hva vi skal måle?	Måle-metode	Status 2009	Mål 2010	Res 2010
Samfunn	▪ Godt omdømme	▪ Gode primærtjenester ▪ Stabilt og aktivt næringsliv ▪ Vekstkommune med et sterkt regionsenter	▪ Høy brukertilfredshet ▪ Befolkningsvekst ▪ Oppdaterte kommuneplaner og reguleringsplaner	▪ Brukertilfredshet ▪ Folketallsutvikling ▪ Sysselsetting ▪ Bedriftsutvikling og nyetablering	Avventer SSB SSB Brreg	ldata ldata ldata ldata	StaQ 5 % >LaSn StaQ	
Brukere	▪ Tilgjengelig kommune med åpen dialog	▪ Brukertilpasset og forventingsavklart tjenestekvalitet ▪ Fleksibel og livsløpsorientert kommune	▪ Sakstid byggesak ▪ Sakstid oppmåling ▪ Sakstid landbruk	Byggesak ▪ Sakstid, andel saker til lovpålagt tid ▪ Klager grunnet fravær av omgjøringer av Fylkesmannen (FM) ▪ Fornøydhet med kvaliteten i saksbehandlingen ▪ I hvor stor grad behandler byggesakskontoret deg med høflighet og respekt ▪ Fornøydhet med muligheten til å snakke med saksbehandler på telefon Oppmåling ▪ Gjennomsnittlig sakstid Landbruk Lovsaker ▪ Andel delegerte lovsaker som skal ferdigbehandles innen 4 uker	Notering	75 %	>75 %	
					Notering	2-3	>2	
					BUB	ldata	4,6	
					BUB	ldata	4,6	
					BUB	ldata	4,6	
					Notering	180 d	180 d	
Notering	ldata	>85 %						
Med-arbeidere	▪ Attraktiv arbeidsgiver	▪ Tydelig ledelse ▪ Medarbeideransvar	▪ Tilfredse medarbeidere med klar rollebeskrivelse ▪ Godt tilrettelagt arbeidsmiljø ▪ Utnyttelse av kompetanse og kompetanseheving ▪ Konkurransedyktige rammevilkår	▪ Tilfredshet med nærmeste leder ▪ Samarbeid med kollegaene ▪ Stolthet over egen arbeidsplass ▪ Tilstedeværelse (økende/minkende)	MUB	4,9	5,0	
					MUB	5,2	StaQ	
					MUB	4,4	4,5	
					RegNivå	NA		
Økonomi	God økonomi- og budsjett-styring	▪ Kostnadseffektiv tjenesteproduksjon ▪ Økonomisk handl.rom	▪ God resursbruk byggesak	▪ Inndekningsprosent		ldata	80 %	

4.2 Planer

Den overordnede kommuneplanleggingen er styrt av plan- og bygningsloven § 11-1.

Kommunene skal utføre en løpende kommuneplanlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling innenfor sine områder. I hver kommune skal det utarbeides en kommuneplan. Planen skal inneholde en langsiktig og en kortsiktig del.

Den langsiktige del omfatter:

- Mål for utviklingen i kommunen, retningslinjer for sektorenes planlegging og en arealdel for forvaltningen av arealer og andre naturressurser. Den langsiktige del benevnes Kommuneplan.

Den kortsiktige del omfatter:

- Samordnet handlingsprogram for virksomhetsområdene de nærmeste år.

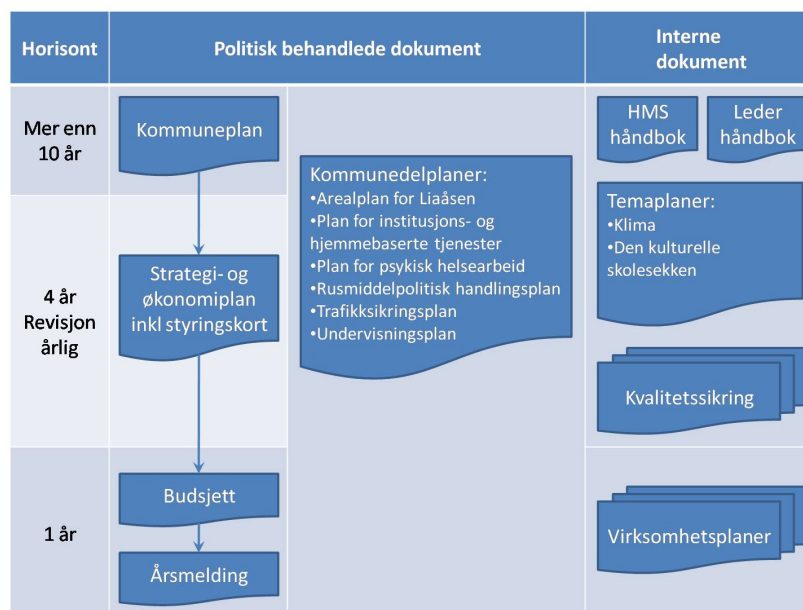
I Nord-Aurdal kommune består kommuneplanen av:

- En samfunnsdel som ble vedtatt i kommunestyret 4. februar 2002. Denne gjelder for perioden 2002 – 2011. Det er nå bestemt at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres
- En arealdel for bygdene hvor en revisjon nettopp er fullført og lagt ut til offentlig ettersyn
- En arealdel for utmarka

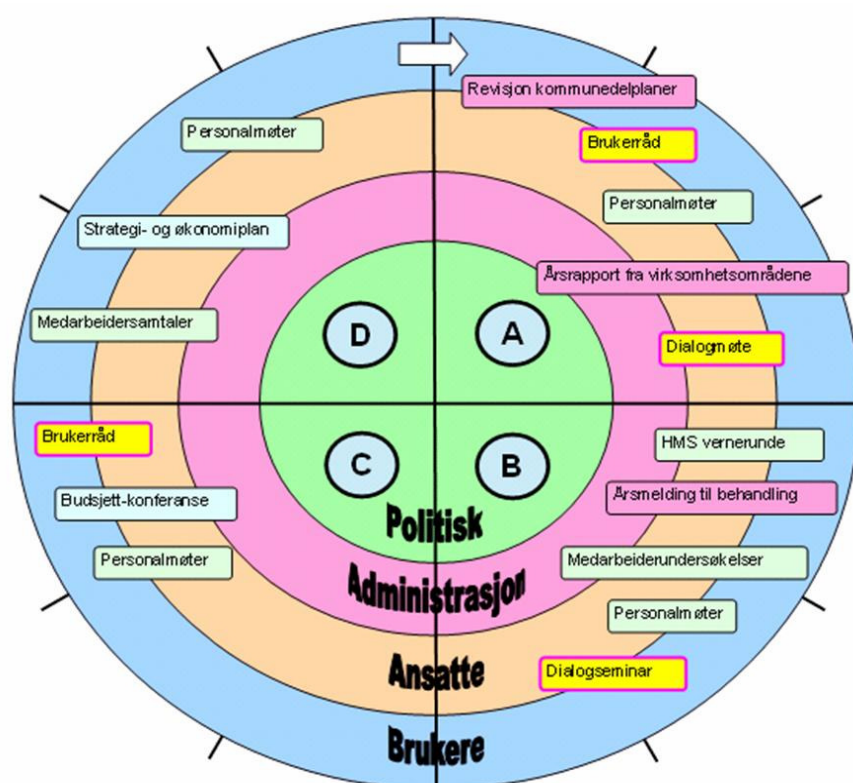
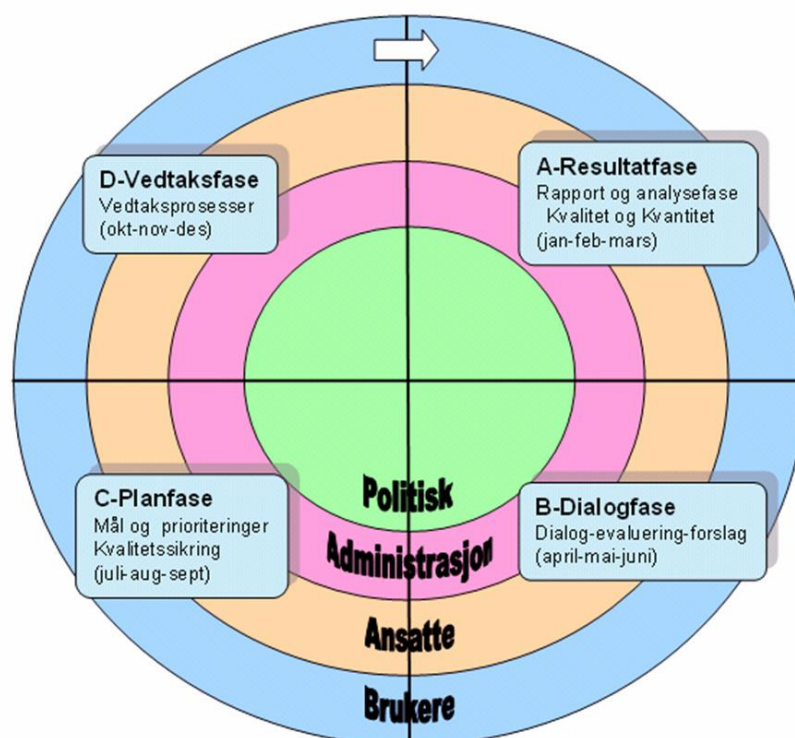
Kommunedelplaner:

I tillegg til den kortsiktige del som er nevnt i Plan- og bygningsloven er det flere kommunedelplaner som for eksempel

- Arealplan for Liaåsen
- Plan for institusjons- og hjemmebaserte tjenester
- Plan for psykisk helsearbeid
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan
- Trafikksikringsplan
- Undervisningsplan

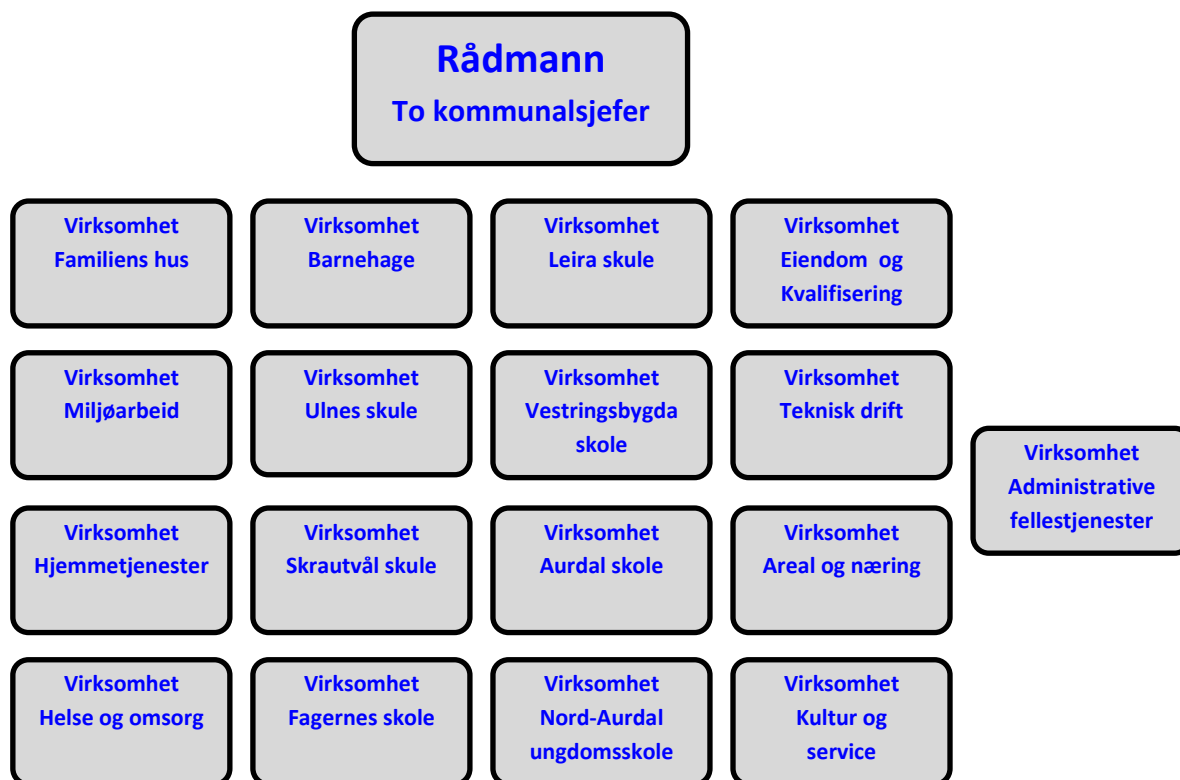

4.3 Årshjul

DEL 5 - VIRKSOMHETSOMRÅDENE//BUDSJETTOMRÅDENE

5.1 Virksomhetskart

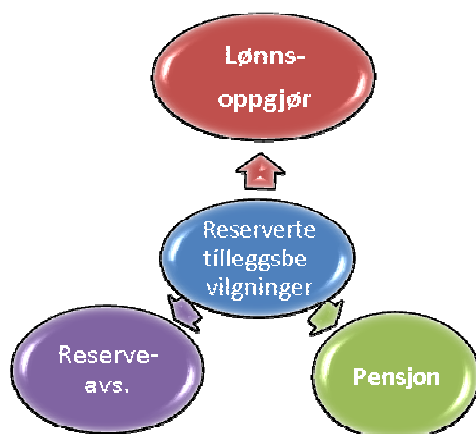
Figuren viser organiseringen pr. 01.01.10.

På de følgende sidene beskrives hver enkelt virksomhet. Hvert kapittel inneholder følgende punkter:

- Organisering og økonomi (Blå tabeller)
- Omstillingstiltak m.v. (Grønne tabeller)
- Nye tiltak/andre endringer (Orange tabeller)
- Risikofaktorer (økonomiske og andre) (Hvite tabeller)
- Om virksomheten.

5.2 Reserverte tilleggsbevilgninger

Organisering og økonomi:

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Totalt	8 851	13 919	5 8	57

Omstillingstiltak m.v.:

Omfatter ingen omstillingstiltak, da dette kun er en avsetningspost.

Nye tiltak/andre endringer:

Ingen nye tiltak eller andre endringer.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Lønnsoppgjør	Avsetning til lønnsoppgjøret. Basert på statsbudsjettets anslag på lønnsvekst 3,5 %. Dersom faktisk lønnsendring blir høyere, vil ikke avsetningen være tilstrekkelig. En økning på 0,5 prosentpoeng i forhold til avsetningen vil gi et avvik på 1,5 mill.. Rådmannen la i utgangspunktet inn en avsetning på 4 %, da anslagene i statsbudsjettet på lønns- og prisvekst gjennomgående har vært for lave. Etter sterke politiske signaler, valgte man å redusere avsetningen til 3,5 %.
Pensjonspremie	Budsjettert pensjonspremie er iht. mottatt beregning fra KLP og SPK. KLP har benyttet statsbudsjettets anslag på lønnsvekst i sine beregninger. Blir lønnsveksten høyere, vil pensjonspremien (regnskapsført premie) bli høyere.
Reservepost	Det er avsatt 1,8 til dekning av uforutsette utgifter. Av dette gjelder 1 mill. stønad til livsopphold. Virksomhetsområdenes rammer blir stadig strammere, og derved reduseres virksomhetenes muligheter til å dekke uforutsette utgifter innenfor sine rammer.

Om virksomheten:

Dette er en avsetningspost som bl.a. omfatter avsetninger til utgifter ved lønnsoppgjøret. Når resultatet av lønnsoppgjøret pr. 01.05.10 er kjent, overføres avsetningen til hvert virksomhetsområde.

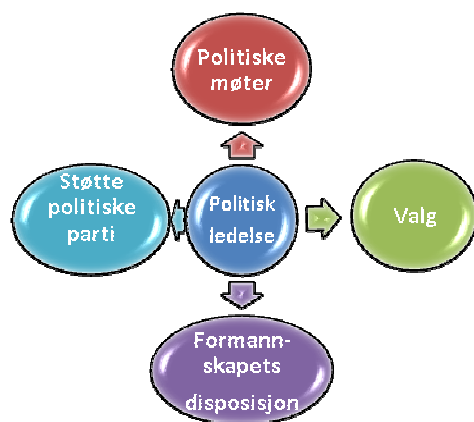
En av hensiktene med denne måten å håndtere lønnsoppgjøret på, er at virksomhetene ikke skal få større budsjettrammer enn tiltenkt ved et evt. lavere lønnsoppgjør enn forutsatt ved avsetningen. En forhåndstildeling av lønnsoppgjørsmidler vil dessuten kunne føre til en skjevfordeling mellom virksomhetsområdene.

Blir resultatet av lønnsoppgjøret lavere enn avsetningen tilsier, vil vi få et underforbruk på dette området som kan avsettes til disposisjonsfond. Dette forutsatt at kommunen totalt sett har et underforbruk.

Virksomhetsområdenes budsjettrammer er nå så stramme at det for de fleste virksomheter er vanskelig å håndtere uforutsette utgifter. Når kommunen har en anstrengt økonomi, bør uforutsette utgifter av en viss størrelsesorden håndteres ved en sentral avsetning fremfor at hver virksomhet skal ha rom for denne typen utgifter.

5.3 Politisk ledelse

Organisering og økonomi:

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Politisk ledelse	3 501	3 512	11	0
Formannsk. disposisjon	3 621	250	-3 371	-93
Totalt	7 121	3 762	-3 359	-47

I revidert budsjett for 2009 er posten til formannskapetets disposisjon på 3 621 000. Bevilgningen i opprinnelig vedtatt budsjett for 2009 er kr 50 000. Økningen i revidert budsjett skyldes tilleggsbevilgning, byggegaranti og fullfinansieringsgaranti vedr. Valdres folkemuseum.

Omstillingstiltak:

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. Lønns- ramme	Red. ramme u/lønn	Endring stillinger
3	Aviser/tids- skrifter	Det bestilles 10 abonnement på kommunal rapport som fordeles i kommunestyret. Alle andre abonnement (aviser og kommunal rapport) sies opp.		42 800	0

Nye tiltak/andre endringer:

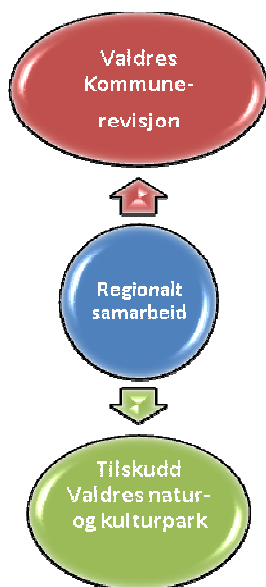
Ingen nye tiltak eller andre endringer.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Politiske møter	Et høyere antall møter enn forutsatt kan medføre overforbruk. I tillegg er det knyttet usikkerhet til størrelsen på tapt arbeidsfortjeneste for politikere ved deltagelse i politiske møter. Disse faktorene kan medføre et prosentvis høyt overforbruk, men beløpets størrelse vil kunne være i størrelsesorden 200 – 300 000,-.

5.4 Regionalt samarbeid

Organisering og økonomi:

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Valdres Kommunerevisjon	970	626	-344	-35
Tilskudd Valdres natur- og kulturpark	1 368	1 253	-115	-8
Totalt	2 338	1 879	-459	-20

Reduksjonen i tilskudd skyldes bortfall av leieavtale for skysstasjonen.

Omstillingstiltak:

Ingen aktuelle omstillingstiltak på dette området.

Nye tiltak/andre endringer:

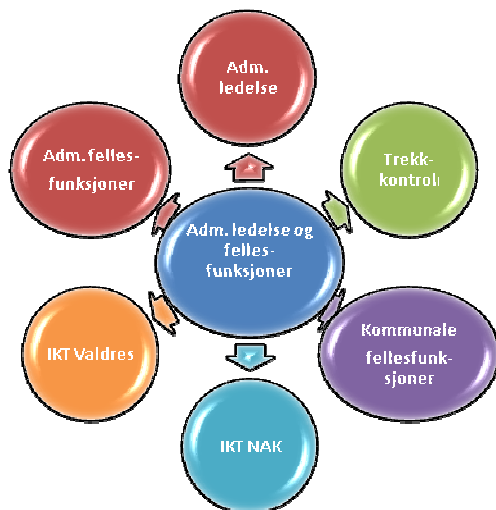
Ingen nye tiltak. Rammen er redusert med tidligere tilskudd vedrørende leie av Skysstasjonen.

Risikofaktorer:

Ingen vesentlige risikofaktorer.

5.5 Rammeområde administrativ ledelse og fellesfunksjoner

Organisering og økonomi:

Område	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Adm. ledelse	2 659	3 762	1 103	42
Ressurs-enhet	1 693	4 245	2 552	151
Adm. Felles-Funksjoner	8 643	8 837	194	2
Trekk-kontrollen	193	189	-4	-2
IKT Valdres	2 337	3 142	805	34
IKT NAK	2 400	1409	-991	-41
Kommunale fellesfunksj.	5 174	7 046	1 872	36
Utvikling	2 329	0	2 329	-100
Totalt	25 426	28 630	3 204	13

Økning i budsjettrammene for Administrativ ledelse og administrative fellesfunksjoner skyldes overflytting av rådgiverstillinger fra utviklingsenheten som legges ned fra 2010.

*IKT Valdres etableres som IKS fra 2010. I den forbindelse overføres alle ansatte – og derved også lønnsbudsjettet – fra IKT NAK til IKT Valdres.

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns- ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
6	Adm. fellestjenester. – org. arbeidstid m.v.	Forutsetter innføring av telefontid og timeavtaler. I tillegg endret oppfølging internt bl.a. mht. fakturabehandling.	150 000	0	0,25
7	Adm. fellestj. – utgiftsdekning	Enheten fører regnskap og kjører lønn for andre enheter. Fra og med 2010 vil kommunen kreve betaling for slike tjenester.	0	64 000	0
8	IKT NAK	Redusert driftsramme utenom lønn	0	900 000	0
10	Utviklingsenhet – omstrukturering	Utviklingsenheten legges ned som egen organisatorisk enhet. Reduksjon med virksomhetslederstilling.	600 000	0	1,0
60	Refusjon	For rådgiver i regionalt helseprosjekt	54 000	0	0
75	Adm. fellestjenester Skatteoppkrever – stilling	Stillingsressursen reduseres fra 2 stillinger til 1,6 stillinger.	110 000	0	0,4
80	Adm. ledelse - Rådgiver	Omstilling av en rådgiverstilling. En rådgiver overflyttes til administrative fellestjenester og erstatter en 100 % stilling der.	350 000	0	1,0

Nye tiltak/andre endringer:

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	økt lønns- ramme	økt ramme u/lønn	Endr. stillinger
	Kommunale fellesfunksjoner	Hjelpeverge for ubemidlede, bruk av advokat		50 000	
	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	Har ikke hatt budsjettpost tidligere		40 000	

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Innfordring	Administrative fellestjenester har ansvar for innfordring av skatt og kommunale krav. Dersom oppgavemengden ikke blir redusert som forutsatt i omstillingsplanen, eller bemanningen reduseres ytterligere ved for eksempel sykefravær, vil innfordringsarbeidet måtte nedprioriteres. I sin tur vil dette kunne gi lavere inntekter for kommunen.
Saksbehandling	Bemanningen reduseres med en rådgiverstilling, hvilket vil resultere i lavere saksbehandlingskapasitet i forhold til politiske saker. Reduksjon av bemanningen i den administrative ledelse vil også kunne resultere i en lavere omstillingstakt enn ønskelig.

Om virksomheten:

Administrativ ledelse:

Enheten består av rådmannsteamet (rådmann og to kommunalsjefer) og to rådgivere.

Ressursenheten:

Dette er ingen fysisk enhet, men en budsjettpost etablert for å håndtere omstillingstiltak og langvarig sykefravær i de tilfeller der det ikke er sannsynlig at medarbeideren kan komme tilbake i sin opprinnelige stilling.

Administrative fellestjenester:

Omfatter:

- Lønn/personal
- Regnskap/økonomi
- Sekretariat (post/arkiv)
- Saksbehandlerressurs
- Skattoppkrever
- Interkommunal trekk-kontroll.

Interkommunal trekk-kontroll:

Dette er et samarbeidstiltak mellom alle kommunene i Valdres, og omfatter kontroll av arbeidsgivere mht. lønn m.v. (tilknyttet skatteoppkreveren).

IKT Valdres:

Dette har til nå vært et interkommunalt samarbeid, som etableres som IKS fra 01.01.10. Samtlige IKT-ansatte i Valdres overføres til IKS'et fra nyttår.

IKT NAK:

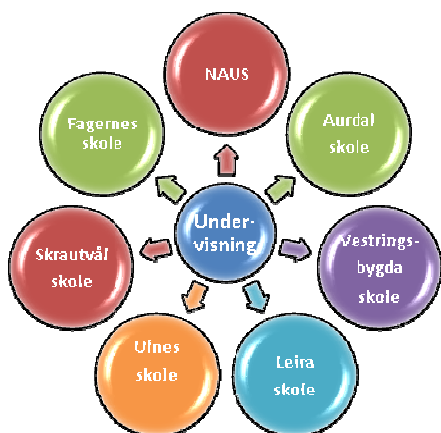
Fra og med 2010 omfatter denne enheten kun driftsutgifter utenom lønn.

Kommunale fellesfunksjoner:

Kommunale fellesfunksjoner er ingen egen enhet, men en budsjettpost som omfatter utgifter som ikke er direkte knyttet til det enkelte virksomhetsområde. Omfatter lisenser, kantine, forsikringsordninger, tillitsvalgte, velferdsmidler m.v..

5.6 Undervisning

Organisering og økonomi:

I budsjettet er bevilgning til nye tiltak lagt på fellesområde for senere fordeling til de aktuelle skoler.

Skole	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
NAUS	15 312	15 651	339	2
Aurdal	6 261	6 688	427	7
Fagernes	9 527	11 626	2 099	22
Leira	7 042	7 444	402	6
Skrautvål	2 910	1 152	-1 758	-60
Ulnes skole	3 555	1 316	-2 239	-63
Vestringsbygda	2 789	1 314	-1 475	-53
Fellesområde	3 909	5 546	1 637	42
Totalt	51 305	50 737	-568	-1

Område	Årsverk 01.01.	Årsverk 15.08 *	Antall Elever 01.01.	Antall elever 15.08. *
NAUS	30,07		239	
Aurdal	12,40		113	
Fagernes	17,12		221	
Leira	14,72		124	
Skrautvål	7,21		33	0
Ulnes	9,71		32	0
Vestringsbygda	6,69		26	0
Sum			788	

*Antall årsverk og antall elever er ikke klart på Budsjetteringstidspunktet.

Omstillingstiltak:

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
11	Leirskole	Tiltaket utgår fra 2010. De elevene på Fagernes skole som ikke reiste på leirskole høsten 2009, og som det er bestilt leirskoleopphold til våren 2010, reiser som planlagt. Helårseffekten av tiltaket er 120 000,-.	0	100 000	0
12	Endret struktur skole/barnehage	Skolene i Ulnes, Skrautvål og Vestringsbygda legges ned fra høsten 2010.	1 380 000	-	*
61	NAUS – redusert lønnsramme	Uten konsekvens for driften	265 000	0	0
79	Barneskolene – redusert stilling	Ved endret organisering av undervisning m.v..	100 000	0	*

Nye tiltak/andre endringer:

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Økt lønns- ramme	Økt ramme u/lønn	Endr. stillinger
	Forsterket opplæring	Helårseffekt av nytt tiltak høsten 2009, jfr. statsbudsjettet. Stillingen ligger inne fra 2009	349 000	0	*
	Fysisk aktivitet	Helårseffekt av nytt tiltak høsten 2009, jfr. statsbudsjettet. Stillingen ligger inne fra 2009	60 000	0	0
	Gratis leksehjelp	Første – fjerde klasse, jfr. statsbudsjettet. Oppstart høsten 2010.	300 000	0	*
	Utvidet timetall undervisning	Oppstart høsten 2010.	50 000	0	*

*Tiltakene vil medføre endringer i stillingsressursen, men endelig plan er ikke klar på budsjetteringstidspunktet.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Endret struktur	Risikoen på området er hovedsakelig knyttet til gjennomføring Av strukturendringen, og ikke til økonomien.

Om virksomheten:

Det arbeides med å etablere gode overgangsrutiner mellom barnehage og barneskole, og mellom barneskolen og ungdomsskolen. Flytting av elevene i 5. – 7. Klasse fra Ulness, Veststrandsbygda og Skrautvål skoler ble gjennomført høsten 2009. Meldinger fra mottagende skoler er at gamle og nye elever, lærere og foreldre opplever skolehverdagen som positiv. Ressurser, som ble utløst grunnet denne flyttingen, er brukt til innkjøp av lenge etterlengtet undervisningsmateriell. De minste skolene har blitt mer sårbare, men har som tidligere holdt fokus på å gi elevene gode opplæringsvilkår. Fra og med høsten 2010 er det tenkt at de tre minste skolene legges ned og elevene overføres til de tre største. Slike flytteprosesser er krevende både for de som skal forberede og for de som skal gjennomføre dem. Endringer skaper alltid usikkerhet, og det er derfor viktig å ha noe forutsigbarhet i arbeidet. Erfaringer fra fjorårets flytting er viktig å ha med seg i den prosessen. Det er viktig at dette blir vedtatt siste del av 2009, slik at hele vårhalvåret 2010 kan brukes til planlegging og gjennomføring med tanke på skolestart høsten 2010. Meldinger fra virksomhetene er at de

verdsetter at det blir fattet forutsigbare vedtak som gir rom og tid til å tenke ryddige og gode prosesser med tanke på å arbeide fram mot samordning i en skole.

Lesing/skriving og matematikk

Skolene har fortsatt fokus på den første lese- og skriveopplæringen og på matematisk mestring. Tidlig innsats er i fokus

Sosial kompetanse

Sosial kompetanse er et område der skolene har fokus, enten via nasjonale program eller ved interne rutiner

Evalueringsarbeid:

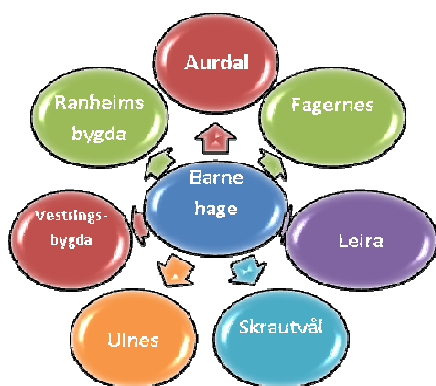
Det er innført ny forskrift om evaluering i skolen. Skolene i Valdres er inne i et kompetansehevingsprogram i samarbeid med høgskolen i Hedmark. Lærerne på ungdomsskolen, NAUS, har startet og barneskolene i kommunen starter opp i januar.

5.7 Barnehager

Organisering og økonomi:

Oversikten nedenfor viser organiseringen
Fra 01.01.10. Ny organisering vil etter planen
Være på plass fra høsten 2010.

Område	Antall plasser
Aurdal	72
Fagernes	72
Leira	36
Skrautvål	72
Ulness	36
Vestrebygda	36
Ranheimsbygda	24

Barnehage	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endr. Kr	Endr. %
Aurdal	4 058	3 499	-559	-14
Fagernes	3 433	3 913	480	14
Leira	3 053	2 192	-861	-28
Skrautvål	2 168	4 681	2 513	116
Ulness	1 648	1 892	244	15
Vestrebygda	1 268	2 019	751	59
Ranheimsbygda	1 619	1 592	-27	-2
Fagernes II	2 219	0	-2 219	-100
Fellesområde	1 180	888	-292	-25
Totalt	20 645	20 676	31	0

Fagernes barnehage II ble lagt ned i 2009.

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
12	Endret struktur skole/barnehage	Barnehagene i Ranheimsbygda og Aurdal legges ned fra 15.08.10.	0	320 000	0

Nye tiltak/andre endringer:

Det er etter planen ingen nye tiltak eller andre endringer i barnehagene i 2010.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Endret struktur	Risikoen på området er hovedsakelig knyttet til gjennomføring Av strukturendringen, og ikke til økonomien.
Sykefravær	Sykefraværet er høyt, og kan medføre høye vikarutgifter.

Om virksomheten:

Søknader om barnehageplass har økt de siste årene. Fra høsten 2009 er det etablert nye, permanente barnehageplasser i Ulness, Vestringsbygda og Skrautvål. Ranheim barnehage er den siste barnehagen som holder til i midlertidige lokaler. Kommunen oppfyller kravet om full barnehagedekning.

Utfordringer og fokusområder

Det har helt fram til 2009 vært fokus fra regjeringens side på at alle barn skal ha rett til barnehageplass dersom de fyller ett år innen utgangen av august det året de starter i barnehagen, og har søkt innen søknadsfristen for hovedopptak.

I fortsettelsen må det også være fokus på å ha en drift som vil gjøre det mulig å oppfylle kravet om full barnehagedekning, dersom barnetallet øker.

Fra 2008 er det satt søkelys på kvaliteten i barnehagen. Stortingsmelding nr. 41 beskriver dette.

De ansatte i barnehagene våre gjør en stor innsats for at barna skal ha en god og trygg hverdag, og for at de skal ha en god utvikling og være godt forberedt til skolestart. Det arbeides aktivt for å få til en god overgang fra barnehage til skole. Noen av barnehagene har mange minoritetsspråklige barn. Dette krever økt kompetanse og tid til å tilrettelegge for disse barna i oppstartfasen.

Det brukes nå to registreringsskjema i barnehagen for å følge opp alle barn. Dette gir oss et godt grunnlag til foreldresamtaler, og det gir oss god oversikt over barnets utvikling og om det enkelte barnet trenger oppfølging i perioder.

Barnehagene våre benytter TRAS (Tidlig registrering av språkutvikling), som er et observasjonsmaterieell for språk og språkutvikling i barnehagen. Også "ALLE MED" benyttes. Dette er en observasjonsmetode som kartlegger sentrale ferdigheter hos barnehagebarn.

Spesielle prosjekter:

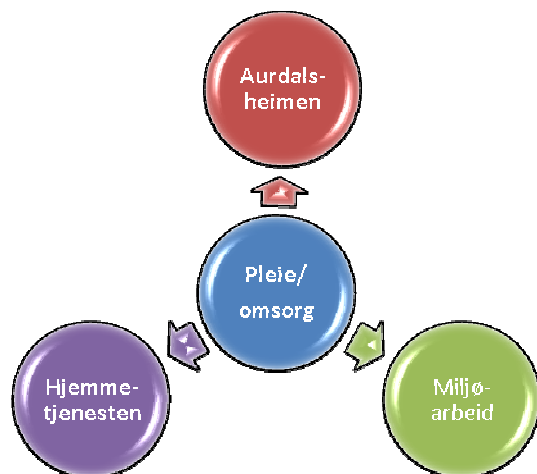
Antall, rom og form:

Av rammeplanens 7 fagområder vektlegges noen sterkere i enkeltår. 2009/2010 blir barnehagene veiledet i matematikk fra Vitensenteret i Gjøvik. Dette er et fellesprosjekt for barnehagene i Valdres, og er finansiert gjennom kompetansemidler fra Fylkesmannen. Prosjektet startet med en innføring på Vitensenteret. Veiledning blir gitt lokalt.

5.8 Rammeområde pleie- og omsorgstjeneste

Organisering og økonomi:

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endr. Kr	Endr. %
Fellesutgifter	151	311	160	106
Aurdalsheimen	27 182	27 458	275	1
Hjemmetjenesten	32 692	31 773	-919	-3
Miljøarbeid	32 001	31 995	-6	0
Totalt	92 026	91 537	-489	-1

Miljøarbeid	Årsverk	Antall brukere
Aurdalsheimen	55,97	*61
Hjemmetjenesten	55,37	350
Miljøarbeid	55,66	35
Sum	167,00	446

*Aurdalsheimen har 61 brukere til enhver tid, men langt flere totalt på året.

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
14	Aurdalsheimen - Redusert driftsramme	Driftsramme utenom lønn. Ingen konsekvenser for driften, men økt sårbarhet i forhold til uforut-sette utgifter.	0	98 000	0
71	Aurdalsheimen – redusert driftsramme	Driftsramme utenom lønn. Som tiltak 14	0	297 000	0
55	Aurdalsheimen – kursutgifter	Redusert ramme kursutgifter. Medfører at opplæringstiltak i større grad må organiseres internt	0	44 000	0
15	Hjemmetjenesten – psykisk helse	Resterende pasienter som skulle overføres fra psykisk helse til hjemmetjenesten blir redusert til halvparten (fra 8 til 4). Psykisk helse må ivareta de resterende innenfor sine rammer.	473 000	0	1,0
16	Hjemmetjenesten – omstilling	Omstilling av ett årsverk fra turnus til dagtid, medfører økt antall timer og reduserte faste tillegg.	17 500	0	0
17	Hjemmetjenesten – endret turnus	Reduksjon i bemanning vil medføre redusert aktivitet/miljøarbeid, redusert mulighet til oppfølging av tiltaksplaner individuelt m.v..	470 000	0	1,0
67	Hjemmetjenesten – sykepleier	Redusere bemanningen med 50 % stilling	260 000	0	0,5
69	Hjemmetjenesten – overtid	Redusert overtid sammenlignet med revidert budsjett for 2009	360 000	0	0
46	Miljøarbeid - turnus	Reduserte utgifter ved endret turnus	64 000	0	*
55	Miljøarbeid – kursutgifter	Redusert ramme kursutgifter. Medfører også for denne enheten at opplæringstiltak i større grad må organiseres internt.	0	10 000	0
74	Miljøarbeid - driftsutgifter	Redusert driftsramme utenom lønn. Gir begrensede muligheter til å håndtere uforutsette utgifter innenfor rammen.	0	100 000	0

Nye tiltak/andre endringer:

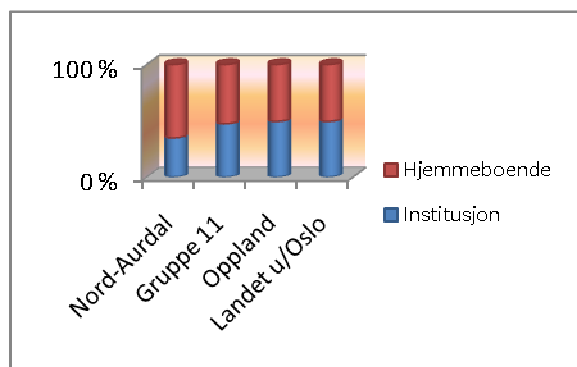
Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Økt lønns-ramme	Økt ramme u/lønn	Endr. stillinger
	Aurdalsheimen – korttidsplasser	Bemanning i forhold til fullt belegg på korttidsavdelingen (11 plasser). Gjennomført i 2009.			
72	Aurdalsheimen – kjøp av plass	Kjøp av institusjonsplass til bruker		500 000	
47	Pleie/omsorg – stilling	Merkantil stilling plassert på Aurdalsheimen, knyttet til inntekter innenfor området	225 000		0,5

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Sykefravær	Området er særlig sårbart for sykefravær. I 2009 har sykefraværet vært spesielt høyt. I tillegg er tilgangen på vikarer liten. Dette resulterer i stor grad av overtidarbeid.
Nye brukere	Området opplever at antallet ressurskrevende brukere øker mer enn avgangen. Dette er en betydelig risikofaktor mht. økonomi, da én bruker kan gi et merforbruk i størrelsesorden 1 mill..
Utskrivningspraksis	Stadig flere pasienter utskrives fra sykehus før de er ferdigbehandlet, noe som øker utgiftene i korttidsavdeling og hjemmetjeneste.
Ferieavvikling	Tilgangen på vikarer er begrenset, noe som fremtvinger kostbare løsninger for å få avviklet lovbestemt ferie. Innleie av firma og overtid gir høyere utgiftsnivå enn ved bruk av egne vikarer.

Om virksomheten:

Fordeling mellom institusjonsplass og tjenester til hjemmeboende:

Aurdalsheimen:

I februar 2009 ble ny turnus iverksatt som ivaretok bemanning for alle de 61 plassene på sykehjemmet. Dette lot seg gjennomføre uten ekstra ressurser, noe som bidrar til å holde utgiftene nede.

Oppfølging av medarbeiderne prioriteres høyt, slik at tilstedeværelsen øker og vikarbruk reduseres.

Et godt og tett samarbeid med hjemmetjenesten er viktig, slik at vi kan gi riktig omsorgsnivå til den enkelte.

Vi skal videreutvikle tjenestetilbudet i samsvar med økt behov for kompetanse og i forhold til nytt lovverk som kommer i 2009 (Pasientrettighetsloven § 4a om bruk av tvang). Det er gjennomført opplæring og innført nye rutiner i forbindelse med dette.

Kommunen har som målsetting å etablere brukerråd i forbindelse med oppstarten av nytt styringssystem (Balansert målstyring). I 2009 er det gjennomført både bruker- og pårørendeundersøkelser.

Hjemmetjenesten

Virksomhetsområdet ble samlokalisert på Paviljongen på Fagernes våren 2009 og ny felles turnus ble iverksatt i september etter at ferieavviklingen var gjennomført. Samlokaliseringen har budt på sine utfordringer når 3 ulike kulturer slås sammen. Sykefraværet var svært høyt mot sommeren, men har bedret seg senere. Gjennom omstillingsarbeidet som har pågått gjennom hele året er det også frigjort ressurser til å opprette Tildelingskontor. Dette ble offisielt åpnet i september. Dette er et tiltak det er knyttet store forventninger til da vedtaks- og tildelingsprosessene nå blir ivare tatt på en mer profesjonell måte. Tidligere hvor mange var involvert og vurderingene

ulike. Nå blir alle søkere vurdert på samme vilkår. Det er også frigjort ressurser for å opprette en tredje avdelingssykepleier fra september. Avdelingssykepleierne har sterkt fokus på oppfølging av medarbeiderne. De deltar også ute i pleien for å avhjelpe pleietygnen ved sykdom hos ansatte, samt at det er med på å forebygge overtidsbruk.

I 2009 har hele pleie- og omsorgstjenesten arbeidet med å utarbeide serviceerklæringer for kommunens tjenestetilbud. Disse blir nå gjennomgått sammen med arbeidsutvalget for helse og næring før endelig ferdigstillelse. Dette er et viktig arbeid som både informerer våre innbyggere om hva de kan forvente av nivå på tjenester, men like viktig er avklaringen på hva de ikke kan forvente. Serviceerklæringene legger også grunnlaget for omfanget på tildeling av tjenester.

Sykehusenes utskrivingspolitikk har følger for hvilke utfordringer hjemmetjenesten står overfor. Det viser seg at de pasienter som skrives ut tidlig kan ha et komplekst sykdomsbilde som krever høyskoleutdannet personell. Det er daglige utfordringer som stiller nye krav til tjenestens kompetanse og en ser at det er nødvendig med både kompetanseheving hos de som allerede er ansatt og behov for flere med høyskole- og videreutdanning innen konkrete områder.

Miljøarbeid

De største utfordringene i miljøarbeidertjenesten framover blir å sikre et godt faglig nivå på tjenestene uten å øke bemanningen. Flere av brukerne begynner å bli gamle og vil ha større behov for veiledning/oppfølging/tilsyn og det

kommer nye brukere som innen få år vil ha behov for bolig, miljøarbeidertjenester og aktivitetstilbud. For å møte disse utfordringene er det nødvendig med fokus på geografisk samlokalisering både nå og framover samt godt samarbeid med Tilrettelagte tjenester for barn og unge.

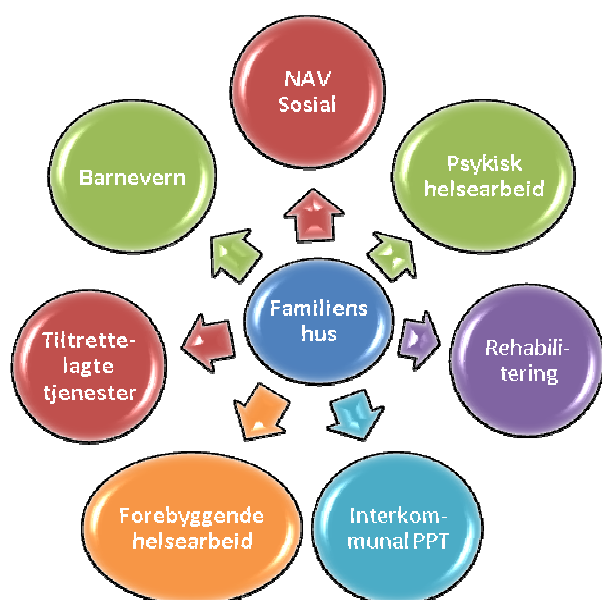
I 2009 har også miljøarbeidertjenesten vært preget av omstillinger. Vesle-Tveit og Lia har nå felles turnus og kontor og innen året er omme er boligen på Marsteinhøgda avviklet og beboerne flyttet til Vesle-Tveit. Boligene i Øvrevegen og Valdresvegen har også fått ny, felles turnus for å kunne bruke ressursene på en bedre måte. Det planlegges også et nytt bofellesskap på Leira, byggestart våren 2010, hvor 10-12 beboere kan lokaliseres innenfor et begrenset geografisk område. Dette innebærer at nye brukere kan ivaretas på en god måte, og forhåpentligvis innenfor eksisterende ressursramme, samt at boliger frigjøres for salg eller annen målgruppe.

Omstillingsarbeidet har også bidratt til å frigjøre ressurser til å begynne med å tilrettelegge for dagtilbud/aktiviteter for de brukerne som ikke har et arbeid å gå til. Dette arbeidet vil pågå framover da det også er viktig å ha et lengre perspektiv på dette. Fra 2010 vil omstillingsarbeidet så langt ha bidratt til å redusere bemanningen med ca. 3 årsverk. I tillegg er 2,7 årsverk redusert i turnuser for å gi tilbud til ny tjenestemottaker, samt 1,9 årsverk er overført til hjemmetjenesten for å kunne ha 2 våkne nattevakter.

Selv om det både er gjennomført strukturelle endringer og andre måter å arbeide på, har sykefraværet holdt seg stabilt i virksomheten.

5.9 Familiens Hus/NAV kommune

Organisering og økonomi:

Område	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
NAV sosialtjenesten	7 024	6 531	-493	-7
Adm. fam. Hus	1 512	850	-662	-44
Barnevern	7 169	7 080	-89	-1
Tilrettelagte tjenester	3 708	3 978	270	7
Forebyggende helsearbeid	2 520	2 375	-145	-6
Psykisk helsearbeid	3 476	3 819	343	10
Rehabilitering	2 677	3 167	490	18
Interkommunal PP-tjeneste	2 047	2 018	-29	-1
NAV Region	0	241	241	0
Totalt	30 135	30 059	-76	0

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
19	Miljøarbeider NAUS	Stillingen reduseres til 50 %	200 000	0	0,5
20	Tilrettelagte tjenester	Barneavlastningen, reduserer med 40 % stilling	150 000	0	0,4
21	PPT/familiens hus	Det er enighet i rådmannsforum om å legge PPT organisatorisk inn i familiens hus for 2010. Organiseringen vurderes deretter på nytt. Tiltaket får 35 % virkning for Nord-Aurdal kommune	200 000	0	1,0
22	Redusert driftsramme	Utgifter utenom lønn. Får ingen direkte konsekvenser for driften, men reduserer muligheten til å håndtere uforutsette utgifter innenfor budsjett-rammen.	0	200 000 -111 111	
66	Ergoterapeut - stilling	Reduseres fra 100 % til 50 % stilling.	255 000	0	0,5
46	Åpen barnehage	Ikke iverksatt, 40 % stilling	180 000	0	0,4
45	Systemkoordinator	Reduksjon av 60 % systemkoordinator.	250 000	0	0,6

Nye tiltak/andre endringer:

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Økt lønns- ramme	Økt ramme u/lønn	Endr. stillinger
	Folkehelsekoordinator/ fysioterkar	Jfr. forslag til statsbudsjett	500 000		1,0

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Stønad til livsopphold	Det er knyttet betydelig økonomisk risiko til utbetaling av stønad til livsopphold. Utbetalingene kan variere med millionbeløp fra år til år.
Barnevern	Den totale utgiften vil avhenge bl.a. av antall saker.

Om virksomheten:

I familiens hus samles de tjenester som gis til barn og familier. Hensikten med organiseringen er å bedre det tverrfaglige samarbeidet og gi et godt og helhetlig tjenestetilbud til kommunens innbyggere. Tjenestene er organisatorisk samlet i en enhet fra 2009, og vil etter hvert også bli fysisk lokalisert samme sted

I familiens hus finner du:

- Fysioterapitjenesten
- Logoped
- Ergoterapeut
- Psykisk helsearbeid
- Helsesøstertjeneste
- Skolehelsetjenesten
- Barnevernstjenesten
- Tilrettelagte tjenester for barn og unge
- FYSAK-koordinator
- SLT-koordinator
- Ungdomsklubben
- PPT

Psykisk helsearbeid

Avdeling psykisk helsearbeid yter hjemmebaserte tjenester etter enkeltvedtak. I tillegg kan man søke dagtilbud i fellesskap med andre ved dagsenteret Tufte.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten vurderer bekymringer omkring barns omsorgssituasjon. Barnevernets hensikt er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, samt å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstforhold. Dette skjer i samhandling med mange av kommunens øvrige tjenester. Ca. 80 % av barneverntjenestens tiltak består av støttende hjelpetiltak til barn og deres familier.

Avdeling forebyggende helsearbeid

Avdelingen gir forebyggende og helsefremmende hjelp til befolkningen mellom 0 og 20 år. Den forebyggende og helsefremmende hjelpen organiseres via helsestasjonen og skolehelse-tjenesten. En dag pr. uke arrangeres ungdommens helsestasjon i 1,5 time.

Tilrettelagte tjenester for barn og unge

Foreldre til barn og unge i alderen 0 – 20 år med nedsatt funksjonsevne får her etter enkeltvedtak et tilbud om avlastning.

Tjenesten fatter også enkeltvedtak om støttekontakt og omsorgslønn til brukergruppen.

Flere av ungdommene står foran overgangen til voksenlivet, og har behov for egen bolig.

Ungdomsklubben

Ungdom som til daglig benytter seg lite av andre organiserte fritidstilbud har et godt tilbud på Epleby. Her samles de til ulike aktiviteter tre dager i uken. Det gis eget klubbtilbud for ungdom med nedsatt funksjonsevne annenhver torsdag.

Sosialtjenesten

Tjenesten gikk inn i NAV fra 13. Mai i år. Dette er en stor omstilling som det tar tid før en ser effektene av og brukerne opplever en tjeneste som er i samsvar med de nasjonale målsettingene

PPT

Den interkommunale pedagogisk psykologiske tjensten dekker aldersgruppen 0 – 16 år, samt voksne med behov for spesialundervisning. Tjenesten utarbeider sakkyndige vurderinger, hjelper skolene og barnehagene med kompetanse- og organisasjonsutvikling, samt at de kan gi barn og unge med særskilte behov direkte hjelp der dette er nødvendig.

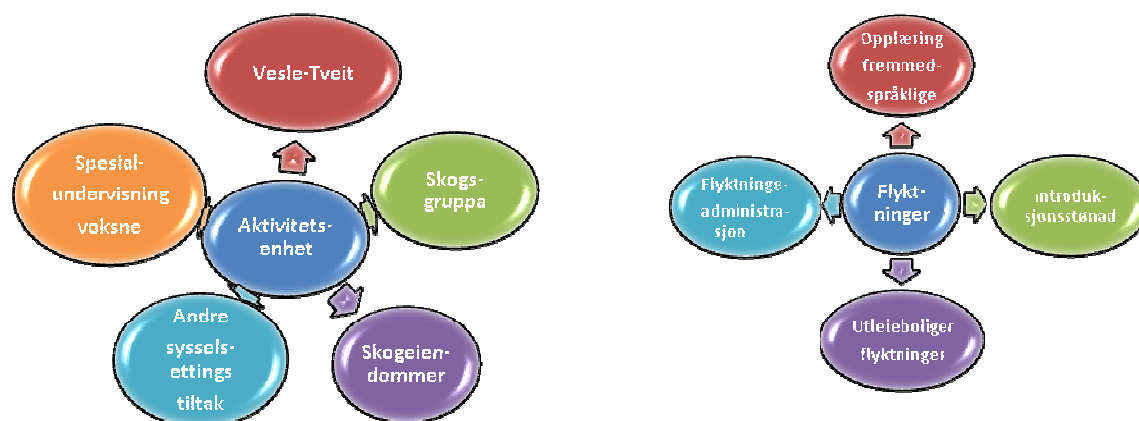
Hab/rehab

Tjenesten består av fysio- og ergoterapi, logoped, fysak/friskvern og systemkoordinator. Avdeling hab/ rehab har således et systemansvar for helhetlig oppfølging omkring tjeneste-mottakere med behov for langvarige og koordinerte tjenester.

Når huset er på plass, skal det dessuten etableres "Åpen barnehage".

5.10 Kvalifisering

Organisering og økonomi:

Område:	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Aktivitetsenhet	4 006	3 667	-339	-8
Flyktninger	2 208	2 351	142	6
Interkomm. Flyktningetjeneste	1 318	1 535	217	16
Totalt	7 532	7 553	21	0

I tabellen er det oppgitt reviderte budsjett-tall for 2009. Budsjettrammen for området ble redusert med 616 000,- i revidert budsjett for 2009.

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
48	Opplæring fremmedspråklige	50 % stilling	306 000	0	0,5
49	Introduksjonsstønad	Tiltak jfr. revidert budsjett for 2009	0	250 000	0
50	Voksenopplæring	23,6 % stilling	60 000		0,236
51	Vaskeri	Utgiftsdekning	0	50 000	0
52	Introduksjonsstønad		0	400 000	0
54	Ekstrahjelp	Redusert ramme	0	80 000	0

Nye tiltak/andre endringer:

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Økt lønns-ramme	Økt ramme u/lønn	Endr. stillinger
53	Bosetting	Jfr. KS-vedtak. Bosetting av 5 nye flyktninger. Gir økt introduksjonsstønad med 737 000,- som budsjetteres på rammeområde 80, og økte utgifter 410 000,- på rammeområde 53.		410 000*	

*Posten omfatter både lønn og andre driftsutgifter.

Risikofaktorer:

Det er ingen vesentlige risikofaktorer knyttet til området for 2010.

Om virksomheten:

Virksomhet kvalifisering er et sammensatt område som gir tilbud til flere brukergrupper. 2009 har vært preget av omstilling og det er gjennomført organisatoriske grep som har medført store og varige driftsreduksjoner. Samtidig er det nok kapasitet til å motta flere voksne flyktninger i 2010. Virksomheten har et godt samarbeid med kommunale og private arbeidsplasser om språkpraksis. Det har vært et større fokus på det tverrfaglige samarbeidet i 2009 noe som har bidratt til løsning av felles utfordringer på nye og fleksible måter. Dette er det også viktig å utvikle videre.

Voksenopplæring

(enkeltvedtak)

Har til formål å gi en meningsfylt undervisning som brukerne kan ha nytte av i hverdagen

Skogsgruppa

Videreføring av struktur og forutsigbarhet for brukerne. Gi et dag-/aktivitetstilbud til de tyngste brukerne

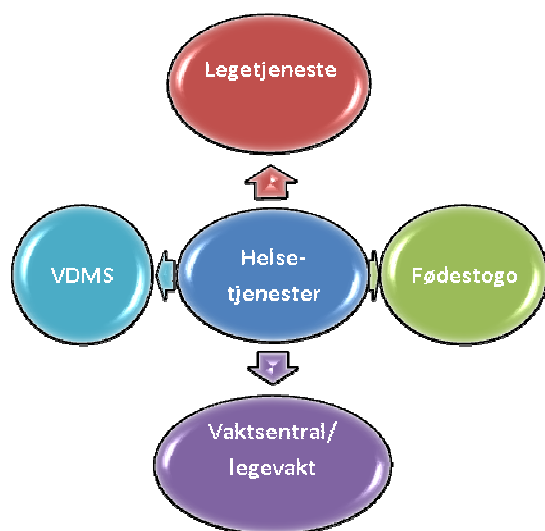
Kvalifiserings-senteret

Skal gi en grunnleggende, individtilpasset kvalifisering innenfor økonomiske rammer.

5.11 Helse

Organisering og økonomi:

Området inngår i enheten "helse og omsorg" som består av helseavdeling og Aurdalsheimen, og er underlagt en virksomhetsleder.

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Legetjeneste	7 462	7 378	-84	-1
Fødestogo	585	591	6	1
Totalt	8 047	7 969	-78	-1

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns- ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
24	Legesenteret – merkantil stilling	Merkantil ressurs reduseres med 20 % stilling	85 500		0,2

Nye tiltak/andre endringer:

Det er ikke tatt inn nye tiltak eller andre endringer på området.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Overtid	Den økonomiske risikoen er knyttet til graden av overtidarbeid, bl.a. for jordmødre.

Om virksomheten:

Legetjenesten

Legesenteret har 2 hovedutfordringer i den nærmeste fremtid:

Utilfredsstillende lokaler. Det mangler legekontor for turnuslege, dårlige garderobeforhold og taushetsplikten er vanskelig å ivareta i eksisterende resepsjonsløsning. Pasientlogistikken i lokalene medfører tydelig stress for ansatte og pasienter. Dette er i ferd med å få helsemessige konsekvenser for flere av de ansatte. Det er ingen utvidelsesmuligheter for et voksende VDMS.

Mange av de ansatte er rundt 60 år. Det er et betydelig behov for en aktiv seniorpolitikk dersom man skal beholde disse rutinerne medarbeiderne i jobb.

Legesenteret har etablert rutiner for timebestilling og reseptbestilling via internett. Dette tilbudet benyttes dessverre i svært liten grad. Tilbudet ble etablert for å redusere antall telefonhenvendelser og derigjennom opplevelse av å sitte lenge i telefonkø.

Fødestogo

I november 2008 ble Valdres Fødestogo vurdert nedlagt. Sykehuset innlandet Gjøvik sier nå at det vil ikke skje igjen, men at det er viktig å se dette tilbudet i sammenheng med utvikling av regionale helsetilbud framover. Den største utfordringen vil være rekruttering av nye jordmødre..

Vaktsentralen

Vaktsentralen bemannes dels av sykepleiere, dels av ambulanseutdannet personell. Dette er medarbeidere med høy faglig kompetanse.

Utfordringer:

Gjennomtrekk i stillingene grunnet sykdom og permisjoner. Dette fører til periodevis svært stor belastning på de øvrige tilsatte. Tjenesten er sårbar. Vanskelig å rekruttere nye medarbeidere. Dette skyldes i stor grad ugunstig arbeidstid med hovedsakelig kvelds-, natt- og helgearbeid. På grunn av vaktordningen er maksimal stillingsstørrelse på Vaktsentralen 50 %. Det er vanskelig å kombinere dette med annet turnusarbeid innen helsetjenesten.

Valdres Vaktsentral er, ved siden av å være legevaktsentral, en alarmsentral med en rekke alarmfunksjoner tilknyttet. Dette er en viktig del av inntektsgrunnlaget for vaktsentralen. Det er et stadig fokus på å utvikle denne delen av virksomheten.

VDMS (Valdres distrikts-medisinske senter)

Gjennom VDMS har vi et regionalt spesialisthelse tjenestetilbud som pr. i dag omfatter:

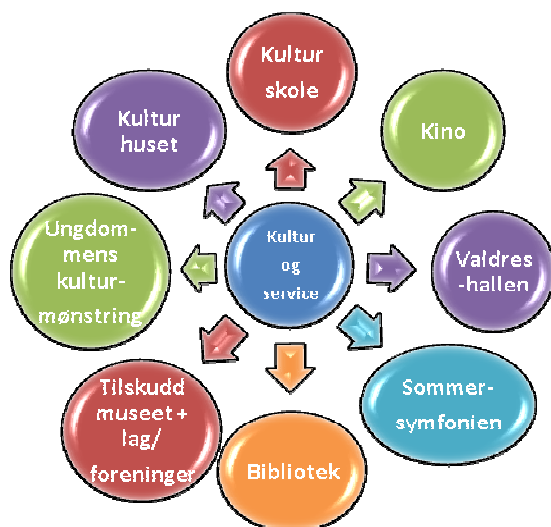
- ✚ Dialyse – 5 plasser
- ✚ Røntgenavdeling
- ✚ Hjertelege
- ✚ Nyrelege
- ✚ Nevrolog
- ✚ Hudlege
- ✚ Lysbehandlingsenhet
- ✚ Gynekolog
- ✚ Ortopedkirurg
- ✚ Øyelege
- ✚ Ortopedingeniør

Nye tilbud som ønskes: Reumatolog, ultralyd, generell indremedisin m/gastroscopi.

4.12 Kultur/service

Organisering og økonomi:

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Kultur	3 529	4 340	811	23
Servicetorg	2 220	2 132	-88	-4
Totalt	5 749	6 472	723	13

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse og konsekvenser	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
25	Sommersymfonien	Utgiftsdekning.	0	50 000	0
26	Valdreshallen – billettør	20 % stilling som billettør i svømmehallen	60 000	0	0,2
27	Kulturskolen – stilling	Reduksjon med 20 % stilling	100 000	0	0,2
28a	Servicetorg – stilling	Bemanningen i servicetorget reduseres med 20 %	70 000	0	0,2
28b	Biblioteket – stilling	Bemanningen i biblioteket reduseres med 40 % stilling	160 000	0	0,4
31	Kinokiosk m.v.	Økt utgiftsdekning	0	50 000	0
33	Boligkontor	Betjenes av servicetorget. Økonomisk effekt under område eiendom.	0	0	0
63	Kulturskole – stilling	Reduksjon med 50 % stilling. Tiltaket får halvtårseffekt i 2010, og resulterer i lavere lønns-utgifter men også redusert foreldrebetaling. Nettoeffekt 84 000,-. Konsekvensen av tiltaket er ventelister ved kulturskolen.	125 000	-41 000	0,5

Nye tiltak/andre endringer:

Budsjettet for

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
	Bygdeboka	Jfr. vedtak i kommunestyret. Tiltaket forventes å gi en netto inntekt for 2010, og en netto utgift utover i økonomiplanperioden.		95 000	

Risikofaktorer:

Det er ikke knyttet vesentlige risikofaktorer til dette området.

Om virksomheten:

Kulturloven:

Kulturlovens § 1 angir formålet. Loven har som formål å fastlegge offentlige myndigheters ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle kan få anledning til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk.

Kulturengasjementet i kommunen er stort. Kommunen satser på kultur, og har et rikt og variert tilbud til sine innbyggere. Kvitvella kino er en av landets best drevne kinoer. Fra 2010 vil kinoen bli digitalisert, noe som kommer til å bli en revolusjon for filmvisning. Kvitvella vil da kunne vise bl.a. operaforestillinger, idrettsarrangement og nær sagt

alt ellers av lovlige nedlastinger. Også kulturhuset har stor aktivitet.

Kulturskolen ble høsten 2009 flyttet til nye lokaler i Fagernes skole. Kulturskolen har et variert tilbud innen musikk, teater og kunstfag. En bør trekke frem de mange musikk talentene som har gjort seg gjeldende nasjonalt de siste årene.

Valdres sommersymfoni som er kommunens flaggskip på nasjonalt og internasjonalt nivå, har utviklet seg svært positivt og får årlig statlige tilskudd. Valdres sommersymfoni er Europas viktigste kammermusikkfestival, og trekker til seg de fremste pedagoger. Symfonien har som mål å invitere et symfoniorkester hvert år, slik at innbyggere og tilreisende får oppleve konserter på høyt nasjonalt nivå, og de beste talentene på kurset får prøve seg som solister. Norsk Barnesymfoniorkester inngår som en fast del av sommersymfonien. Norsk barnesymfoniorkester er blitt en del av orkestersatsingen i Norge.

Biblioteket er et av kommunens viktigste kulturtilbud. Biblioteket har stort utlån og mange besøkende. Ikke bare kommunens innbyggere, men også hyttebefolkningen er flittige brukere av biblioteket. Skoleverket i kommunen benytter biblioteket jevnlig. Ikke minst våre nye landsmenn benytter bibliotekets tjenester.

Valdreshallen er flittig i bruk av både videregående skole, grunnskolen og lag og foreninger. Etter at svømmehallen ble renoverert i 2009, har besøket blitt mye større. Billettinntektene har økt med 50 %.

Fritidskulturlivet gjør en god innsats for innbyggerne. Det gjelder både idrett, musikk og ungdomsarbeid. Uten alle de frivillige sin innsats, ville oppvekstvilkårene for våre barn og unge vært langt dårligere. Det er viktig for kommunen å legge forholdene godt til rette, og samhandle med fritidskulturlivet.

Servicetorget har en viktig funksjon som førstelinje i rådhuset. Mange av henvendelsene som angår kommunen blir besvart eller veiledet videre til rette vedkommende. Servicetorget har også billettsalg til alle forestillinger i kulturhuset, noe som publikum setter stor pris på. Servicetorget har fokusert på de eksterne oppgavene, men er i dag også en viktig ressurs for interne tjenester.

5.13 Kirker/religiøse formål

Organisering og økonomi:

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Kirkelig fellesråd	3 400	3 240	-160	-4,7
Andre trossamfunn	35	35	0	0
Totalt	3 435	3 275	-160	-5

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse og konsekvenser	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
84	Redusert bevilgning	Bevilgningen til kirkelig fellesråd reduseres		160 000	0

Nye tiltak/andre endringer:

Ingen nye tiltak eller andre endringer i planen for 2010

Om virksomheten:

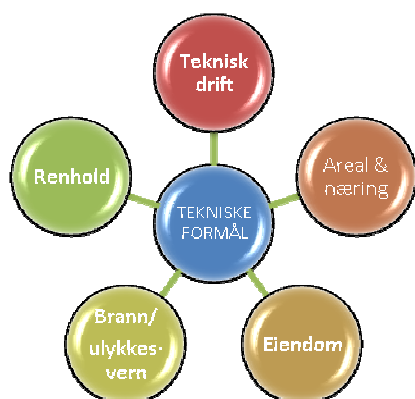
Området omfatter tilskudd til Nord-Aurdal kirkelige fellesråd, jfr. kommunens forpliktelser etter lov om kirker av 07. juni 1996 nr. 31.

I tillegg omfatter området tilskudd til andre trossamfunn som kommunen plikter å yte, jfr. lov om tilskott til livssynssamfunn av 12. juni 1981 nr. 64.

5.14 Teknisk drift/eiendom/areal og næring

Organisering og økonomi:

Områder	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Teknisk drift	-1 390	-1 142	248	-18
Brann/ulykkesvern	4 216	4 098	-118	-3
Drift/vedlikehold kommunale bygg	9 119	8 851	-268	-3
Renhold	8 168	7 925	-243	-3
Eiendomsforvaltn.	-7 673	-8 413	-740	10
Renovasjon			0	0
Areal & næring	3 368	3 326	-42	-1
Totalt	15 628	14 465	-1 163	-7

5.12.1 Teknisk drift

Omstillingstiltak m.v.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse og konsekvenser	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
40	Vann – avgifter	100 % inndekning vann		800 000	0
56	Parker og plasser – plenklipping	Man leier ikke inn sommervikar til klipping av plen m.v.. Frekvens reduseres til 1x/mnd.	74 000		0
57	Avfall/feiing	Redusert frekvens, fra daglig til 1x/uke	60 000		0
58	Gatelys – vedlikehold	Vedlikeholdsutgiftene er lavere enn forventet p.g.a nytt anlegg		75 000	0

Nye tiltak/andre endringer:

Ingen nye tiltak på driftssiden for 2010. Investerings tiltak er beskrevet i kapitlene om budsjett og økonomiplan.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Vann/avløp	Gammelt ledningsnett fører til høye driftsutgifter. Der kommunen ikke har opparbeidet fond, vil utgifter utover inntektene på område resultere i et overforbruk.

Om virksomheten:

Veier:

Kommunen har i dag ansvar for ca. 80 km vei. Disse er stort sett nedslitte og i dårlig forfatning. Behovet for en rehabilitering er meget stort. Det ble i 2008 og 2009 avsatt midler over investeringsbudsjettet til formålet. Enda er investeringsbehovet meget stort og strekker seg langt utover økonomiplanperioden 2010 – 2013.

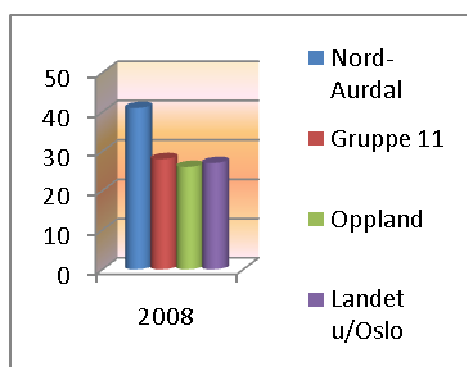
Vann:

Kommunens vannledningsnett er av meget "gammel årgang". Dette medfører at en stor del av det vannet kommunen behandler, renner ut i grunnen. Det er de to siste årene bevilget midler på investeringsbudsjettet for utskifting av gammelt nett. Også på dette området strekker behovet seg langt utover økonomiplanperioden med dagens avsetninger.

Vannet som kommunen leverer, analyseres av godkjent laboratorium. Prøvene viser at vannet har en meget god drikkevannskvalitet. Figuren nedenfor viser gjennomsnittsalderen på kommunens vannledningsnett.

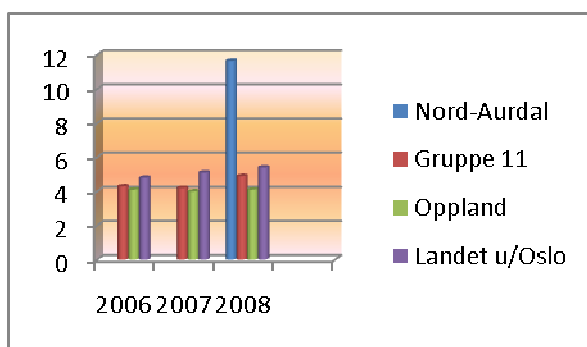
Kloakk:

Avløpsnettet i kommunen er av samme årgang som vannledningsnettet. Innlekking av fremmedvann er meget stort, noe som medfører stor belastning på renseanleggene. Rehabilitering av dette nettet skjer sammen med utskifting av gammelt vannledningsnett. Kommunen oppfyller i dag de utslippskravene som er gitt utslippstillatelse.

Beregnet vannlekkasje per meter ledning pr. år,

kubikkmeter:

KOSTRA-tall viser tydelig utfordringene knyttet til vannlekkasjer på grunn av høy alder og dårlig vedlikehold av vannledningsnettet.

5.13.2 Brann- og feiervesen.

Omstillingstiltak m.v.

Ingen aktuelle omstillingstiltak.

Nye tiltak/andre endringer:

Området har ingen nye tiltak på driftssiden for 2010. Nye investeringstiltak er beskrevet i kapitlene om budsjett og økonomiplan.

Risikofaktorer:

Knyttet til godtgjørelse for utrykning.

Brannvesenet:

Det siste året fikk utrykningsstyrken ny leder. Leder har også ansvaret for brann- og feiervesenet i Øystre Slidre, en tjeneste Nord-Aurdal kommune selger til Øystre Slidre kommune.

Kommunen har også i år hatt store utgifter til utdanning, noe som det også vil bli behov for i 2010.

Feiervesenet:

Feiervesenet har store utfordringer med stabilitet i arbeidsstyrken. Vi har i 2009 hatt inne vikar i den ene stillingen store deler av året. På tross av dette har vi klart å gjennomføre vår målsetning om feiing av alle piper i løpet av året. Unntak er piper som etter en vurdering feies sjeldnere p.g.a. lite fyring.

Målsettingen for de kommende år er å få stabilitet i styrken og få gjennomført grunnutdannelse som feier.

Brannforebyggende avdeling:

Kommunen selger i dag tjenester til alle Valdres-kommunene i forbindelse med spesielt brannsyn. Avdelingen gjennomfører branntilsyn på skoler, barnehager, hoteller og andre overnattingsinstitusjoner. Dette tilsynet skal i de fleste tilfeller gjennomføres en gang pr. år. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kontrollerer kommunene på gjennomføring av tilsynet. I 2008 og 2009 ble det foretatt tilsyn på alle registrerte objekter i Valdres.

5.13.3 Eiendom

Omstillingstiltak m.v.

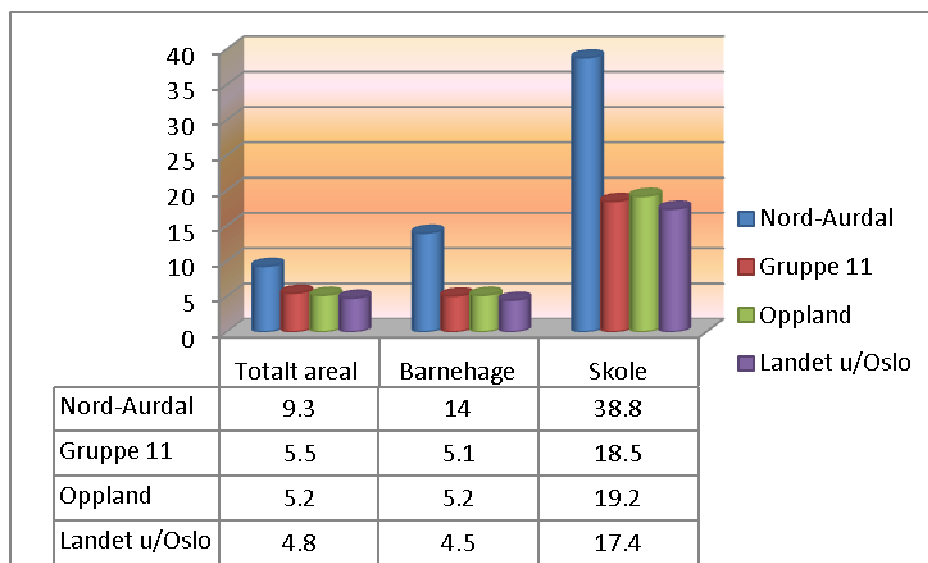
Nr.	Tiltak	Beskrivelse og konsekvenser	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
33	Eiendom – Boligkontor	Stillingen inndras (100 %). Oppgavene løses ved endret organisering – oppgavene legges til servicetorget.	470 000	0	1,0
34	Eiendom – renhold	Bemanningen reduseres med 30 % stilling. Renholdsfrekvensen på rådhuset reduseres fra 1x/uke til 1x/14. Dag.	100 000	0	0,3
35	Eiendom – Utleie	Gjelder utleie av lokale på Vesle-Tveit. Eksisterende leie dekker ikke kommunens utgifter vedr. strøm, renhold, vedlikehold m.v.. Kontrakten reforhandles.	0	200 000	0
38	Eiendom – renhold	Utleieprisen økes slik at en sikrer at kommunens utgifter til vaktmester, renhold m.v. blir dekket i tillegg til leien. Gjelder særlig kulturhuset.	0	40 000	0
39	Eiendom – vaktmester	Redusert bemanning, 65 % stilling.	260 000	0	0,65
44	Eiendom – virksomhetsleder	Stillingen fryses i ett år. Leder for virksomhet kvalifisering overtar virksomhetslederansvaret.	540 000	0	1,0
78	Eiendom – renhold	Redusert bemanning – redusert renholdsfrekvens på flere områder	400 000	0	1,0

Nye tiltak/andre endringer:

Området har ingen nye tiltak på driftssiden for 2010. Nye investeringstiltak er beskrevet i dokumentets kapitler vedr. budsjett og økonomiplan.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Eiendom	Budsjetterte utgifter til vedlikehold er svært lave i forhold til eiendomsmassens størrelse. Budsjettet er kun tilstrekkelig til det aller nødvendige av vedlikehold, og tar ikke høyde for uforutsette utgifter.

Tabellen over viser:

- Totalt areal på formålsbyggene i kvadratmeter pr. innbygger
- Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter pr. innbygger 1-5 år
- Samlet areal på skolelokaler per elev

Om virksomheten:

Eiendomsforvaltningen består i dag av vaktmestertjeneste, renholdstjenester og forvaltning av kommunal eiendom. Totalt har kommunen ca. 64 000 kvm. eiendomsmasse. Dette omfatter skoler, barnehager, helseinstitusjoner, administrasjonsbygg, vannverk, boliger etc..

De største utfordringene innen eiendom er at kommunen innehar mye eiendomsmasse. Lavt vedlikeholdsbudsjett knyttet opp imot mye gammel bygningsmasse er en stor utfordring. I 2010 er det viktig å redusere bygningsmassen og få en mest mulig hensiktsmessig bygningsmasse. Innleide eiendommer er også viktig å kunne redusere. Dette vil gi en effekt økonomisk både på vedlikeholdsutgifter, renholdsutgifter, forsikringer, strøm etc.. Renhold og vedlikeholdsprogram er også et viktig verktøy som må anskaffes i 2010 for å øke effektiviteten.

5.13.4 Areal & næring

Organisering og økonomi:

Areal og næring	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Endring kr	Endring %
Totalt	3 239	2 702	537	20

Omstillingstiltak:

Tiltak	Beskrivelse	Redusert lønns-ramme	Redusert ramme u/lønn	Endring stillinger
Arealplanlegging – stilling	Redusert bemanning – 100 % stilling	500 000	0	1,0

Nye tiltak/andre endringer:

Budsjettet omfatter ingen nye tiltak for 2010. Se nytt investeringsprosjekt i økonomiplanens investeringsdel.

Risikofaktorer:

Faktor	Beskrivelse
Eiendoms-skatt	Den vesentligste risikofaktoren på område areal & næring er knyttet til eiendomsskatt og forvaltningen av denne. Klagebehandling og kvalitet på registeret er kritiske faktorer.
Inntekter	Reduksjon av bemanningen, jfr. omstillingstiltak m.v., kan få konsekvenser for inntektene innen arealplanlegging hvis tidsfrister ikke overholdes. Kommunens egne planprosesser vil dessuten måtte skyves ut i tid. Planavdelingens arbeid med byutviklingsprosjektet kan måtte nedprioriteres.

Om virksomheten:

Plan og bygg

Kommuneplanens arealdel for bygdene ble nylig vedtatt. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel er startet opp og er planlagt vedtatt ved utgangen av 2010. Samfunnsdelen vil blant annet gi føringer for den forestående revisjonen av en samlet arealdel, som vil starte når samfunnsdelen er vedtatt.

Byggesaksbehandlingen har vært noe preget av en konjunkturedgang, men i mindre grad en fryktet. Nybygg har gått noe ned. Samtidig har det vært en økning i mindre prosjekt som tilbygg/ modernisering.

Det er en målsetning å føre mer tilsyn innen byggesak i 2010.

Miljø

Kun rom for lovpålagt forvaltning, vesentlig innen viltforvaltning, motorferdsel i utmark og forurensning. Pågående og forventede oppgaver som vil kreve mye ressurser i tiden som kommer er:

- **implementering av EUs vanndirektiv**
- **nytt regelverk for motorferdsel i utmark** - dersom det blir vedtatt som forslaget, vil det påføre kommunene mye arbeid med utarbeidelse av detaljerte planer som må følge planprosesser i henhold til plan- og bygningsloven
- **økt forsøpling** - som følge av at det er fri konkurranse på mottak av næringsavfall kommer mer og mer avfall "på avveie". Samtidig brennes mer og mer avfall ulovlig. Kommunene har ansvar med å føre tilsyn med dette. Myndighet er delegert til kommunene på stadig flere områder innen forurensning.

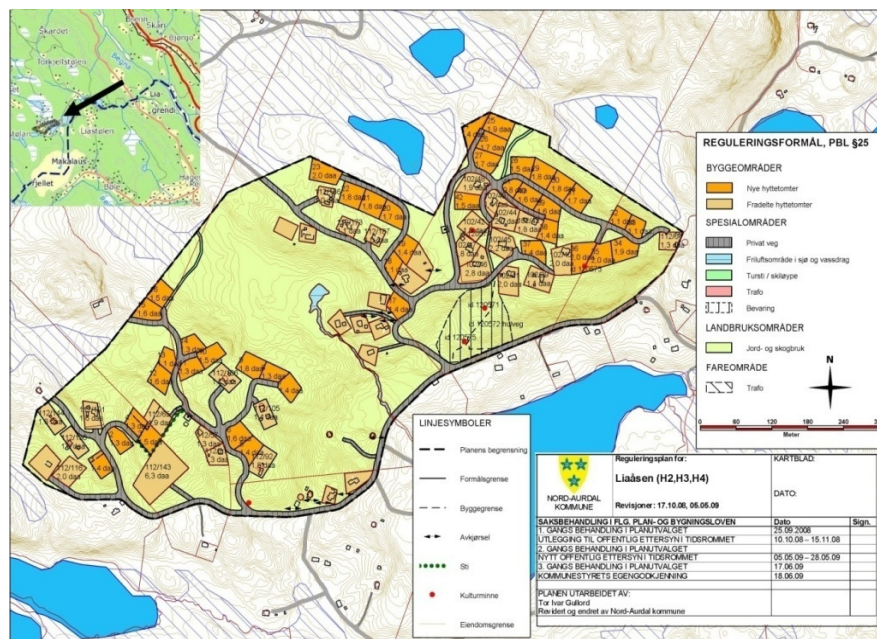
Det er et stort behov for mer kapasitet på dette området. Behovet forventes å øke fremover.

Landbruk

Kun rom for lovpålagt forvaltning. Ingen kapasitet til å være pådriver/ motivator for en næring som sliter tungt. Arbeid med gårdskart vil kreve mye ressurser fremover.

Eiendomsskatt

Grunnet ubesatt stilling gjennom lang tid og mangel på ressurser for øvrig gjenstår fortsatt behandling av mange klager. Det er stort etterslep på taksering av nye objekter og registrering i fagsystemet. På grunn av reduksjon av en 100 % stilling innen virksomheten vil den ledige stillingen innen byggesak/eiendomsskatt ikke utlyses. Oppgavene vil bli fordelt internt. Virksomhetens samlede kapasitet vil ventelig svekkes som en følge av dette.

5.15 Kraftutgifter

Det er en vesentlig økonomisk risiko knyttet til strømprisen.

DEL 6 - FELLESOMRÅDET

Omfatter: Driftsmessige poster som ikke er direkte tilknyttet virksomhetene.

6.1 Utvikling inntekter/utgifter fellesområdet:

Inntekter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Budsjett revidert 2009	Budsjett 2010
Salgs- og gebyrinntekter, avgiftsfrie	0	265	8 831 377	3 064 310	7 091 826	9 350 000	4 350 000
Refusjon fra staten	0	4 538 794	0	12 226 912	15 749 015	16 000 000	17 116 000
Skatteinntekter	110 657 851	108 124 688	117 486 720	111 151 951	115 225 200	124 000 000	126 400 000
Rammetilskudd	57 456 163	66 058 874	85 333 159	84 366 404	89 389 606	90 410 000	99 539 000
Eiendomsskatt	8 669 319	9 726 722	11 363 035	14 008 151	19 256 753	19 300 000	19 600 000
Andre direkte og indir. skatter	2 134 807	9 203 271	8 152 163	8 132 803	8 132 803	8 132 000	8 132 000
Andre statstilskudd	37 484 686	31 556 512	32 103 908	20 869 036	24 680 391	25 755 000	27 256 000
Refusjon fra staten – merverdiavg.	4 773 224	2 344 016	1 211 436	2 285 596	3 613 488	0	0
Refusjon fra fylket	0	0	0	0	0	0	0
Refusjon fra andre kommuner	259 125	212 500	0	0	0	0	0
Refusjon fra private	0	0	0	0	102 530	0	
Renteinntekter	2 359 855	2 445 173	3 218 485	5 023 014	8 864 513	7 500 000	7 500 000
Utbytte og eieruttak	4 297 042	3 182 379	1 000 001	500 000	1 154 085	1 500 000	1 000 000
Mottatte avdrag på utlån	60 217	22 366	2 032	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	2 348 886	0	12 400 000	0	18 938 390	4 000 000
Bruk av bundne fond	2 000 000	1 907 593	2 048 128	1 761 433	2 036 887	1 732 000	2 043 000
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	5 650 849	18 973 243	14 053 180	4 305 558	0
Regnskapsmessig underskudd	2 950 757	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	233 103 046	241 673 039	276 401 292	294 762 853	309 350 277	326 922 948	316 936 000

Utgifter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Budsjett Revidert 2009	Budsjett 2010
Renteutgifter inkl. låneomkostninger	6 489 477	6 997 284	7 785 378	11 691 568	17 567 521	18 000 000	16 613 000
Avdrag på ordinære lån	6 365 000	6 397 000	7 810 262	9 490 858	12 495 941	12 000 000	12 000 000
Premieavvik inkl. arbeidsg.av.	543 998	4 410 523	-1 331 976	-968 614	-5 745 825	0	0
Tap på utestående fordringer	0	0	0	0	0	0	0
Overføring til andre kommuner	942 991	746 908	78 875	338 750	0	0	0
Andre driftsutgifter	91 471	95 866	1 867 515	659 768	1 121 786	0	0
Dekning av tidligere års underskudd	0	2 000 000	6 808 977	0	0	0	0
Avsetninger til disp.fond	4 980	5 350	3 046 532	18 985 394	13 705 662	6 700 000	0

Avsetninger til bundne fond	2 226 939	1 918 077	2 089 444	2 188 305	2 268 341	1 932 000	1 932 000
Overført investeringsregnsk.	0	0	1558 800	0	381 657	4 305 558	0
Overføring til staten						0	0
Regnskapsmessig overskudd	0	5 650 849	18 973 243	14 053 180	4 305 558	0	0
Sum utgifter	16 664 856	28 221 857	48 687 049	56 439 209	46 100 641	42 937 558	30 545 000

6.2 Forutsetninger

Inntekter:

Budsjettpost	Beskrivelse
Salgs- og gebyrinntekter	Den største posten under salgs- og gebyrinntekter er salg av kraft. Nord-Aurdal kommune har en kraftmengde på ca. 30 GWH som forvaltes av Valdres Energiverk A/S. Det er svært vanskelig å forutsi kraftinntektens størrelse, og det er store variasjoner i prisnivået fra år til år. Stort sett har Nord-Aurdal kommune hatt inntekter fra salg av kraft i størrelsesorden 2,5 – 3,5 millioner. 2006 var et unntaksår, der kraftinntektene økte kraftig. Deretter har man sett en nedgang i prisene både i 2007 og første del av 2008, før de igjen økte. For 2009 ble hele kraftmengden solgt til en historisk høy pris, som ga en inntekt før skatt på 9,2 mill.. Budsjettert kraftinntekt for 2010 er kr 4,2 mill. etter skatt. Det er viktig å merke seg at inntekter utover en normalinntekt er en engangsinntekt som ikke kan brukes til å finansiere varige driftstiltak. Merinntekten bør avsettes til fond med tanke på senere investeringer, men kan også benyttes til engangstiltak. Rådmannen har fullmakt til å inngå avtale om salg av kraft i situasjoner der kommunen anbefales å selge hurtig for å sikre inntekt, og det er sannsynlig at den tid det tar å behandle saken politisk vil føre til inntektstap. Når det er mulig, skal rådmannen først konferere med ordfører.
Refusjon fra staten	Gjelder barnehager.
Skatteinntekter	Budsjettet for 2010 forutsetter en skatteinngang på 132 600 000. Dette er 1 mill. lavere enn prognosene (statsbudsjett/beregning fra KS) tilsier. Anslaget er redusert med bakgrunn i at skatteinngangen til kommunen erfaringsmessig er lavere enn prognosene. I budsjettet er skatteinntektene fordelt på to poster (jfr. KOSTRA): * Skatt på inntekt og formue kr 126 400 000 * Andre direkte og indirekte skatter kr 6 200 000
Rammetilskudd – kun rammetilskudd	I budsjettet er det lagt til grunn rammetilskudd iht. forslag til statsbudsjett, kr 89 176 000. En vesentlig del av rammetilskuddet tildeles med grunnlag i kommunens innbyggertall. Da man har gått over fra å benytte folketall pr. 01.01. i budsjettåret til å bruke folketall 01.07. året før ved beregning av innbyggertilskuddet, vil rammetilskuddet nå være en sikker størrelse på budsjetteringstidspunktet. Posten rammetilskudd i budsjett og regnskap omfatter både rammetilskudd og inntektsutjevning.
Rammetilskudd – inntektsutjevning	Kommunenes inntektssystem gjør det nødvendig å se skatteinngangen i sammenheng med inntektsutjevningen (en del av rammetilskuddet) Høy skatteinngang i forhold til landsgjennomsnittet blir justert ned gjennom året i form av trekk i rammetilskuddet. Dersom kommunen derimot har lavere skatteinngang enn landsgjennomsnittet, vil kommunen motta et tilskudd som er ment å jevne ut forskjellene mellom kommunene. Nord-Aurdal har de senere år hatt en lavere skatteinngang enn gjennomsnittet for landet, og har derved mottatt inntektsutjevningstilskudd. Prognosene pr. oktober 2009 tilsier en inntektsutjevning på 11 363 000,-. I budsjettet er anslaget, med bakgrunn i erfaringstall, redusert med 1 mill., dvs. budsjettert med 10 363 000,-. Inntektsutjevningen budsjetteres og bokføres sammen med ramme-

	tilskuddet.
Eiendomsskatt	Eiendomsskatt er iht. eiendomsskattelovens §§ 3 og 4 utvidet til å gjelde hele kommunen fra 2008, jfr. kommunestyrets tidligere vedtak. Skattesatsen er satt til 7 promille for næringsseiendommer, verker og bruk, og 2 promille for boligeiendommer.
Andre direkte og indirekte skatter	Omfatter reguleringserstatninger (1 932 000) og naturressursskatt (6 200 000,-). Naturressursskatten er inkludert i statens beregning av skatt på inntekt og formue, men skal iht. KOSTRA bokføres som andre direkte og indirekte skatter, ikke som skatteinntekter.
Andre statstilskudd	Omfatter integreringstilskudd, vertskommunetilskudd, tilskudd vedr. ressurskrevende tjenester m.v..
Ref. mva.	Merverdiavgift. Budsjetteres ikke. Nye bestemmelser medfører at refusjon av merverdiavgift på investeringer ikke lenger kan tas inn i driftsregnskapet, hvilket gir lavere driftsinntekter enn tidligere år (overgangsordning fra 2009)
Renteinntekter	Renteinntekten er en høyst usikker størrelse. Budsjettert inntekt er for 2010 7,5 mill., dvs. 1,3 mill. lavere enn faktisk renteinntekt for 2008. Renteinntektene for 2009 forventes å bli betydelig lavere på grunn av lavt rentenivå og liten beholdning av ubrukte lånemidler.
Utbytte og eieruttak	Utbytte fra VEAS er budsjettert med 1 mill.
Bruk av disposisjonsfond	Budsjettet er saldert ved bruk av 4 millioner fra disposisjonsfond.
Bruk av bundne fond	Reguleringserstatninger avsettes til næringsfond. Budsjettert bruk av fondet til næringsformål.

Utgifter:

Budsjettpost	Beskrivelse
Renteutgifter	Kommunens lånemasse er pr. dato på ca. 305 mill., hvorav 100 mill. er knyttet til fastrenteavtaler. Den øvrige del av lånemassen er knyttet til NIBOR (Norwegian Interbank Offered Rate). NIBOR har vist betydelige svingninger gjennom de to siste år, og utviklingen er usikker.
Avdrag på lån	Beregnet minste tillatte avdrag.
Premieavvik	Gjelder pensjonsordningene. Premieavvik budsjetteres ikke
Avsetn. Bundne fond	Reguleringserstatninger pliktes benyttet til næringsformål. Inntekten avsettes til bundet driftsfond.

5.3 Nye tiltak/andre endringer

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Red. lønns-ramme	Red. ramme u/lønn	Endr. stillinger
	Flyktninger	Bosetting av flere flyktninger. Gir inntekter på rammeområde 80, mens utgiftene er budsjettert på rammeområde 53 – kvalifisering.	0	737 000	0

6.4 Risikofaktorer

Faktor	Beskrivelse
Kraftinntekt	Kraftinntekten er budsjettert med 4,2 mill. etter skatt. Pr. medio november er det ikke inngått avtale om salg av kraft til fastpris for 2010, hvilket betyr at størrelsen er usikker. Etter prisen på ettårskontrakter, jfr. Nord Pool, 23.11.09 28 øre/KWh , ville kommunen oppnå en total inntekt før skatt på 4,9 millioner.
Skatteinntekter	Skatteinntekten utgjør xx % av kommunens totale inntekter. Selv en liten prosentvis svikt gir et betydelig beløpsmessig utslag. Det er lagt inn en margin på en million basert på erfaringstall for kommunen. Reduseres skatteinngangen med ett prosentpoeng utover den innlagte margin, vil kommunens inntekter bli redusert med 1,3 millioner. Inntektssvikt vil måtte dekkes ved bruk av disposisjonsfond.
Inntektsutjevning	Størrelsen på inntektsutjevningen er avhengig av skatteinngangen på landsbasis. Landet har hatt noen gode år mht. skatt, der skatteinngangen har blitt høyere enn anslått i statsbudsjett/nasjonalbudsjett. Dersom skatteinngangen på landsbasis blir lavere enn forventet pr. oktober 2009, vil dette også ramme Nord-Aurdal kommune gjennom lavere inntektsutjevning. Det er lagt inn en margin på 1 mill., for å ta høyde for denne usikkerheten.
Renteinntekter	Renteinntekten er en høyst usikker størrelse, som varierer både etter rentesats og overskuddslikviditet. Overskuddslikviditet skyldes i stor grad ubrukte lånemidler, som betyr at fremdriften i investeringsprosjekter har betydning for renteinntektene. Renteinntekter er budsjettert med 7,5 mill. for 2010. Inntektene forventes å bli betydelig lavere enn dette for 2009 på grunn av historisk lavt rentenivå. Holder renten seg lav, betyr dette lavere renteutgifter for kommunen, men også svikt i renteinntekter.
Renteutgifter	Med en total lånemasse i 2010 på ca. 320 mill., hvorav 220 mill. er knyttet til flytende rente, er risikoen knyttet til renteutgiftens størrelse betydelig. Budsjettert beløp er 1 mill. lavere enn faktisk renteutgift for 2008. Fra 2008 og til 2010 øker lånemassen med 70 mill.. En renteøkning på ett prosentpoeng utover det som er lagt til grunn i budsjettet, medfører at renteutgiftene øker med 3,2 mill..

DEL 7 - UTVIKLINGSTREKK

7.1 Folketallsutvikling - historisk

Årstall	Antall innbyggere	Økning/ reduksjon	%-vis endring
2003	6 567		
2004	6 539	-28	-0,42 %
2005	6 442	-97	-1,48 %
2006	6 425	-17	-0,26 %
2007	6 388	-37	-0,57 %
2008	6 436	+48	+0,75 %
2009	*6 474	+38	+0,59 %
2010	**6 437	-37	-0,57%

Alle innbyggertall for årene 2003 til og med 2008 er oppgitt pr. 01.01. det aktuelle år. Dette tallet har vært lagt til grunn for beregning av innbyggertilskuddet. Fra og med 2009 skal folketall pr. 01.07. året før budsjettåret benyttes. Det folketall som er oppgitt for 2009 er derfor folketall pr. 01.07.08.

** Folketall pr. 01.07.09.

7.2 Folketallsutvikling – prognose

Statistisk sentralbyrå har alternative modeller for befolkningsutviklingen. I samtlige av disse har Nord-Aurdal kommune en befolkningsnedgang kommende 20-årsperiode. Ett av prognose-alternativene gir en nedgang fra 6 451 innbyggere i 2009 til 6 067 innbyggere i 2030.

Det er også ulike prognosealternativer mht. alderssammensetning, men samtlige alternativ viser en økende andel av eldre i befolkningen (aldersgruppen 67+). Når antall innbyggere samtidig går ned, betyr dette at antall innbyggere i skolepliktig alder og også antall innbyggere i inntektsgivende arbeid reduseres.

Dette er forhold som vil måtte få stor betydning for kommunens planlegging av tjenestetilbudet for framtiden.

7.3 Befolkningssammensetning og utgiftsutjevning

Forskjellene mellom landets kommuner er stor når det gjelder kostnadsstruktur, demografisk sammensetning m.v.. Både etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved tjenesteytingen vil derfor variere. Målet med utgiftsutjevningen er å fange opp slike variasjoner. En tar fra de relativt sett lettdrevne kommunene og gir til de relativt sett tungdrevne.

Det er objektive kriterier som aldersfordeling og antall innbyggere i ulike kategorier som bestemmer utgiftsutjevningens størrelse. Kostnadskrevende forhold som kommunene selv rår over, kompenseres ikke.

Kostnadsnøkkelen for kommunene består av fire delkostnadsnøkler:

- Administrasjon
- Grunnskole
- Helse- og sosialtjenesten
- Landbruk og miljøvern

Kostnadsnøkkel:

Kriterium	Kriterievekter 2009	Kriterievekter 2010
Innbyggere 0 – 5 år	0,023	0,023
Innbyggere 6 – 15 år	0,312	0,316
Innbyggere 16 – 66 år	0,119	0,120
Innb. 67 – 79 år	0,085	0,084
Innb. 80 – 89 år	0,133	0,132
Innb. o/90 år	0,049	0,049
Skilte og separerte	0,038	0,038
Arbeidsledige	0,011	0,010
Beregnet reisetid	0,016	0,016
Reiseavstand innen sone	0,010	0,010
Reiseavstand til nærmeste nabokrets	0,011	0,011
Dødelighet	0,025	0,025
Ikke-gifte over 67 år	0,025	0,025
Innvandrere	0,005	0,005
PU over 16 år	0,062	0,062
PU under 16 år	0,004	0,003
Urbanitetskriterium	0,042	0,041
Landbrukskriterium	0,005	0,005
Basistillegg	0,025	0,025
Sum	1,000	1,00

Nedenfor vises utviklingen i kriteriene for Nord-Aurdal kommune.

Gruppe	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Utg.behovs- Indeks 2009	Utg.behovs- Indeks 2010
Innb. 0-5 år	435	428	400	396	407	403	396	0,83774	0,8232
Innb. 6 – 15 år	823	799	805	786	786	793	791	0,94530	0,9619
Innb. 16 – 66 år	4 292	4 228	4 237	4 216	4 253	4 290	4270	0,99255	0,9917
Innb. 67 – 79 år	647	631	631	647	643	627	620	1,16876	1,1599
Innb. 80 – 89 år	297	307	289	277	278	290	288	1,15683	1,1663
Innb. o/90 år	45	49	63	66	69	72	72	1,57551	1,5556
Sum innbyggere	6 539	6 442	6 425	6 388	6 436	6 475	6 437*		

Gruppe	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Utg.behovs- Indeks 2009	Utg.behovs- Indeks 2010
Skilte og separerte	445	460	464	470	460	464	458	1,13549	1,1436
Arbeidsledige	34	49	60	49	46	28	31	0,44741	0,5974
Dødelighet	57	57	58	57	57	54	50	1,21882	1,1619
Ikke-gifte over 67 år	530	514	498	493	492	492	493	1,20475	1,2279
Innvandrere	66	71	64	82	87	107	105	0,46161	0,4240
Reisetid	45 000	46 086	45 310	45165	44971	45 254	44 554	0,90424	0,8967
Sone	49 596	47 336	47 829	47480	47223	47 392	47 775	1,77513	1,8162
Nabo	16 630	16 470	16 153	16087	15969	16 132	16 209	1,35001	1,3702
PU over 16 år	25	35	38	44	*42	*28	28	1,26419	1,2626

PU under 16 år	7	5	6	5	9	8	6	1,24519	0,9495
Urbanitetskriterium	38 093	37 898	37 224	37106	36850	37 183	37 287	0,68960	0,6911
Landbrukskriterium	0,00394	0	0	0	0	0		3,01358	3,0692
Basistillegg	1	1	1	1	1	1		1,71286	1,7434

*Nedgangen i PU over 16 år fra 2008 til 2009 skyldes hovedsakelig at tilskudd knyttet til tidligere institusjoner frem til 2009 har vært splittet i et øremerket tilskudd (vertskommunetilskudd) og tilskudd gjennom utgiftsutjevningsordningen. Fra og med 2009 gis tilskuddet kun som øremerket tilskudd.

Tallene for den enkelte kommune sammenholdes med totaltallet for landet. Indeks = 1 betyr at man er på landsgjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov. Indeks 1,1 betyr utgiftsbehov som er 10 % over landsgjennomsnittet. Indeks 0,9 betyr et utgiftsbehov 10 % under landsgjennomsnittet.

Barn i skolepliktig alder er den gruppen som har høyest vekting, og som derved gir størst uttelling ved beregning av utgiftsutjevningen. Nord-Aurdal har hatt en reduksjon i denne aldersgruppen, mens gruppen innbyggere over 90 år har økt. Denne trenden påvirker utgiftsutjevningen i negativ retning.

Korreksjonsordningen for private og statlige skoler:

Dersom det etableres Montessori-skoler, får kommunen et trekk i rammetilskudd, da kommunen i så fall ikke har utgifter til disse elevene. Etableres privatskoler i 2010, vil kommunen få trekk i rammetilskudd fra 2012.

Dette er en trekkordning i utgiftsutjevningsordningen som fungerer slik at det trekkes inn et beløp fra hver enkelt kommune for de elever kommunen ikke yter grunnskoletjenester til. Landssummen av beløpene som er trukket inn fordeles så ut igjen til alle kommuner. Dette gjøres etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler er derfor en ordning som omfordeler midler mellom kommuner.

Kategori	Trekksatser pr. elev	Antall elever i Kommunen	Sum trekk
Vanlig undervisning	62 000	0	0
Spesialskoler	230 000	0	0
Opphold	243 000	0	0
Totalt trekk skoleåret 2009/2010			0

Nord-Aurdal kommune har ingen elever i vanlig undervisning i private eller statlige skoler i 2010, og blir derfor ikke trukket.

Landssummen som er trukket inn fordeles ut igjen til alle kommuner på følgende måte:

Landssum * kommunens andel av utgiftsbehovet = tilbakeført beløp.

$906\,649\,000 * 0,001517676 = 1\,376\,000$

Dette gir for Nord-Aurdal kommune:

Kommunens trekk for elever i statlige og private skoler:	0
+ landssum fordelt etter kostnadsnøkkelen	1 376 000
= Omfordeling statlige og private skoler	1 376 000

7.4 Utvikling i drifts- og finansinntekter:

Driftsinntekter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter	55 206	57 278	68 168	68 541	73 993	75 463	71 115
Overføringer m/ krav til motytelse	52 944	58 529	50 845	65 805	72 049	46 426	47 436
Rammetilskudd, skatt og inntektsutjevning	170 339	183 387	210 973	203 650	212 747	222 542	234 071
Overføringer stat/andre	47 739	38 369	34 596	25 200	33 735	31 481	32 782
Eiendomsskatt	8 669	9 727	11 363	14 008	19 257	19 300	19 600
Sum	334 807	347 290	375 944*	377 204	411 781	395 212	405 004

- Regnskapsførte tall for overføringer med krav til motytelse er betydelig høyere enn budsjettert beløp for alle år. Dette skyldes at regnskapet på denne posten inneholder refusjon av sykepenger og refusjon av merverdiavgift som ikke budsjetteres.
- Den store variasjonen i salgs- og leieinntekter skyldes hovedsakelig varierende kraftinntekter.

Eksterne finans-transaksjoner	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Renteinntekter, utbytte, eieruttak	6 777	5 628	4 259	5 582	10 251	9 150	8 650
Mottatte avdrag på utlån	162	206	132	183	177	200	100
Sum eksterne finansinntekter	6 969	5 834	4 391	5 765	10 428	9 350	8 750

✚ Kraftinntekter er ført som finansinntekt i 2004 og 2005.

7.5 Utvikling i drifts- og finansutgifter:

Driftsutgifter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Lønn og sosiale utgifter	239 056	245 386	247 108	254 220	282 591	292 979	300 494
Kjøp av varer/tjenester til tjenesteproduksjon	48 158	47 496	50 838	58 928	59 864	57 870	55 347
Kjøp tjenester som erst. tjenesteproduksjon	14 627	16 068	18 579	21 452	19 557	18 408	19 423
Overføringer	27 813	23 502	22 662	23 706	24 143	17 425	14 486
Sum	341 754	344 282	350 415	371 108	400 214	386 682	389 750

Finansutgifter	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Renteutgifter, provisjoner m.m.	6 522	7 013	7 788	11 692	17 570	18 000	16 613
Avdragsutgifter	6 365	6 397	7 810	9 491	12 496	12 000	12 000
Utlån	330	219	263	260	133	310	200
Sum eksterne finansutgifter	13 217	13 629	15 861	21 443	30 199	30 310	28 813

DEL 8 - RAMMEBETINGELSER OG UTFORDRINGER

8.1 Regjeringens politikk overfor kommunene

Kommunal- og regionaldepartementet legger i mai hvert år frem kommuneproposisjonen. Her synliggjøres regjeringens forventninger til kommunene.

Ett av regjeringens mål er en sterk kommunal sektor som tar ansvar for sentrale velferdstjenester. Regjeringen ønsker fortsatt styrking av tjenestetilbudet og et sterkt fokus på fellesskapsløsninger. I kommuneproposisjonen understrekes at et sterkt lokaldemokrati danner grunnlag for god velferd. Regjeringen avviser dermed også en mer sentralisert styringsmodell gjennom for eksempel stykkprisfinansiering, overføring av oppgaver fra kommunen til staten m.v..

Kommunene er nødvendige for å gjøre prioriteringer, tilpasse tjenestene til innbyggernes behov og sikre helheten i styringen av lokalsamfunnet.

I proposisjonen vises det til de økte overføringene til kommunene gjennom flere år. Samtidig erkjennes det at inntektsveksten har blitt fulgt av høy aktivitetsvekst og sterkere kostnadsvekt enn forventet, noe som har ført til at mange kommuner har en stram økonomi.

Regjeringen satser fortsatt på sentrale velferdsområder som undervisning, barnehage og pleie-/omsorgssektoren.

Når det gjelder den lokale styringen, understrekes fortsatt kommunenes eget ansvar for god økonomistyring, effektiv bruk av ressurser og forvaltning av verdier.

8.2 Kommuneøkonomi – inntektssystemet

Kommunens inntekter består hovedsakelig i

- Skatt på inntekt og formue
- Rammetilskudd (innbyggertilskudd, utgiftsutjevning og inntektsutjevning)
- Øremerkede tilskudd

Skatt på inntekt og formue:

Skatteinngangen er en usikker størrelse, der en kan oppleve betydelige variasjoner fra år til år. 2006 var et år med svært høy skatteinngang, mens vi så en kraftig nedgang for Nord-Aurdal i 2007. Da skatteinngangen totalt for landet var høy i 2007, kom Nord-Aurdal likevel godt ut på grunn av inntektsutjevningssystemet

Fra og med 2009 avvikles den kommunale selskapsskatten. Inntektsbortfallet kompenseres ved at kommunene får en økt andel av skatt på inntekt og formue fra personlige skattytere.

Finanskrisen har gitt lavere prognoser for skatteinngangen i løpet av 2009 enn forutsatt da budsjettet var lagt. Denne nedgangen er for 2009 kompensert med økt rammetilskudd (tiltaks pakke).

Inntektsutjevning:

Systemet med inntektsutjevning skal utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene

Nord-Aurdal kommune har erfaringsmessig en skatteinngang under landsgjennomsnittet. Vi får derfor tilført skatteinntekter fra skattesterke kommuner. Størrelsen på denne inntektsposten er usikker, da også skatteinngangen på landsbasis varierer fra år til år.

Rammetilskudd:

Rammetilskuddet inndeles i

- Innbyggertilskudd
- Utgiftsutjevning

Innbyggertilskuddet tildeles som et likt beløp pr. innbygger. Tidligere år var det slik at folketall pr. 01.01. i budsjettåret skulle anvendes. Fra og med budsjettåret 2009 skal folketall pr. 01.07. året før budsjettåret legges til grunn. Det vil si at innbyggertilskuddet heretter vil være en sikker størrelse på budsjetteringstidspunktet.

8.3 Kommuneøkonomi – dagens situasjon

Kommunenes utgifter øker mer enn inntektene. Situasjonen for mange kommuner, deriblant Nord-Aurdal, forverres ved at inntektssystemet for kommunene ikke tar hensyn til forhold som

- Økte pensjonskostnader
- Økte rentekostnader

Et forhold som også har stor betydning for kommunenes økonomi er at kommunene pålegges stadig flere oppgaver uten at det medfølger tilstrekkelige midler til å dekke utgiftene til disse.

I budsjettoppleggene for kommunesektoren legger Regjeringen til grunn et anslag på kostnadsveksten for sektoren (deflatoren). Denne er knyttet til lønns- og prisvekst på kommunale anskaffelser. Disse kostnadene har de siste årene vist seg å være systematisk for lavt anslått.

8.4 Finanskrise og konjunkturedgang

Etter at arbeidsledigheten har vært synkende de siste årene, har den økt i 2009. Utviklingen i 2010 er usikker. Høyere arbeidsledighet vil ha betydning for bl.a. skatteinngang og utbetaling av stønad til livsopphold..

8.5 Nye oppgaver m.v. i 2010

Jfr. Forslag til statsbudsjett for 2010 og egne tiltak

- Forsterka opplæring – helårseffekt (jfr. statsbudsjettet 2009)
- Skole – fysisk aktivitet – helårseffekt (jfr. statsbudsjettet 2009)
- Gratis leksehjelp – 8 timer fordelt på 1. – 4. klasse, jfr. statsbudsjettet 2010
- Utvidet undervisningstimetall – 1 time for 1. – 7. trinn, jfr. statsbudsjettet 2010
- Folkehelsekoordinator/fysioterar, statsbudsjettet 2010
- Bygdeboka, jfr. kommunestyrevedtak
- Bosetting av flyktninger, jfr. kommunestyrevedtak

8.6 Omstilling og fornyelse

Vi lever stadig lenger, og kravene til hva det offentlige skal yte av tjenester blir stadig høyere. I tillegg overføres stadig flere oppgaver til kommunene. Et forhold som gir kommunene større utfordringer innenfor helse, pleie og omsorg er endringen i sykehusenes utskrivningspraksis. Mange pasienter er ikke ferdigbehandlet når de skrives ut fra sykehus. Tilsvarende utfordringer står man overfor innenfor andre kommunale tjenesteområder.

På enkelte områder er det for mange kommuner en utfordring å rekruttere kvalifiserte medarbeidere. Selv om sektorens inntekter øker, er utgiftsveksten høyere.

Regjeringen fremhever viktigheten av at kommunene har en sunn økonomistyring, og at det fortsatt satses på fornying og effektivisering.

Både for Nord-Aurdal kommune og andre kommuner er det viktig å omstille virksomheten i takt med endrede rammebetingelser. En rammebetingelse er kommunens innbyggere. Befolkningssammensetningen endres. Antall innbyggere over 90 år øker kraftig, samtidig som antall barn i skolepliktig alder blir lavere (se kapittel 5.2). Skal kommunen kunne yte nødvendige tjenester av god kvalitet, må organisering, strukturer og driftsform tilpasses de nye rammebetingelsene.

Det er iverksatt et større omstillingsarbeid som nå viser at vi kan oppnå varig lavere driftsutgifter og samtidig opprettholde og endog forbedre tjenestetilbud/tjenestekvalitet.

DEL 9 - BUDSJETT 2010

9.1 Generelt om kommuneøkonomi og krav til netto driftsresultat

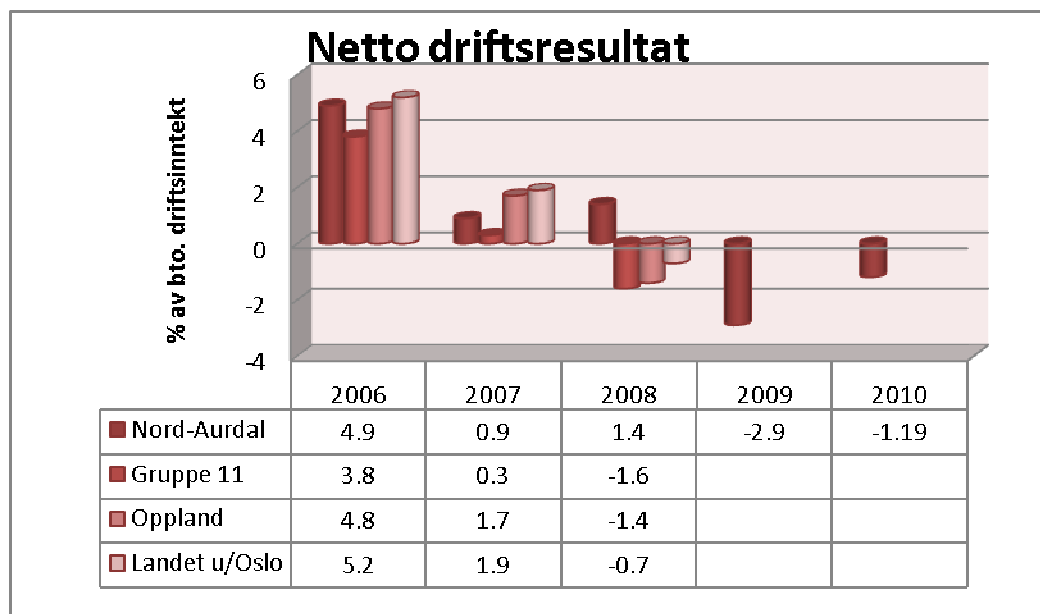
Netto driftsresultat fremkommer som differansen mellom drifts-/finansinntekter og drifts-/finansutgifter.

Netto driftsresultat er ikke en tilfredsstillende indikator på om kommunen har en bærekraftig utvikling eller ikke. Hovedårsaken til dette er at netto driftsresultat ikke fanger opp alle kostnader slik det langt på vei gjør i privat sektor. I kommuneregnskapet utgiftsføres avdrag på lån, mens avskrivninger (kapitalslit) ikke har resultateffekt. Da avskrivningene er høyere enn avdragene, kommer ikke det reelle kapitalslitet til uttrykk i budsjett og regnskap. En kommune må derfor ha et netto driftsresultat over tid på om lag 3 prosent av inntektene for å være i balanse. Dvs. at et netto driftsresultat på 3 % av inntektene i kommunal sektor tilsvarer et regnskapsresultat på 0,- i privat sektor.

Dersom kommunene har ekstraordinært høye inntekter ett år, slik Nord-Aurdal kommune hadde i 2006 og får også i 2009 (kraftinntekt), bør netto driftsresultat være enda høyere enn 3 prosent. Kommunen kan ikke regne med at de ekstraordinært høye inntektene vil vedvare på lengre sikt. Dersom kommunen tilpasser sitt utgiftsnivå til et inntektsnivå som ikke vil vedvare, risikerer kommunen raskt å komme i en situasjon med underskudd og behov for innstramninger, blant annet i tjenestetilbudet.

Tabellen og figuren nedenfor viser utviklingen i netto driftsresultat for landet og for Nord-Aurdal kommune.

ÅR	NTO DRIFTSRESULTAT LANDET	NTO DRIFTSRESULTAT NORD-AURDAL
2010 (budsjett)		-1,19 %
2009 (budsjett)		-2,9 %
2008	-0,7	1,4 %
2007	2,5 %	0,85 %
2006	5,5 %	6,7 %
2005	3,6 %	2,0 %
2004	2,2 %	-0,34 %
2003	0,6 %	-1,2 %
2002	0,6 %	-1,7 %

Nord-Aurdal kommune har ikke for noen av årene i økonomiplanperioden 2010– 2013 budsjettert med et netto driftsresultat opp mot 3 %.

9.2 Den økonomiske situasjonen i Nord-Aurdal kommune

Nord-Aurdal kommune har gjennom flere år hatt en anstrengt økonomi som har nødvendiggjort betydelige innstramminger. Høye kraftpriser og høy skatteinngang sammen med tidligere tiltak for å redusere utgiftsnivået, ga et betydelig overskudd i 2006. Overskuddet ble i sin helhet avsatt til disposisjonsfond. Både for 2008 og 2009 har man imidlertid igjen vært i den situasjon at man har måttet gjøre tiltak for å redusere driftsutgiftene.

Utgangspunktet for budsjettet for 2010 (etter fremleggelse av forslag til statsbudsjett) var på 21,3 mill.. Administrasjon og politikere har hele høsten jobbet intensivt for å finne mulige omstillings- og effektiviseringstiltak. I tillegg har man måttet vurdere tiltak som vil få betydning for tjenestetilbudet.

Både rådmannens budsjettforslag og formannskapetets innstilling til budsjett forutsetter iverksetting av tiltak beskrevet under hvert enkelt virksomhetsområde og i vedlagte oversikt over omstillingstiltak m.v..

Som nevnt under pkt. 8.1, bør kommunen ha et netto driftsresultat på min. 3 %. Denne målsettingen er ikke oppnådd. Budsjettert netto driftsresultat er for 2010 negativt.

9.3 Budsjettets innhold

Ifølge forskrift om årsbudsjett av 15.12.2000, § 5, skal årsbudsjettet bestå av et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett.

Driftsbudsjettet skal omfatte:

1. Alle løpende inntekter og innbetalinger i året
2. Løpende inntekter og innbetalinger avsatt i tidligere budsjettperioder som planlegges anvendt i årsbudsjettet

3. Anvendelsen av midler som nevnt i nr. 1 og 2 i driftsbudsjettet, herunder avsetninger av slike midler for anvendelse i senere budsjettperioder og til finansiering av investeringer ført opp i årets investeringsbudsjett.

Investeringsbudsjettet skal omfatte:

1. Bruk av lånemidler
2. Inntekter fra salg av anleggsmidler, og inntekter og innbetalinger knyttet til investeringsprosjekter.
3. Øvrige inntekter og innbetalinger som ikke er løpende
4. Inntekter og innbetalinger som nevnt under nr. 1 – 3 avsatt i tidligere budsjettperioder som planlegges anvendt i årsbudsjettet
5. Inntekter i driftsbudsjettet planlagt anvendt for investeringer ført opp i årets investeringsbudsjett.
6. Rammer for utlån, forskutteringer og tiltak av investeringsmessig karakter dekket inn ved inntekter og innbetalinger som nevnt under nr. 1 – 5, herunder avsetninger.
7. Øvrige finansieringstransaksjoner knyttet til utlån og forskutteringer.

Forskriftens § 5, 4. ledd krever at driftsbudsjettet skal settes opp i balanse.

9.4 Driftsbudsjettet

9.4.1 Rammebetingelser og forutsetninger

Budsjettet er basert på forslag til statsbudsjett for 2010 og annen kjent informasjon.

Faktor	Beskrivelse
Prisvekst	Utgifter av typen forsikringer, lisenser, leieavtaler og serviceavtaler er prisjustert iht. korrekt nivå. For øvrig er budsjettet ikke korrigert for prisvekst, hvilket i realiteten betyr lavere rammer på virksomhetsområdene.
Lønnsvekst	Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret for 2009 er innarbeidet i budsjettforslaget. Budsjettert utgift vedrørende neste års lønnsoppgjør er avsatt på reservepost, og fordeles på rammeområdene når resultatet av lønnsoppgjøret er kjent. Avsetningen bygger på anslag i forslag til statsbudsjett.
Prisøkning avgifter/gebyrer	Det er foretatt en fullstendig gjennomgang av kommunens satser og priser. Enkelte satser har vært uendret gjennom flere år. Disse er øket iht. konsumprisindeksen.
Skatt på inntekt og formue	Basert på prognosene for landet jfr. Forslag til statsbudsjett, minus en margin på 1 mill.
Inntektsutjevning	Prognose for landet, minus en margin på 1 mill..
Rammetilskudd	Iht. statsbudsjettet.
Kraftinntekt	Inntekten er budsjettert med 4,2 mill. etter skatt, og tilsvarer en pris på ca. 28 øre/kWh
Renteinntekter	Budsjetterte renteinntekter forutsetter overskuddslikviditet og i tillegg et rentenivå som er høyere enn dagens nivå.
Renteutgifter	Budsjetterte renteutgifter forutsetter et rentenivå under 5 %.
Omstilling/bortfall av tiltak	Budsjettet forutsetter at de tiltak som er beskrevet i kapittel 4 under hvert virksomhetsområde (se også vedlagt total-oversikt) gjennomføres iht. forutsatt tidsplan.

9.4.2 Budsjettets risikofaktorer

Risikofaktorer er beskrevet under hvert enkelt område i kapitlene 4 og 5. Her oppsummeres de vesentligste faktorene:

Budsjettpost	Budsjettert beløp	Beskrivelse
Lønnsvekst	3,5 %	Avsetningen til neste års lønnsoppgjør er på 3,5 % jfr. Forslag til statsbudsjett. Denne størrelsen har de senere år gjennomgående vært for lavt vurdert, og det er derfor en reell risiko for at utgiftene blir høyere. Dersom oppgjøret blir på 4 %, innebærer dette en underdekning på 1,5 mill..
Skatteinntekter	132 600 000	Margin på 1 mill. i forhold til prognose. Dersom skatteinntekten blir ett prosentpoeng lavere enn budsjettert, vil dette bety en inntektssvikt på 1,3 mill..
Inntektsutjevning	10 363 000	Det er lagt inn en margin på 1 mill. i forhold til prognosene. Inntektsutjevningen er alltid en usikker størrelse, og er avhengig av skatteinntekten på landsbasis. Endelig resultat er først kjent i februar året etter inntektsåret.
Renteinntekter	7 500 000	Med dagens rentenivå vil renteinntektene bli klart lavere enn budsjettert.
Renteutgifter	16 613 000	Flytende rente knyttet til 220 mill. av lånemassen. Hvert halve prosentpoeng gir økt årlig renteutgift med 1,1 mill.
Kraftinntekter	4 200 000	Forutsetter en kraftpris på 28 øre.
Lønn/sosiale utgifter	300 000 000	Lønn er den desidert største budsjettposten. Et overforbruk på 1 % gir et overforbruk på 3 mill.. Størst risiko for overforbruk er knyttet til pleie/omsorg. En enkelt ressurskrevende bruker utover det som er forutsatt i budsjettet kan gi et overforbruk i størrelsesorden 1 mill..
Andre driftsutgifter	55 000 000	Budsjetttrammene er ikke prisjustert på mange år. I tillegg er budsjettposter tatt bort, slik at virksomhetenes budsjetttrammer nå er svært stramme. Muligheten for virksomhetene til å dekke uforutsette utgifter over sin ramme er derfor små.

9.4.3 Nye tiltak

Nye tiltak er beskrevet under hvert enkelt område i kapittel 4 og 5, og gjelder områdene undervisning , familiens hus, kultur og kvalifisering.

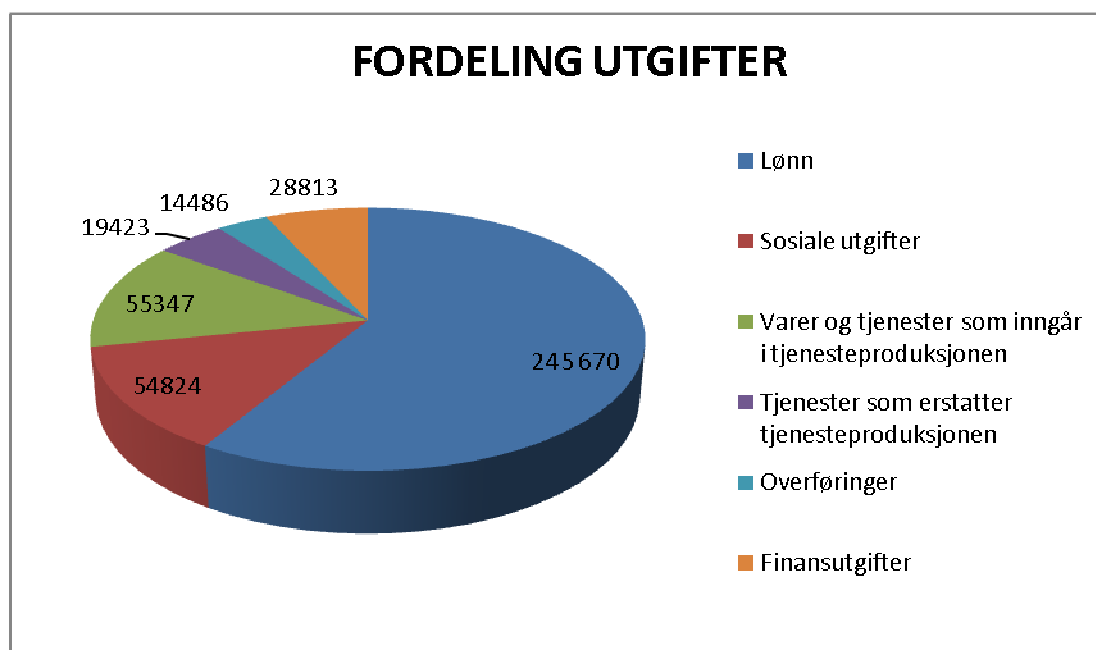
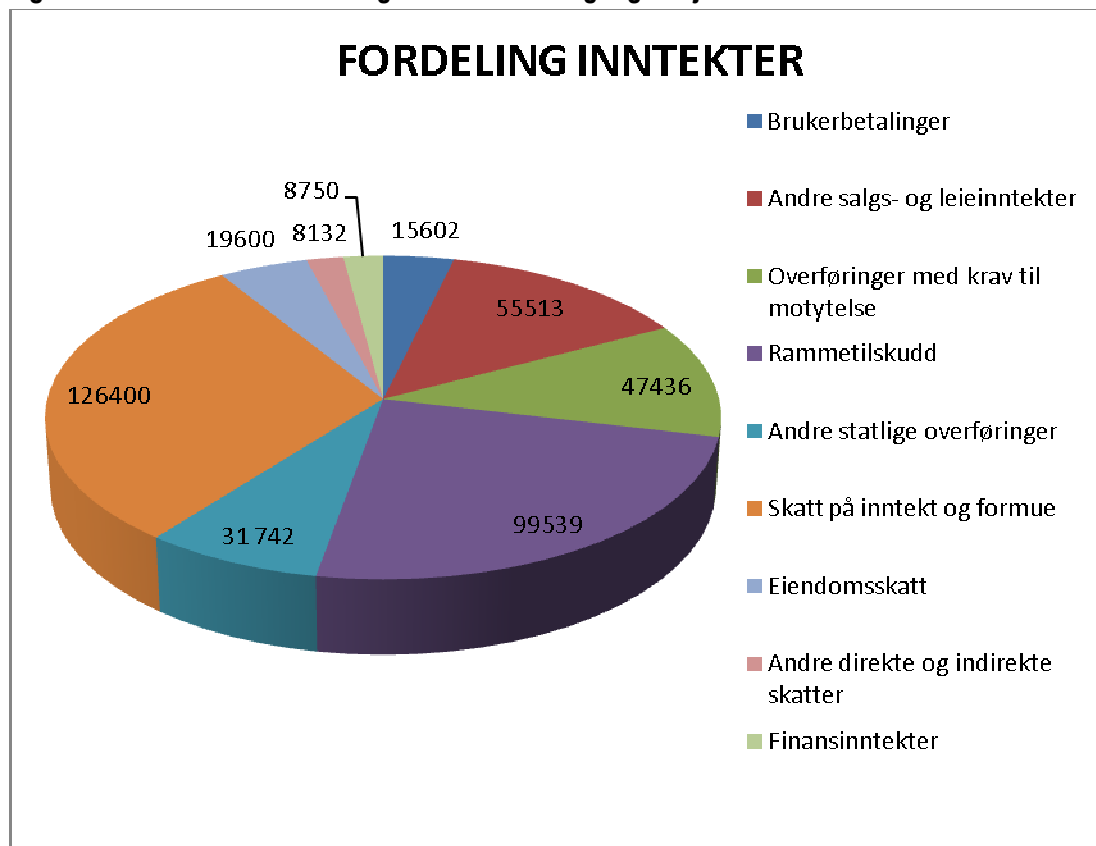
- Bosetting av flyktninger, jfr. Kommunestyrets vedtak
- Gratis leksehjelp, 1. – 4. klasse fra høsten 2010
- Økt undervisningstimetall 1. – 7. klasse fra høsten 2010
- Folkehelsekoordinator/fysioterapeut
- Bygdeboka

9.4.4 Hovedtabell 1 – økonomisk oversikt drift

	Revidert budsjett 2009	Rådmannens forslag	Formann- skapets innstilling	Vedtatt budsj. 2010
Driftsinntekter:				
Brukerbetalinger	16 421 000	15 602 000	15 602 000	
Andre salgs- og leieinntekter	59 042 000	55 513 000	55 513 000	
Overf. m/krav til motytelse	46 426 000	47 436 000	47 436 000	
Rammetilskudd	90 410 000	99 539 000	99 539 000	
Andre statlige overføringer	30 696 000	31 742 000	31 742 000	
Andre overføringer	785 000	1 040 000	1 040 000	
Skatt på inntekt og formue	124 000 000	126 400 000	126 400 000	
Eiendomsskatt	19 300 000	22 750 000	19 600 000	
Andre direkte og indirekte skatter	8 132 000	8 132 000	8 132 000	
Sum driftsinntekter	395 212 000	408 154 000	405 004 000	
Driftsutgifter:				
Lønnsutgifter	241 505 000	245 376 000	245 670 000	
Sosiale utgifter	51 474 000	54 760 000	54 824 000	
Kjøp av varer/tj. Som inngår i tj.prod.	57 870 000	55 255 000	55 347 000	
Kjøp av tj. Som erstatter tj.prod.	18 408 000	19 423 000	19 423 000	
Overføringer	17 425 000	14 196 000	14 486 000	
Avskrivninger	0	15 000 000	15 000 000	
Fordelte utgifter	0	0	0	
Sum driftsutgifter	386 682 000	404 010 000	404 750 000	
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	8 530 000	4 144 000	254 000	
Finansinntekter:				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	9 150 000	8 650 000	8 650 000	
Mottatte avdrag på utlån	200 000	100 000	100 000	
Sum eksterne finansinntekter	9 350 000	8 750 000	8 750 000	
Finansutgifter:				
Renteutgifter, provisjoner, andre finansutgifter	18 000 000	16 503 000	16 613 000	
Avdragsutgifter	12 000 000	12 000 000	12 000 000	
Utlån	310 000	200 000	200 000	
Sum eksterne finansutgifter	30 310 000	28 703 000	28 813 000	
Resultat eksterne finanstrans.	-20 960 000	-19 953 000	-20 063 000	
Motpost avskrivninger	0	15 000 000	15 000 000	
NETTO DRIFTSRESULTAT	-12 430 000	-809 000	-4 809 000	
Interne finanstransaksjoner:				
Bruk av tidligere års regnskm. mer-/mindreforbruk	4 306 000	0	0	
Bruk av disposisjonsfond	18 938 000	0	4 000 000	
Bruk av budne fond	2 234 000	2 931 000	2 931 000	
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	
Sum bruk av avsetninger	25 478 000	2 931 000	6 931 000	
Overført til investeringsregnskapet	4 306 000	0	0	
Dekning av tidligere års regnsk.merforbruk	0	0	0	
Avsetninger til disposisjonsfond	6 700 000	0	0	
Avsetninger til bundne fond	2 042 000	2 122 000	2 122 000	
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	
Sum avsetninger	13 048 000	2 122 000	2 122 000	
REGNSKAPSM. MER-/MINDREFORBRUK	0	0	0	

9.4.5 Fordeling inntekter/utgifter

Figurene nedenfor viser fordelingen av inntekter og utgifter jfr. hovedoversikten ovenfor.

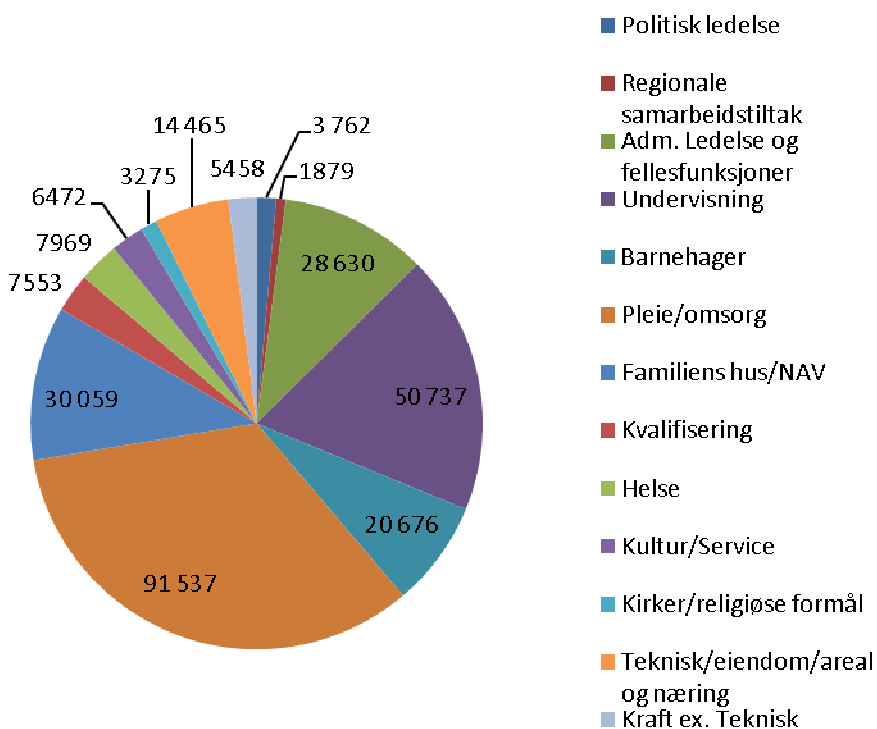

9.4.6 Bevilgninger til rammeområdene

Omr	Områdets navn	Revidert budsjett 2009	Rådmannens forslag	Formannskapetets innstilling	Vedtatt budsjett 2010	Prosentvis andel
10	Reserverte tilleggsbevilgninger	8 851 357	13 919 000	13 919 000		4,86
12	Politisk ledelse	7 121 254	3 762 000	3 762 000		1,31
13	Regionale samarbeidstiltak	2 338 000	1 879 000	1 879 000		0,66
15	Adm. Ledelse og fellesfunksjoner	25 426 250	28 630 000	28 630 000		10,00
20	Undervisning	51 304 779	50 737 000	50 737 000		17,71
30	Barnehager	20 645 441	20 676 000	20 676 000		7,22
45	Pleie/omsorg	92 026 454	91 537 000	91 537 000		31,96
51	Familiens hus/NAV kommune	30 134 774	29 859 000	30 059 000		10,49
53	Kvalifisering	7 532 328	7 553 000	7 553 000		2,64
56	Helse	8 046 888	7 969 000	7 969 000		2,78
60	Kultur/service	5 748 619	6 112 000	6 472 000		2,26
62	Kirker/religiøse formål	3 435 000	3 435 000	3 275 000		1,14
65	Teknisk/eiendom/areal og næring	15 628 246	14 125 000	14 465 000		5,05
69	Utgifter kraft ex. Tekniske formål	5 494 000	5 458 000	5 458 000		1,92
	Sum			286 391 000		100,00

Av bevilgningen på 3 275 000 til kirker/religiøse formål, utgjør bevilgning til Nord-Aurdal kirkelige fellesråd kr 3 240 000,-.

FORDELING PÅ RAMMEOMRÅDENE

Rådmannen gis fullmakt til:

- Å fordele midler vedrørende lønnsoppgjøret fra reservepost til det enkelte rammeområde

Formannskapet gis fullmakt til:

- Å tildele inntil 1 mill. fra reservepost til NAV vedr. økonomisk stønad til livsopphold og utgifter til kvalifiseringsprogrammet
- Å flytte bevilgninger mellom rammeområder når endringene skyldes flytting av oppgaver m.v. som et ledd i omstillingsarbeidet.

9.4.7 Oppbygging av disposisjonsfond

Med tanke på

- Svingninger i inntekts- og utgiftsnivå fra år til år
- Fremtidige investeringer (særlig helsetun og skole)

Er det viktig å bygge opp et disposisjonsfond. Dersom man ikke lykkes i å bygge opp en tilstrekkelig reserve, vil man opprettholde den situasjon kommunen har vært i de senere år. Når utgiftene øker eller inntektene svikter må man redusere tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. Pr. dato er det ikke rom for ytterligere investeringer (mer-/mindreforbruk = 0). Investeringer i helsetun og skolebygg vil ikke kunne gjennomføres før en har oppnådd en betydelig størrelse på disposisjonsfondet. Rådmannen ser med bekymring på det faktum at det budsjetteres med bruk av fond på 4 mill. i 2010.

Det er budsjettet med et mer-/mindreforbruk på kr 0 for 2010. Dersom lavere lånerente enn forutsatt, lavere utgifter til lønnsoppgjøret eller andre forhold fører til et overskudd i 2010, skal dette i sin helhet avsettes til disposisjonsfond.

9.5 Investeringsbudsjettet

9.5.1 Investering og finansiering

BRUTTO INVESTERINGER	Rådmannens forslag	Formannskapetets innstilling	Vedtatt budsjett 2010
Datainv. interkommunalt prosj.	2 738 000	2 738 000	
Datainvesteringer NAK	590 000	590 000	
Datainvesteringer skolene	1 000 000	1 000 000	
Oppgradering godkj. vannverk	600 000	600 000	
Grunnkjøp	700 000	700 000	
Utskifting av oljetanker/energiøko-Nomiseringstiltak	4 000 000	4 000 000	
Rehabilitering vann/kloakk	5 000 000	5 000 000	
Opprusting veier	4 000 000	4 000 000	
Stedsutvikling	1 000 000	1 000 000	
Geovekst	300 000	300 000	
EK-innskudd KLP	1 000 000	1 000 000	
Helsetun	1 000 000	1 000 000	
Skole-/barnehageinv. endret struktur	1 000 000	1 000 000	
Reservepost, disp. form.sk.	2 000 000	2 000 000	
SUM INVESTERINGER	24 928 000	24 928 000	

FINANSIERING	Rådmannens forslag	Formann- skapets innstilling	Vedtatt budsjett
Opptak av nye lån	18 171 000	18 171 000	
Refusjon fra andre kommuner (IKT)	1 757 000	1 757 000	
Statstilskudd	0	0	
Salgsinntekter *	5 000 000	5 000 000	
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	
SUM FINANSIERING	24 928 000	24 928 000	

Se omtale av investeringsprosjektene under kapittel 10.3.3.

9.5.2 Nye låneopptak i 2010

Kommunestyret godkjenner at Nord-Aurdal kommune tar opp lån i samsvar med vedtatt budsjett for 2010 på inntil kr 18 171 000. Lånet avdras sammen med kommunens øvrige gjeld over en periode på inntil beregnet gjennomsnittlig levetid på bokførte anleggsmidler i balansen.

DEL 10 - ØKONOMIPLAN 2010 - 2013

10.1 Innledning

Økonomiplanen er satt opp i faste 2010-kroner.

Nord-Aurdal kommune har et betydelig investeringsbehov. I økonomiplanperioden er det forventet investeringer til felles sengepost, og dessuten investeringer knyttet til endret skole- og barnehagestruktur.

Investeringer finansieres gjennom låneopptak, og medfører derved økte utgifter til renter og avdrag. Renter og avdrag er driftsutgifter, dvs. at en må gjøre rom for investeringene gjennom effektiviseringstiltak, strukturendringer og annet som kan bidra til reduserte driftsutgifter.

10.2 Økonomiplanens driftsdel 2010 - 2013

10.2.1 Forutsetninger som er lagt til grunn

Post	Beskrivelse	
Renteutgifter	Det er forutsatt investeringer og låneopptak iht. økonomiplanens investeringsdel. Dette får betydning for renter og avdrag i driftsdelen. Det er lagt til grunn en lånerente på 5 % ved beregning av renteutgiftene.	
Nye tiltak	Det forutsettes at nye oppgaver som pålegges kommunene fullfinansieres fra staten. Dersom tiltak ikke er fullfinansiert, må kommunen finansiere nye tiltak gjennom omstillingstiltak eller redusert tjenestetilbud på andre områder.	
Kraftinntekter	Det forutsettes en årlig kraftinntekt etter skatt på 4,2 mill..	
Omstilling	Omstillingstiltak, jfr. pkt. 8.2.2, forventes å resultere i betydelig reduksjon i driftsutgifter.	

10.2.2 Tiltak som bringer økonomiplanen i balanse

Med dagens driftsnivå er det ikke rom for de investeringer som er oppført i økonomiplanens investeringsdel.

Følgende tiltak gjennomføres og forventes å gi balanse i økonomiplanen:

- Nye boliger miljøarbeid (avsatt i investeringsbudsjettet for 2009). Forventes å gi lavere driftsutgifter ved at brukere bor mer samlet. Tiltaket innebærer også økt boligstandard og bedret tjenestetilbud.
- Skolestruktur. De 3 minste skolene legges ned høsten 2010, og får helårseffekt fra 2011.
- Endret skolestruktur – en barneskole. Tiltaket er ikke utredet og kostnadsberegnet, verken mht. investeringsutgifter eller sparte driftsutgifter.
- Serviceerklæringer/likebehandling vedr. pleie/omsorgstjenester forventes å gi lavere utgifter innenfor hjemmetjenesten.
- Redusert eiendomsmasse (vedlikehold, kraft, renhold, vaktmester m.v..)

Tiltakene vil gi lavere utgifter på postene lønn og sosiale utgifter og kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen (kraft, vedlikehold m.v.).

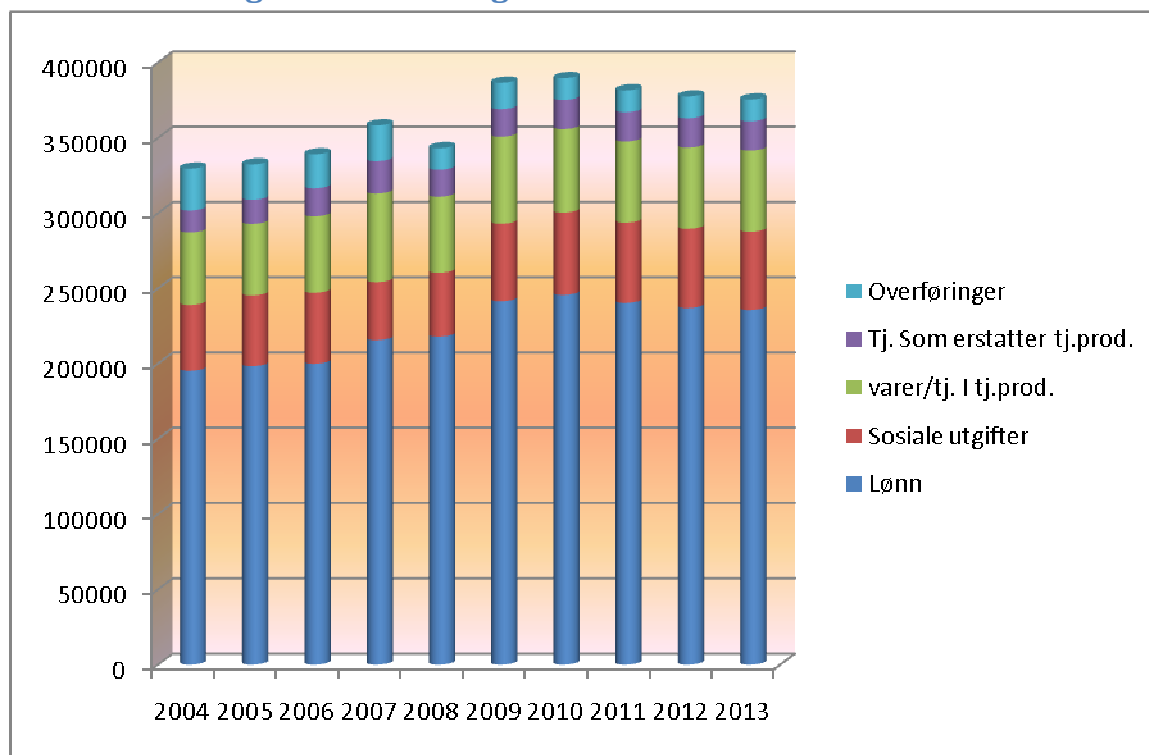
10.2.3 Økonomisk oversikt drift

	2010	2011	2012	2013
Driftsinntekter:				
Brukerbetalinger	15 602 000	15 602 000	15 602 000	15 602 000
Andre salgs- og leieinntekter	55 513 000	55 513 000	55 513 000	55 513 000
Overf. m/krav til motytelse	47 436 000	47 436 000	47 436 000	47 436 000
Rammetilskudd	99 539 000	99 539 000	99 539 000	99 539 000
Andre statlige overføringer	31 742 000	31 742 000	31 742 000	31 742 000
Andre overføringer	1 040 000	1 040 000	1 040 000	1 040 000
Skatt på inntekt og formue	126 400 000	126 400 000	126 400 000	126 400 000
Eiendomsskatt	19 600 000	19 600 000	19 600 000	19 600 000
Andre direkte og indirekte skatter	8 132 000	8 132 000	8 132 000	8 132 000
Sum driftsinntekter	405 004 000	405 004 000	405 004 000	405 004 000
Driftsutgifter:				
Lønnsutgifter	245 670 000	240 000 000	236 500 000	235 000 000
Sosiale utgifter	54 824 000	53 334 000	52 684 000	51 984 000
Kjøp av varer/tj. som inngår i tj.prod.	55 347 000	53 500 000	53 500 000	53 500 000
Kjøp av tj. som erstatter tj.prod.	19 423 000	19 423 000	19 423 000	19 423 000
Overføringer	14 486 000	14 486 000	14 486 000	14 486 000
Avskrivninger	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	404 750 000	395 743 000	391 593 000	389 393 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	254 000	9 261 000	13 411 000	15 611 000
Finansinntekter:				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	8 650 000	8 650 000	8 650 000	8 650 000
Mottatte avdrag på utlån	100 000	100 000	100 000	100 000
Sum eksterne finansinntekter	8 750 000	8 750 000	8 750 000	8 750 000
Finansutgifter:				
Renteutgifter, provisjoner, andre finansutgifter	16 613 000	19 750 000	21 800 000	21 800 000
Avdragsutgifter	12 000 000	13 000 000	15 000 000	17 000 000
Utlån	200 000	200 000	200 000	200 000
Sum eksterne finansutgifter	28 813 000	32 950 000	37 000 000	39 000 000
Resultat eksterne finanstrans.	-20 063 000	-24 200 000	-28 250 000	-30 250 000
Motpost avskrivninger	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-4 809 000	61 000	161 000	361 000
Interne finanstransaksjoner:				
Bruk av tidligere års regnsk. Mer-/mindreforbruk	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	4 000 000	0	0	0
Bruk av budne fond	2 931 000	2 931 000	2 931 000	2 931 000
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	6 931 000	2 931 000	2 931 000	2 931 000
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	870 000	970 000	1 170 000
Avsetninger til bundne fond	2 122 000	2 122 000	2 122 000	2 122 000
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0
Sum avsetninger	2 122 000	2 992 000	3 092 000	3 292 000
REGNSKAPSM. MER-/MINDREFORBRUK	0	0	0	0

Nødvendig reduksjon i driftsutgifter som følge av økte finansutgifter:

Nødvendig reduksjon driftsutgifter:	
2011:	4 137 000
2012:	8 187 000
2013:	10 187 000

10.2.4 Driftsutgifter – utvikling

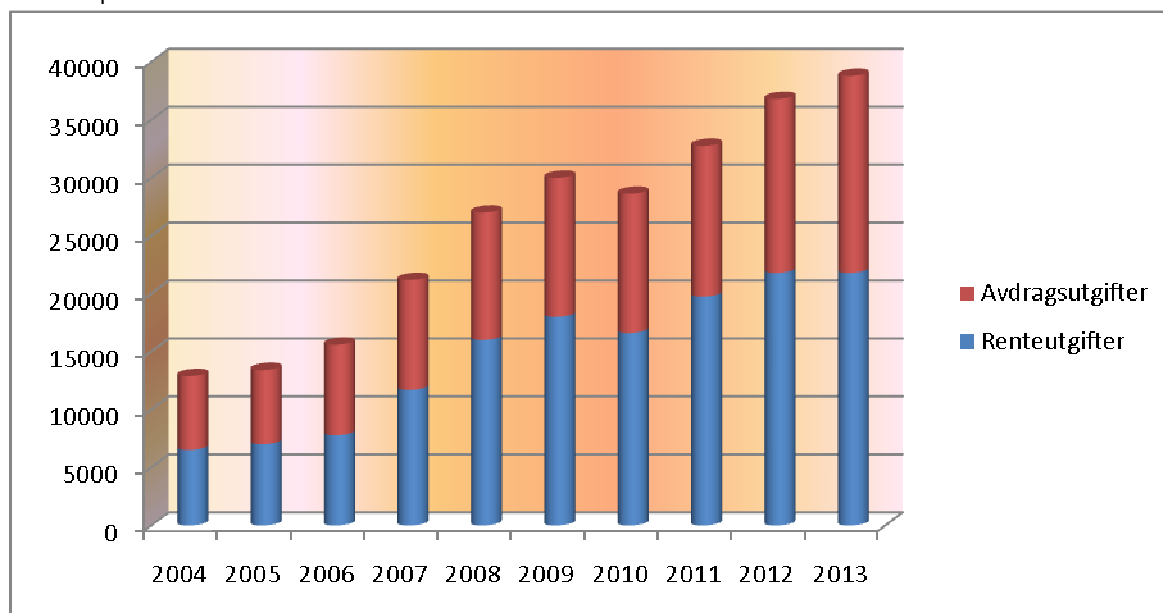

Figuren viser faktisk utvikling i driftsutgifter for årene 2004 – 2008, budsjetterte driftsutgifter for 2010 og tall fra økonomiplanen for årene 2011 – 2013.

Sosiale utgifter: Pensjonspremie og arbeidsgiveravgift.

10.2.5 Finansutgifter – utvikling

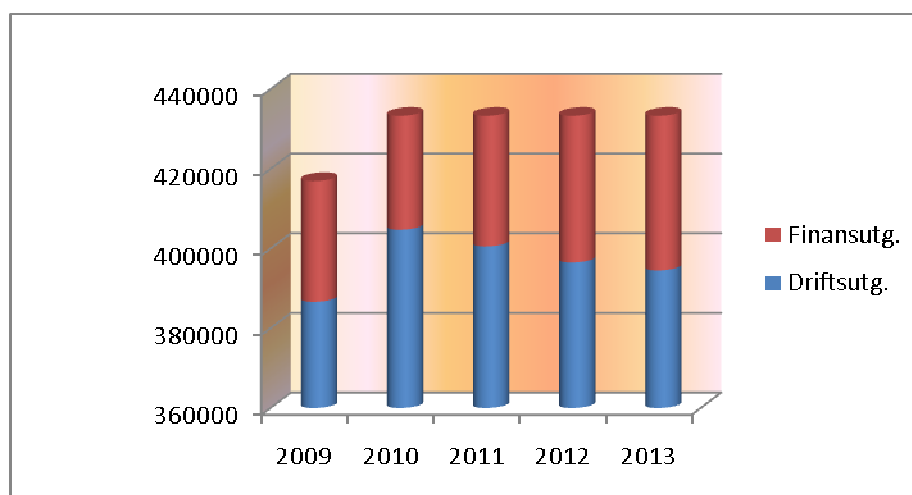
Figuren viser faktisk utvikling i finansutgifter for årene 2004 – 2008, budsjetterte finansutgifter for 2010 og tall fra økonomiplanen for årene 2011 – 2013..

10.2.6 Forholdet driftsutgifter/finansutgifter

Kommunen har liten mulighet for å påvirke inntektssiden. Nord-Aurdal kommune har en økonomiplan som går i balanse – dvs. det er ikke budsjettert med overskudd for noen av årene.

Dersom man forutsetter konstant inntektsnivå, vil man få følgende endring i forholdet mellom driftsutgifter (tjenesteproduksjonen) og finansutgifter (renter og avdrag på investeringene våre)

Figuren viser at finansutgiftene utgjør en stadig større del av kommunens utgifter, mens driftsutgiftene må reduseres.

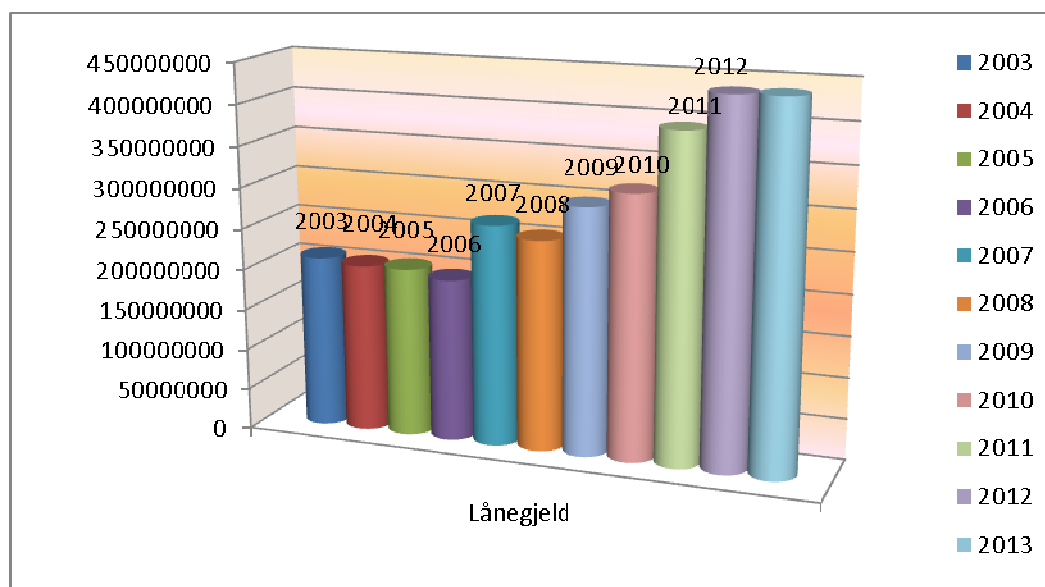
Sum utgifter i budsjettet for 2009 er lavere enn for årene 2010 – 2013. Dette skyldes følgende forhold:

* Avskrivninger (15 mill.) er budsjettet fra og med 2010.

* I motsatt retning trekker det forhold at særlig høye inntekter ved salg av kraft og bruk av disposisjonsfond finansierer et høyere utgiftsnivå for 2009. (kraftinntekter 5 mill. og bruk av disposisjonsfond netto 12 mill..)

10.2.7 Lån - utvikling

Figuren nedenfor gir et bilde av utviklingen i langsiktig gjeld, eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg til regnskapstall for årene 2003 – 2008, er det tatt inn tall fra budsjettet for 2009 og fra økonomiplanen for perioden 2010– 2013.

10.2.8 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er for årene 2011 – 2013 positivt, men langt fra målsettingen på 3 %, jfr. kapittel Man bør se på ytterligere omstillingstiltak for å nå dette målet.

10.3 Økonomiplanens investeringsdel 2010 - 2013

10.3.1 Investeringer

Investeringsbudsjettet omfatter plan for kommunens kapitalanskaffelser i budsjettåret, og finansieringen av disse.

Kommunens økonomiske situasjon tilsier at alle investeringer må finansieres gjennom låneopptak. Investeringer og låneopptak påvirker driftsbudsjettet gjennom renter og avdrag på lån. Videre kan en investering føre til økte utgifter for kommunen mht. drift og vedlikehold. I enkelte tilfeller vil investeringer kunne medføre besparelser for eksempel når det gjelder mer effektiv drift.

BRUTTO INVESTERINGER	2010	2011	2012	2013
Datainv. interkommunalt prosj.	2 738 000	2 738 000	2 738 000	2 738 000
Datainvesteringer NAK	590 000	590 000	590 000	590 000
Datainvesteringer skolene	1 000 000	300 000	300 000	300 000
Oppgradering godkj. vannverk	600 000	600 000	600 000	0
Grunnkjøp	700 000	700 000	700 000	700 000
Utskifting av oljetanker/energiøkonomiseringstiltak	4 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Rehabilitering vann/kloakk	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Opprusting veier	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Stedsutvikling	1 000 000	0	0	0
Geovekst	300 000	300 000	300 000	300 000
EK-innskudd KLP	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Helsetun	1 000 000	70 000 000	20 000 000	0
Skole-/barnehageinv. endret struktur	1 000 000	1 000 000	20 000 000	0
Adresse-prosjekt – skilting		1 000 000	500 000	0
Reservepost, disp. form.sk.	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
SUM INVESTERINGER	24 928 000	91 228 000	59 728 000	18 628 000

10.3.2 Finansiering

FINANSIERING	2010	2011	2012	2013
Opptak av nye lån	18 171 000	87 471 000	55 971 000	14 871 000
Refusjon fra andre kommuner (IKT)	1 757 000	1 757 000	1 757 000	1 757 000
Statstilskudd	0	0	0	0
Salgsinntekter *	5 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0
SUM FINANSIERING	24 928 000	91 228 000	59 728 000	18 628 000

10.3.3 Investeringsprosjekter – beskrivelse

Prosjekt	Beskrivelse
Datainvesteringer:	IKT Valdres: Omfatter bl.a.: Utskifting av maskinvare, anskaffelse av støtteverktøy, miniprojekt skole og tynnklient, m.v..
Datainvesteringer:	IKT NAK: Omfatter bl.a.: Oppgradering legesenteret, nye switcher rådhuset, oppkjøp av lisenser for skolene, oppgraderte radioforbindelser Leira og Aurdal.
Datainvesteringer skolene	Knyttet til ny læringsplattform.
Oppgradering av vannverk:	Gjelder tiltak som er påkrevet for å få godkjent eksisterende vannverk.
Utskifting av oljetanker/energi-økonomisering	Kommunen har i dag flere oljetanker som skulle vært utskiftet. Før man skifter ut eksisterende tanker, må det gjøres et utredningsarbeid med tanke på energioptimering..
Rehabilitering vann/kloakk:	Kommunens investeringer til vann og kloakk vil det neste året vil bli benyttet til å skifte ut gammelt ledningsnett. Kommunen har en rehabiliteringsplan som viser et udekket behov på godt over 100 mill kroner.
Opprusting veier:	I kommunens investeringsplan for veger finnes et udekket behov på 12-15 mill kroner.
Stedsutvikling:	Det er viktig for kommunen å følge opp kommunestyrets vedtak vedr. bystatus for Fagernes. Investeringsprosjektet er et samarbeidsprosjekt over flere år, der man gjør tiltak for å utvikle Fagernes til en finere by, og et attraktivt sentrum både for kommunens og regionens innbyggere og for tilreisende.
Geovekst	Vi er i utgangspunktet a jour med kartleggingsarbeidet og finansieringen av dette ved utgangen av 2009. Nye bygg/tiltak gjør at kartverket må vedlikeholdes/oppdateres. Det avsettes kr 300 000,- årlig i økonomiplanperioden.
Helsetun:	Forprosjekt helsetun ble avsluttet i mai 2009 og har en foreløpig konklusjon om å etablere et tilbud for til sammen ca. 100 personer på tilgjengelig areal på Fagernes. Forholdet mellom institusjonsplasser og omsorgsboliger vil bli avklart senere. Høsten 2009 er det engasjert en konsulent som skal kvalitetssikre det arbeidet som er gjort og gjennom flere analyser vil komme med en anbefaling på dimensjonering av kommunens behov for tjenestetilbud framover. Det er viktig at hele omsorgstrappa benyttes da forebyggende tiltak utsetter sykdom og holder flere friskere lengre. Institusjonsplasser er det høyeste og mest avanserte, og dermed dyreste, tilbud kommunen har. Det er derfor avgjørende at vi planlegger med en riktig dimensjonering framover for å holde kommunens driftsutgifter på et mest mulig riktig nivå. På regionnivå foregår det også nå et samarbeidsprosjekt som ser på muligheter for felles helsetilbud i Valdres sammen med videreutvikling av Valdres distriktsmedisinske senter og Valdres fødestogo. Videreutviklingen ses i lys av Samhandlingsreformen og St. mld. 47 som er varslet igangsatt fra 2012. Første prosjektfase avsluttes til nyttår, men det må tas høyde for videreføring i alle 6 kommuners økonomiplan og budsjett 2010 da det gjenstår mye planlegging og forberedelse før reformen iverksettes. Til nå er det fattet vedtak i prosjektgruppa og styringsgruppa om samarbeid om en felles sengepost i tilknytning til VDMS og legevakt – forsterket korttid og observasjonssenger. Til sammen 10 senger. Dette er en liten enhet som vil være dyr å drifte så det utredes nå muligheter for at kommunene også flytter sine korttidssenger hit for å få et robust og bærekraftig tilbud og fagmiljø. Foreløpig har Nord-Aurdal og Øystre Slidre signalisert at de ønsker å flytte sine senger til Fagernes. For Nord-Aurdal vil dette bety at vi får frigjort boligareal (nåværende korttidsavdeling) som kan videreutvikles til et nytt botilbud (omsorgsboliger) med heldøgnsbemanning til demente i Aurdal og ha færre demente inne på sykehjemmet. Hvem som skal bygge nytt regionalt bygg for helsetilbud på Fagernes, Valdres lokalmedisinske senter (VLS) er det foreløpig ikke tatt stilling til i det regionale prosjektet, men Nord-Aurdal kommune bør uansett ta høyde for et byggeprosjekt i sin investeringsplan framover. Nå er det lagt inn 60 millioner i 2011 og 20 millioner i 2012. Dette skal ivareta behovet for bygg til regionale tjenester, korttidsplasser for NAK og Øystre Slidre samt ombygging av alderspensjonatet i Aurdal. Korttidsplasser og omsorgsleiligheter er det tilskuddsordninger for. Driftsutgifter til korttidsplassene og botilbud for demente er inne i dagens budsjett, men NAKs andel av driftsutgiftene ved VLS vil komme som et nytt tiltak på drift. Stipulert driftskostnad/seng her er kr 900 000/år – dvs totalt 9 millioner/år. Hvordan vår kommunes andel av dette vil slå ut er foreløpig

	høyst usikkert da det arbeides videre med at helseforetaket skal være med på å finansiere dette. I Helse Nord og Helse Midtnorge finansieres slike avdelinger med 1/3 på Regionalt helseforetak, 1/3 lokalt helseforetak og 1/3 på kommunene. Legges en slik modell til grunn vil NAKs andel være vel 1 million i nye driftsutgifter/år fra 2012. I tillegg kommer husleie. Hvis tiltaket skal finansieres av regionen alene vil vår andel bli 3,15 millioner. For å kunne få rom til disse nye tiltakene i budsjettene framover er det avgjørende at kommunens driftsutgifter fortsatt reduseres. Omstillingsprosessen vil fortsette og færre årsverk blir en realitet også framover. I tillegg er det avgjørende at skolestrukturendringene fortsetter så raskt som det er mulig og at ytterligere innsparingspotensiale her kan tas ut fra 2011. Arbeidet med bygging av nye omsorgsboliger inne miljøarbeidertjenesten vil også være et viktig bidrag til å holde driftsutgiftene på dette området på et riktig nivå.
Boliger miljøarbeid:	Ved mindre geografisk spredning av boligene innenfor miljøarbeid, kan kommunen oppnå varig lavere driftsutgifter, samtidig som - Boligene får høyere standard og blir bedre tilpasset de tjenester beboerne har behov for - Tjenestekvaliteten heves - Driftsutgiftene reduseres Det foreligger vedtak/planer om ombygging/nybygg som vil få betydning for totalt 16 brukere. I løpet av 2009 flytter 4 brukere inn i nye leiligheter. Det er under planlegging 10 -12 nye leiligheter med byggestart våren 2010. I investeringsbudsjettet er den totale utgiften til bygging oppført som investering. Investeringen dekkes dels ved forsikringsoppgjør (hybelhuset), dels ved tilskudd fra staten (under finansiering). Tiltakene vil være finansiert i løpet av 3-6 år gjennom lavere driftsutgifter og husleie. Disse postene fremkommer i økonomiplanens driftsdel.
Skole-/barnehage-investeringer	I forbindelse med vedtatt ny skolestruktur (en skole). Tiltaket er ikke ferdig utredet eller kostnadsberegnet. Det er avsatt 1 mill. i 2011 og 20 mill. i 2012. Økonomiplanen for 2011 – 2014 vil inneholde mer korrekte tall.
Adresse-prosjekt – skilting	I samarbeid med geodataplan for Hedmark og Oppland. Omfatter innkjøp av skilt og arbeid med oppsetting av disse. Tiltaket er ikke kostnadsberegnet på nåværende tidspunkt.

DEL 11 - AVGIFTER OG BETALINGSSATSER

Skole/barnehage, kultur:

11.1 BARNEHAGER

DAGER PR. UKE	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
5 dager pr. uke	2 330	2 330
4 dager pr. uke	2 130	2 130
3 dager pr. uke	1 920	1 920
2 dager pr. uke	1 715	1 715
Enkeltdager	210/dag	210/dag

Satsene gjelder pr. barn pr. måned. Lik sats for barn over og under 3 år

Morgentilbud:

DAGER PR. UKE	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
5 dager pr. uke	110	110
4 dager pr. uke	85	85
3 dager pr. uke	65	65
2 dager pr. uke	43	43

MATPENGER	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
	10	15

Søskenmoderasjon:

2 søsken med barnehageplass	30 % redusert betaling for det eldste barnet
Flere søsken med barnehageplass	Som for 2 søsken pluss 30 % redusert betaling for barn nr. 2 osv..

Betaling pr. år:	Det skal betales for 11 mnd. pr. barnehageår, fra og med september til og med juli neste år.
Matpenger:	Matpenger kommer i tillegg til den vanlige foreldrebetalingen. Satsen fastsettes administrativt etter selvkostprinsippet. Matpenger slås sammen med foreldrebetalingen ved faktureringen.
Gebyr ved for sen henting av barn	Ved henting av barn etter barnehagens stengetid, betales et gebyr på kr 280,- pr. påbegynte hele time.

11.2 SKOLEFRITIDSORDNINGEN

TILBUD	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
A-tilbud (5 dager/uke)	1 840	1 880
B-tilbud (9 – 14 timer)	1 495	1 520
C-tilbud (1 – 8 timer)	905	910
Enkeltdag (inntil 4 ½ time)	110	115

Søskenmoderasjon:

2 søsken i SFO	30 % redusert betaling for det eldste barnet
Flere søsken i SFO	Som for 2 søsken pluss 30 % redusert betaling for barn nr. 2 osv..

Annet:

Betaling pr. år:	Det skal betales for 10 mnd. pr. skoleår, fra og med september 2009 til og med juni 2010.
------------------	---

SFO-satsene gjelder frem til 31.07.10. På grunn av leksehjelp, jfr. forslag til statsbudsjett, vil tider og priser bli justert fra 01.08.10.

11.3 KULTURSKOLEN

Fra 01.01.10 fastsettes foreldrebetalingen for kulturskolen slik:

TILBUD	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Elevavgift musikkfag	1365	1 435
Elevavgift kunsthøgskole	765	805

Elevavgiften gjelder pr. barn pr. semester.

Søskenmoderasjon:

2 søsken i kulturskolen:	30 % redusert betaling for det eldste barnet
Flere søsken i kulturskolen:	Som for 2 søsken pluss 30 % redusert betaling for barn nr. 2 osv.

11.4 KVITVELLA KINO

Billettpriser ved Kvitvella kino fastsettes normalt i samsvar med filmleieavtalen. I særskilte tilfeller gis administrasjonen fullmakt til å nytte andre priser.

Utleie kommunale bygg:

11.5 VALDRESHALLEN

Idrettshallen:

TYPE BRUKER/LEIETAKER	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Leietakere som skal trene:		
Lag/organisasjoner hjemmehørende i NAK	175	180
Andre leietakere	570	590
Leietakere som skal avvikle kamper:		
Lag/organisasjoner hjemmehørende i NAK	275	285
Andre leietakere	570	590
Kommersiell virksomhet:		
1/1 hall	2 200	2 270
Leie pr. døgn	11 850	12 100

Alle leiesatser er oppgitt i kr pr. time, med unntak av leie for hele dager.

Med kommersiell virksomhet menes utstillinger, messer, salgstiltak og lignende.

Svømmehallen:

TYPE BRUKER/LEIETAKER	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Leietakere som skal trene:		
Lag/organisasjoner hjemmehørende i NAK	175	180
	570	590
Leietakere som skal avvikle kamper:		
Lag/organisasjoner hjemmehørende i NAK	275	285
Andre leietaker	570	590
Kommersiell virksomhet:		
1/1 hall	2 200	2 270
Leie pr. døgn	11 850	12 100

BILLETTPRISER I SVØMMEHALLEN	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Enkeltbillett barn	35	40
Enkeltbillett voksen	70	75
Klippekort barn	275	300
Klippekort voksen	400	450

11.6 KULTURHUSET

Satsene er oppgitt i kroner pr. time dersom ikke annet er angitt.

BYGG/LEIETAKER	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
LEIE AV KINOSALEN:		
Leietaker hjemmehørende i NAK:		
- Kulturell virksomhet arrangert av lag/organisasjoner	175	180
- Møter skoler, institusjoner	460	475
Leietaker utenfor NAK:		
- Kulturell virksomhet arr. Av lag/org.	515	530
- Møter skoler, institusjoner	570	590
Kommersiell virksomhet:		
- Dagtid	1 100	1 200
- Kveldstid	1 750	1 850
Tillegg leie kinosal faste kinodager:		
- Kroner pr. døgn for alle leietakere	1 750	1 850
LEIE AV FESTSAL/KANTINE		
Leietaker hjemmehørende i NAK:		
- Kulturell virksomhet arr. Av lag/org.	150	160
- Salg/omsetning lag/organisasjoner	200	230
- Møter skoler, institusjoner	150	160
Leietaker utenfor NAK:		
- Kulturell virksomhet arr. Av lag/org,	275	285
- Salg/omsetning arr. Av lag/organisasjoner	350	370
- Møter skoler, institusjoner	275	285
- Private arrangement (kr pr. døgn)	1 400	1 450
Kommersiell virksomhet:		
Dagtid	570	590
Kveldstid	1 550	1 620

ANNET:	
Døgnleie:	Døgnleie fastsettes som timepris multiplisert med 10
Kantine	Kantina inngår i festsal-leie når kantina er med i leiearealet
Kommunale etaters bruk	Det beregnes ikke leie ved kommunale etaters bruk av festsalen på dagtid
Lyd-/lysutstyr	Leiepris for lyd- og lysutstyr fastsettes av administrasjonen og kommer i tillegg til satsene ovenfor
Større arrangement	Ved større arrangementer (festivaler etc.) kan leie vurderes av administrasjonen
Vaktmester	Ved bruk av vaktmester på kveldstid økes timesatsen med kr 275,-.
Renhold	Ved leie av lokaler skal det betales et tillegg for renhold på kr 400,-.

11.7 GRENDEHUS – Utleie

BYGG/LEIETAKER	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Off. fest, stormøter, årsmøter	1 500	*2 000
Begravelse, bryllup, dåp og lignende	1 000	*1 500
Klasserom	150	160
Grupperom	100	120
Formingssal	200	230
Møterom med kjøkken	200	230
Møterom uten kjøkken	150	160
**Gymsal eller lignende med dusj og garderobe (Trening/kamp 150/time, maks. 300/kveld)	200	230
**Gymsal eller lignende uten dusj og garderobe (Trening/kamp 125/time, maks. 250/kveld)	150	160
**Dusj og garderobe (100/gang)	100	120
Bord	25/stk.	26/Stk.
Stoler	5/stk.	5/stk.

*Inkl. rengjøring og vaktmester

** Gratis for Nord-Aurdal kommunes innbyggere

Alle leietakere har ansvar for å rydde/fjerne avfall/tørrmoppe. Dersom dette ikke er utført tilfredsstillende kan leietaker bli belastet med et gebyr på kr 500,-.

Pleie/omsorg m.v.:

11.8 HJEMMETJENESTER OG INSTITUSJONSBASERTE TJENESTER

1. NAK selger tjenester til andre kommuner (gjelder for eksempel personer med nedsatt funksjonsevne som går på skole). Administrasjonstillegget bør være en andel av 1 lederårsverk (20 % og oppover) stipulert ut fra antatt behov i det enkelte tilfellet. Dette fordi ordningene medfører en del merarbeid for kommunen både i virksomhetsområde og i støttefunksjoner (økonomi og personal).
2. Praktisk bistand betales ut ifra husstandens samlede inntekt. Det skal ikke overstige kommunens selvkost for tjenesten. De som har inntekt inntil 2G skal betale maksimum kr 155 pr. mnd. uavhengig av antall timer som ytes, jfr. forskrift til lov om sosiale tjenester, § 8-4. Selvkost er beregnet ut ifra de som utfører tjenesten, og er regnet ut jfr. forskrift til lov om sosiale tjenester, § 8-3.
3. I forskrift til lov om sosiale tjenester, § 8-4, fremkommer det at kommunen skal legge til inntekten for hjelpestønad fra folketrygden ved beregning av grunnlaget for praktisk bistand. Når det gjelder omsorgslønn, skal denne trekkes fra inntektsgrunnlaget.

Grunnlag for selvkostregnskapet er at de som i dag utfører praktisk bistand er assistenter eller fagarbeidere/hjelpepleiere. Det er av den grunn tatt en gjennomsnittslønn med bakgrunn i disse yrkesgruppene.

Selvkostregnskap:

Beregninger for 2010 med lønnsutgifter pr. 01.09.09	Beløp
Gjennomsnittlig timelønn	168,49
12 % feriepenger	20,22
16,7 % pensjon	28,14
Til sammen	216,85
6,4 % arbeidsgiveravgift	13,88
Totalt	230,73
10 % administrasjonskostnader	23,07
Selvkost pr. time	253,80
Avrunding	254,00

Nord-Aurdal kommune ligger lavere enn sammenlignbare kommuner på satser til bl.a. praktisk bistand. Dette skyldes at kommunen har lavere lønnsnivå enn sammenlignbare kommuner.

PRAKTISK BISTAND	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
A: PRAKTISK BISTAND abonnement (gjelder fra 6. time pr. mnd.. Kr oppgitt pr. mnd.		
- Inntekt inntil 2G	155	*160
- Inntekt 2G – 3G	790	840
- Inntekt 3G – 4G	1 050	1 134
- Inntekt 4G – 5G	1 270	1 350
- Inntekt over 5 G	1 390	1 524

B: PRAKTISK BISTAND timesats		
- Inntekt inntil 2G	36/time 155/mnd	*50/time *160/mnd.
- Inntekt 2G – 3G	132/time	140/time
- Inntekt 3G – 4G	176/time	189/time
- Inntekt 4G – 5G	212/time	225/time
- Inntekt over 5G	233/time	254/time

*Jfr. punkt 2 og 3 på forrige side

*Det kommer ny G 1. mai hvert år, og da blir inntektsgrunntallet justert.

*I forskrift til Lov om sosiale tjenester er maksimalprisen fortsatt 155,-/mnd. Den foreslåtte økning er basert på forslag til statsbudsjett.

VAKTMESTERTJENESTER (som ytes etter vedtak etter sosialtjenesteloven)	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Inntekt inntil 2G	36/time Maks. 155/mnd	50/time/ 160/mnd
- Inntekt 2G – 3G	132/time Maks 790/mnd.	140/time/ 840/mnd
- Inntekt 3G – 4G	176/time maks. 1 050/mnd.	189/time 1 134/mnd.
- Inntekt 4G – 5G	212/time maks. 1 270/mnd.	225/time 1 350/mnd
- Inntekt over 5G	233/time maks 1 390/mnd.	254/time 1 524/mnd

TRYGGHETSALARM *	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Engangsavgift for oppkobling	500	600
- Kommunal	1 900/år	2 290/år
- Privat	1 200/år	1 440/år

* Kommunal og privat alarm er inkludert i "alarm tilknyttet vaktsentralen" pkt. 9.10

* Kommunal alarm er inkludert reparasjoner og vedlikehold

* De som har privat alarm kan kjøpe tjenester av vaktmester til reparasjon og vedlikehold, se timesats vaktmester.

DAGTILBUD	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Dagtilbud Tufte		
- Tirsdager suppe og brød	25/gang	28/gang
- Onsdager kveldsmat	20/gang	23/gang
- Torsdager enkel middag	40/gang	45/gang
- Kaffe og te	20/mnd	22/gang

Brukere har betalt inn til en kontantkasse som er satt inn på konto til kommunen. Det handles fra konto på coop der faktura belastes konto.

MIDDAG M.V.	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Middag levert omsorgsbolig/aldersp. pr. mnd.	1 300	1 350
- Middag og tørrmat levert i omsorgsboliger, kr pr. mnd	1 975	2 025
- Matombringing, kr pr. porsjon - 2 retter	65	65

STRØM	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Aurdal bofellesskap	900/mnd.	950/mnd
Ulnes og Skrautvål omsorgsbolig	1 000/mnd.	1 050/mnd

VASK AV TØY	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Omsorgsboliger	450/mnd.	*500/mnd.

*Enkelte som bor i omsorgsbolig får vasket tøy på Vesle-Tveit verksted. De har egne takster. Denne prisen gjelder for de som får vasket tøy på Aurdalsheimen.

OPPHOLD AURDALSHEIMEN	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Korttidsopphold:		
- Døgnopphold, kr pr. døgn	121	125*
- Dag-/nattopphold, kr pr. oppholdsdøgn	61	66*
Langtidsopphold:		
Beregning av vederlag jfr. Forskrift av 26.04.95		
- Kurdøgnpris (maks. betaling) kr pr. mnd	51 173	53 714
- Fribehold renter, kontantytelser fra folketrygden, kr pr. år	200	200
- Fradrag boutgifter i eget hjem som blir stående tomt, kr pr. mnd. Inntil 6 mnd.	750	800

Vederlag for opphold i institusjon er regulert i Forskrift om vederlag for opphold i institusjon, §§ 3 – 6.

*Endring i døgnpris er ikke justert i forskriften. Endret beløp er lagt inn med bakgrunn i forslag til statsbudsjett.

11.9 STØTTEKONTAKT, OMSORGLØNN M.V..

STØTTEKONTAKTER	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
REGLER FOR STØTTEKONTAKTER FRA 01.01.09		
- Godtgjørelse pr. time (grunnlønn assistent)	115	119
- Kjøregodtgjørelse inntil 100 km pr. mnd. (NAV satser ved refusjon)	1,80/km	1,90/KM
- Passasjertillegg		0,30/km
- Kjøregodtgjørelse over 100 km pr. mnd.	0,00/km	0,00/km
Utgiftsdekning pr. mnd., inntil	300	300

OMSORGLØNN	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Godtgjørelse 100 % oppdrag. Ved oppdrag mindre enn 100 % reduseres godtgjørelsen tilsvarende (grunnlønn assistent)	212 000/år	220 000/år
- Kjøregodtgjørelse pr. km	0,00	0,00
- Utgiftsdekning	0,00	0,00

BRUKERSTYRT PERSONLIG ASSISTANSE	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Godtgjørelse 100 % oppdrag. Ved oppdrag mindre enn 100 % reduseres godtgjørelsen tilsvarende	212 000/år	220 000/år
- Kjøregodtgjørelse pr. km	0,00	0,00
- Utgiftsdekning	0,00	0,00

PRIVAT AVLASTNING	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Godtgjørelse 100 % oppdrag. Ved oppdrag mindre enn 100 % reduseres godtgjørelsen tilsvarende	212 000/år	220 000/år
- Kjøregodtgjørelse pr. km	0,00	0,00
- Utgiftsdekning	0,00	0,00

PRIVAT AVLASTNING, FAMILIE	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Godtgjørelse 100 % oppdrag	182 091/år	190 000/år
- Kjøregodtgjørelse pr. km	0,00	0,00
- Utgiftsdekning	0,00	0,00

Annet:

11.10 ALARMER TILKNYTTET VAKTSENTRALEN

ALARM	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Bedrifter med pålegg:		
- Alarm nr. 1, pris ekskl. mva.	4 050	4 860
- Alarm nr. 2, pris ekskl. mva.	1 636	1 963
- Alarm nr. 3 osv., pris ekskl. mva.	816	979
Bedrifter uten pålegg:		
- Alarm nr. 1, pris ekskl. mva.	2 453	2 944
- Alarm nr. 2, pris ekskl. mva.	1 636	1 963
- Alarm nr. 3 osv., pris ekskl. mva.	816	979
Private		
- Alarm nr. 1, pris ekskl. mva.	862	938
- Alarm nr. 2 osv., pris ekskl. mva.	585	632

Trygghetsalarmer er unntatt mva..

Økning på bedrifter med og uten pålegg er på 20 %. Grunnen til økningen er at det ikke er økt siden 01.01.01, og at det nå er gjort en indeksregulering som er tilsvarende 20 %.

11.11 VIRKSOMHET KVALIFISERING – UNDERVISNING

Egenbetaling	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Norskundervisning til arbeidsinnvandrere fra Schengen (dette er elever uten rett til norskunder-visning)	50/time	60/time

11.12 AMBULERENDE SKJENKELØYVE

Satsene fastsettes i kroner pr. arrangement.

TYPE ARRANGEMENT	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Lukkede arrangementer	255	250
- Offentlige arrangementer	280	250

Jfr. forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk m.v., § 6-2, 2. ledd. Maks 250,- pr. gang for ambulerende løyve.

11.13 AVGIFT VANN OG KLOAKK

A) Utenfor Vasetområdet

Tilknytningsavgifter:

Gjelder for boliger, herunder også leiligheter i kombinerte bygg, samt for andre kategorier bygg (forretningsbygg, industribygg, hoteller, pensjonater m.m.). Beløp er oppgitt pr. kvm. bruksareal, og ekskl. merverdiavgift.

TILKNYTNINGSAVGIFT	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Vann, kr pr. kvm.	52	60
- Kloakk, kr pr. kvm.	64	67

Minsteavgiften regnes etter 100 kvm. bruksareal
Minsteavgiften for hytter regnes etter 60 kvm. bruksareal.

Årsavgifter:

Årsavgiften beregnes fra 01.01.10 som en forbruksavhengig del, regnet i kroner pr. m3 vannforbruk, og i tillegg en fast del regnet i kroner pr. år.

ÅRSAVGIFTER	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
- Forbruksavhengig del, vann, kr pr. m3	22,00	25,30
- Forbruksavhengig del, kloakk, kr pr. m3	28,00	29,40
- Fast del, vann, kr pr. år	182,00	210,00
- Fast del, kloakk, kr pr. år	214,00	225,00
- Minsteavgift ved betaling etter måler	0,00	0,00

Beløpene er eksklusive merverdiavgift.

B) VASETOMRÅDET

For Vasetområdet gjelder Vestre Slidre kommune sine satser/forskrifter for 2010.

C) FORSKRIFTER

Vedlagte forskrifter for avgiftene på vann og kloakk utenfor Vasetområdet godkjennes.

11.14 GEBYR BYGGESAKER

Gebyr for behandling av byggesaker vedtas i samsvar med vedlagte gebyrregulativ med virkning fra 01.01.10.

11.15 GEBYR OPPMÅLINGSSAKER

For oppmålingssaker etter delingslovens § 5-2, vedtas gebyrene i samsvar med vedlagte gebyrregulativ med virkning fra 01.01.10.

11.16 FEIEAVGIFT

Feieavgiften fastsettes pr. pipe pr. år, med virning fra 01.01.10:

FEIEAVGIFT	SATS FRA 01.01.09	SATS FRA 01.01.10
Avgift i kroner ekskl. merverdiavgift	315	315

Med hjemmel i Lov om brannvern av 5. Juni 1987 nr. 26, plikter kommunen å gjennomføre feiing av røykpipe og andre røykkanaler, og utføre andre oppgaver som legges til feiervesenet. I denne forbindelse er det utarbeidet "forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn.". Forskriftens § 7-3 omhandler hyppighet. Feiing/tilsyn skal utføres etter behov, minst en gang hvert fjerde år. Det er opp til kommunen å vurdere hyppigheten. Dette kan variere etter hvor ofte det enkelte fyringsanlegg benyttes.

Nord-Aurdal kommune har som målsetning at alle piper skal feies en gang hvert år dersom brannsjefen ikke har vurdert en lavere hyppighet. For 2009 vil vi oppfylle denne målsettingen. Hytter og fritidsboliger ligger ikke inne i denne ordningen.

For tjenesten betaler abonnentene et årlig gebyr. Dette gebyret er uavhengig av hyppigheten.

11.17 FELLINGSavgIFTER FOR ELG OG HJORT

Iht. § 5 i forskrift av 23. mai 2001 nr. 520 om kommunale viltfond og fellingsavgifter for elg og hjort, fastsettes følgende fellingsavgifter for 2010:

FELLINGSavgIFT	SATS FRA 01.01.10
- Fellingsavgift voksen elg	300
- Fellingsavgift elgkalv	180
- Fellingsavgift voksen hjort	225
- Fellingsavgift hjortekalv	125

11.18 FESTEavgIFT GRAVER

Festeavgifter for graver fastsettes til kr 2 500 pr. 20 år. Fellesrådet kan innkreve avgift for mindre enn 20 år pr. gang.

Skatt:

11.19 EIENDOMSSKATT

Eiendomsskatt er iht. eiendomsskattelovens §§ 3 og 4 utvidet til å gjelde hele kommunen fra 2008.

Satsen for eiendomsskatt for 2010 settes til 7 promille for næringseiendommer og verker og bruk, og til 2 promille for boligeiendommer (boliger, våningshus og fritidseiendom).

11.20 FORMUESSKATT

Formuesskattøren settes til lovens maksimalsats.

11.21 INNTEKTSSKATT

Inntektsskattøren for 2009 og 2010 settes til lovens maksimalsatser.

Innfordring:

11.22 GEBYRER INNFORDRING

Inkassosats:

Inkassosatsen er fastsatt av Justis- og Politidepartementet i medhold av forskrift 14. juli 1989 nr. 562 til inkassoloven med mer, § 1-1, 3. ledd, jfr. Lov av 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inn driving av forfalte pengekrav, §§ 19 og 20. Satsen blir justert årlig i henhold til utviklingen i konsumprisindeksen fra Statistisk Sentralbyrå. Satsen er p.t. 590,-, gjeldende fra 01.01.09.

Inkassosatsen legges til grunn for beregning av purregebyret og gebyret for betalingsoppfordring/varsel ved særlig tvangsgrunnlag.

Det tas forbehold om endringer i purregebyr/gebyr for betalingsoppfordring og varsel ved særlig tvangsgrunnlag, dersom inkassosatsen endres i løpet av 2010.

Rettsgebyr:

De øvrige omkostningene som påløper har utgangspunkt i det til enhver tid fastsatte rettsgebyr. Dette endres vanligvis den 01. januar hvert år, og er for tiden kr 860.

Rettsgebyret danner grunnlag for beregning av de forskjellige typer som benyttes i innfordringssammenheng. Det tas forbehold om prisjustering i kommunens gebyr etter Stortingets vedtak dersom de endrer størrelsen på rettsgebyret i løpet av 2010

Omkostninger som påløper i forbindelse med innfordring av følgende krav:

Husleier, barnehage/SFO, musikk skole/kunst skole, pleie- og omsorgstjenester, plan- og bygningssaker, tilknytningsavgift vann/kloakk, diverse fakturering.

PURRESTATUS	PURREGEBYR/OMKOSTNINGER
Purring/inkassovarsel	Kr 59 i purragebyr
Betalingsoppfordring/varsel om tvangsinnfordring	Kr 177 i purragebyr
Forlikssklage	Kr 860 i utarbeidelseskost. + 1 rettsgebyr for behandling
Begjæring om utlegg	Kr 860 for utarbeidelse av begjæring + 2,1 rettsgebyr for begjæring. 4,7 rettsgebyr ved utlegg
Panteattest eiendom/løsøre	Kr 177/150 for bestilling av attest
Begjæring om tvangssalg (løsøre)	Kr 860 for utarbeidelse av begjæringen + 2,1 rettsgebyr for begjæring. 5,1 rettsgebyr for beslutning om salg
Begjæring om tvangssalg (eiendom)	Kr 860 for utarbeidelse av begjæring + 2,1 rettsgebyr for begjæring. 11,1 rettsgebyr ved beslutning om salg.

Omkostninger som påløper i forbindelse med innfordring av følgende krav:
Eiendomsskatt og kommunale avgifter:

PURRESTATUS	PURREGEBYR/OMKOSTNINGER
1. Purring	Kr 59 i purragebyr
2. Purring	Kr 59 i purragebyr
Varsel ved særlig tvangsgrunnlag (betalingsoppfordring)	Kr 177 i purragebyr
Begjæring om tvangssalg	Kr 860 for utarbeidelse av begjæring + 2,1 rettsgebyr for begjæring. 11,1 rettsgebyr ved beslutning om salg
Begjæring om fravikelse	2,1 rettsgebyr for begjæring. 4,1 rettsgebyr ved gjennomføring.

11.23 RENTER VED FORSINKET BETALING

Ved forsinket betaling beregnes renter etter lov om renter ved forsinket betaling m.m. av 17. desember 1976 nr. 100. Forsinkelsesrenten er p.t. 8,25 % (fra 01. juli 2009), og reguleres vanligvis 2 ganger årlig (01. januar og 1. juli).